

Dolinska občina bo uveljavljala zaščitnega zakona zapisala v regulacijski načrt

3

V Trstu so se včeraj spomnili 50. obletnice smrti Umberta Sabe

5

V Goriških Brdih množični shod upokojevcev Primorske

12

Graphart
www.graphart.it

Primorski dnevnik

NEDELJA, 26. AVGUSTA 2007

Št. 201 (18.984) leto LXIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 vsvi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 0,80€ (191,71 SIT)

9 771124 660071

Dodatno breme za mnoge ravnatelje

IVAN ŽERJAL

Dejstvo, da je vrsta slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem zaradi nekaterih upokojevcev ostala brez ravnatelja in da bodo morali odhajajoče nadomeščati ravnatelji, ki že vodijo druge šole, ni najbolj navdušujoča novica v dneh, ki nas še ločujejo od začetka novega šolskega leta. Zadeva pravzaprav ni čisto nova, saj smo v lanskem šolskem letu že imeli primer, ko je moral ravnatelj s Tržaškega voditi tudi tehnični višješolski pol v Gorici, je pa letos odmevnejša, saj se je v podobni situaciji znašlo več ravnateljev. Kot smo v teh dneh poročali, bo moral v novem šolskem letu vsak od le-teh ravnateljevati dvema šolama, kar pomeni dvojno odgovornost in dvojno birokracijo, za nekatere profesorje pa lahko tudi ukvarjanje bolj z administrativnimi vprašanji kot s poučevanjem. Goriška didaktična ravnateljica Miroslava Brani, ki bo morala voditi še goriški tehnični višješolski pol, je - zaenkrat neuspešno - že zahtevala dodatno pomoč.

Svočas so taka vprašanja reševali z imenovanjem poverjenih ravnateljev, vendar ta kategorija počasi izginja. Kot so nam pred dnevi pojasnili pri Uradu za slovenske šole, danes ni več mogoče imenovati poverjenih ravnateljev, saj je že nekaj let v veljavi zakonodaja, ki ravnateljem podeljuje poseben status javnih funkcionarjev. Ker rimski mlinci meljejo počasi, se je še nekaj let nadaljevalo s staro prakso, že dve leti pa to ni več mogoče: šola mora voditi le ravnatelj, ki ima, kot pravijo v Italiji, »vse papirje v redu«, se pravi da ima redni ravnateljski stalež. V slučaju, da neka šola ostane brez ravnatelja, mora njeno vodstvo prevzeti ravnatelj, ki že skrbi za svojo šolo, k čemur ga obvezuje delovna pogodba. Tako se je vrsta naših ravnateljev znašla z dodatno obremenitvijo, ki je v nekaterih primerih še bolj zoprna spričo dejstva, da imajo nekateri ravnatelji čez šole različnih stopenj s posledično različno didaktično organizacijo.

Problem utegne postati še bolj kočljiv v prihodnjih letih, ko bo več sedanjih rednih ravnateljev doseglo dovoljšnje število let delovne dobe, da lahko zaprosijo za upokojevitve. Rešitev je v razpisu novega natečaja za dodelitev rednega ravnateljskega staleža. Zadnji je potekal pred dvema letoma, za prihodnjega pa se še ne ve, kdaj bo razpisan.

REPENTABOR - Vse je nared za največjo folklorno in etnografsko prireditev

Danes bo ohcet!

Ugodna vremenska napoved obeta res množično udeležbo narodnih noš

Še zadnje dejanje pred ohcetjo: sinoči so z volovsko vprego prepeljali nevestino balo v Kraško hišo

KROMA

4

ATENE - Požari Vse več mrtvih

ATENE - Zaradi gozdnih požarov, ki pustošijo po državi, so v Grčiji razglasili izredne razmere. Ogenj, ki se je razširil celo vse do prvih hiš v Atenah, naj bi po nekaterih vesteh povzročil najmanj 50 smrtnih žrtev. Prestolnico je povsem prekril dim, na mesto pa pada pepel.

Ognjena ujma pesti tudi jug Italije, kjer je včeraj še vedno gorelo na 18 krajih v Kampaniji, Bazilikati, Apuliji, na Siciliji in v Kalabriji.

Na 22. strani

Bo proslavljanje sprlo Primorce?

Na 2. strani

Zaščitni zakon se izvaja pri nas, ne pa v Sežani ali Ljubljani

Na 6. strani

V ospredju usoda šole in vrtca na Krminskem

Na 10. strani

Fotoklubi odprli novo sezono centra Bratuž

Na 11. strani

HAMBURG - Franco Frattini za prepoved nemške skrajne desnice Rasizem in ksenofobija se krepita v Evropi, tudi v Italiji

HAMBURG - Evropski komisar za pravosodje, svobodo in varnost Franco Frattini se je v pogovoru za nedeljsko izdajo nemškega tednika Bild am Sonntag izrekel za prepoved nemške skrajno desne stranke

NPD. »Če bi v Nemčiji nekega dne prišlo do prepovedi NPD, bi to jasno pozdravil,« je dejal Frattini. Frattini je ob tem Nemčijo uvrstil med evropske države, ki imajo največ težav s skrajnimi skupinami. »Sovraštvo do tujcev in skrajno desničarstvo se v Evropi krepita,« je dodal. »V EU je pet držav, ki nam po-

vzročajo posebne skrbi. Gre za Nemčijo, Francijo, Belgijo in Dansko, žal pa položaj ni nič boljši tudi v moji domovini Italiji,« je dejal Frattini.

Prav v omenjenih državah moramo okrepiiti boj proti rasizmu in sovraštvu do tujcev in to tako pri preprečevanju kot pri odzivu na incidente, je poudaril komisar. Neonacisti so po njegovih besedah »rakovina rana za demokratične države, kot je Nemčija«. »So resnična grožnja naši demokraciji,« je dodal.

Razmišljanja o prepovedi nemške NPD niso nova. Prva pobuda sega v leto 2003. Podobne pobude pa

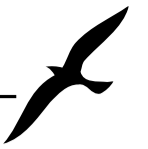
so vse glasnejše v zadnjem času, ko v Nemčiji spet prihaja do napadov na tujce.

Minulo soboto je namreč pobesnela množica mladih napadla osem Indijcev v kraju Mügeln na Saškem. Mladi so preganjali Indijce ter zraven kričali: »Tujci ven«, incident pa je v Nemčiji dvignil precej prahu. Istega dne pa je skupina skrajnih desničarjev v bližini mesta Guntersblum prav tako napadla 26-letnega Sudanca in 39-letnega Egipčana. Prvi je utrpel hujše poškodbe glave in so ga odpeljali v bolnišnico, drugi pa urezine po rokah. (STA)

EDIL CARSO S.p.A.

GRADBENO PODJETJE IN OBNOVA ZGRADB

Obrtna cona ZGONIK
Proseška postaja 29/B
Tel. 040.2528036 Faks 040.2529521
Mob. 348.5211656
www.edilcarso.it
e-mail: edilcarso@libero.it

60-LETNICA PRIKLJUČITVE PRIMORSKE - Poleg državne še vrsta drugih proslav

Bo letošnje praznovanje jubileja razdelilo javnost na Primorskem?

Državna proslava bo 15. septembra na Tatrah, »neuradna« pa teden prej v Novi Gorici - Kritičen komentar Primorskih novic

PRIMORSKA - Bo praznovanje 60-letnice priključitve Primorske matični domovini sprlo Primorce? Vprašanje je umestno sprčo novic, ki jih zasledimo v osrednjeslovenskih in zlasti primorskih medijih. Kot znano, bo osrednja državna proslava 60-letnice priključitve 15. septembra na Tatrah v Brkinih, slavnostni govornik pa bo slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. Teden prej, 8. septembra, pa bo v Novi Gorici proslava oz. ljudsko zborovanje, ki ga ob tem okroglem jubileju pripravljajo primorske občine ter razne borčevske in veteranske organizacije. Slavnostna govornika bosta predsednika ZZB NOB in društva TIGR, Janez Stanovnik in Marjan Bevk.

Prireditelji zagotavljajo, da si proslavi ne bosta konkurirali, a je pred dnevi že nastala polemika zaradi odločitve predsednika Republike Slovenije Janeza Drnovška, da se ne bo udeležil državne proslave na Tatrah in da sprejme častno pokroviteljstvo novogoriške proslave, čeprav ni še znano, ali se bo slednje udeležil ali ne. Na Drnovškovo odločitev je reagiral predsednik ko-

ordinacijskega odbora za državne proslave Aleksander Zorn, ki je predsednikovo potezo označil za protislovno, saj je Drnovšek pred časom izjavil, da se državnih proslav do konca mandata ne bo več udeleževal.

O polemiki okoli proslav so včeraj obširno poročale Primorske novice, po pisanju katerih so se na nedavnem srečanju na Zemonu organizatorji novogoriške proslave in predstavniki odbora za državne proslave dogovorili, da si proslave pripravljene ob jubileju združitev Primorske z matico, ne bodo konkurirale. Iz tona odgovorov nekaterih primorskih županov, ki so jih PN povprašale za mnenje, pa izhaja, da so si niso ravno enotni v oceni situacije: tako npr. župan Ajdovščine Marjan Poljšak meni, da ima vsak pravico praznovati po svoje, bovski župan Danijel Krivec pa, da dve proslavi nista potrebni.

Dogajanje komentira novinarka PN Vida Gorjup Posinkovič, ki piše, da uradno ne bo nihče priznal, da je novogoriška proslava protiutež državnih proslavi na Tatrah, »bilo pa bi navno, če bi to plat kar spregledali. Njen pokrovitelj je namreč predsednik Drnovšek, ta pa bije v zadnjem času odkrito bitko proti sedanji vladni garnituri.« Avtorica piše še o primorskem »pregovornem lokalpatriotizmu«, z vidika katerega »ostaja prireditev, ki jo ob državnem prazniku pripravlja država, tujek, ne glede na še tako dobre namene. Svojevrstni absurd, ki, pomešan s parcialnimi političnimi interesi, vnaša razdor tam, kjer ga je najmanj treba. In - navsezadnje - vnaša dvom, da morda ta država le ni tisto, za kar smo si od nekdanj prizadevali,« zaključuje Posinkovičeva.

Z 60-letnico priključitve Primorske je povezan tudi niz pobud, ki ga ob 80-letnici ustanovitve organizacije TIGR prireja Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske. Že 7. septembra bo pri spomeniku na Cerju Dan domoljubja, v Kosovelovem domu v Sežani pa svečana akademija ob 80-letnici organizacije TIGR, kjer bo slavnostni govornik pisatelj Boris Pahor. 17. septembra bo v knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici hommage beneškemu duhovniku z naslovom Beneški Čedermaci, kjer bo govoril urednik časopisa Dom Giorgio Banchig, 22. septembra bodo v Kulturnem domu v Bovcu vrteli film Trst (uvodni nagovor bo imel prof. Samo Pahor), 23. septembra pa bo, vedno v Bovcu, svečanost ob 60-letnici vrnitve Primorske in 80-letnici organizacije TIGR. Slavnostna govornika bosta Rok Uršič, predsednik območne ZZB Tolmin, in Marjan Bevk, predsednik društva TIGR.

Utrinek iz lanske državne proslave na Cerju

KROMA

KOPER

Samostan počistili in ogradili

KOPER - Mestna občina Koper in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo sta v enakem deležu sofinancirala izvedbo najnujnejših del v Servitskem samostanu v Kopru, ki jih je minuli mesec opravila Komunala Koper.

V okviru nekaj več kot 18 tisoč evrov težke naložbe so v mesecu juliju tako objekt nekdanje porodnišnice in tamkajšnje bližnje vrtove v celoti počistili, zagradili nekatera okna in vrata v pritličju objekta ter povišali mrežo na vrtu, ki odslej onemogoča vstop v objekt s strani nezaželenih obiskovalcev in vandalov. Servitski samostan je tako sedaj v celoti izpraznjen in povsem čist.

DEBELI RTIČ - Sodelovali so šolarji iz Benečije in Posočja

Že enajsto leto gledališka delavnica Štiriperesna deteljica

DEBELI RTIČ - Včeraj se je na Debelem Rtiču končala gledališka delavnica »Štiriperesna deteljica«, ki že nekaj let poteka v Sloveniji. Na delavnico, ki se je začela 20. avgusta in jo že enajst let pripravlja Zavod za slovensko izobraževanje iz Špetra skupaj z OŠ Simona Gregorčiča iz Kobarida in OŠ Bovec, se je letos vpisalo 25 otrok iz Nediških dolin, Kobarida, Breginja in Bovca. Delavnico je vodil režiser Marjan Bevk, mentorji so bili Davide Clodig za petje in glasbo, Alida Bevk za gledališče in Gabriel Agavriiloaei za ples, spremljevalke so Vida Skvor in Martina Berginc. Za zaključek so mladi udeleženci pripravili nekaj prizorov iz Shakespearovega dela »Sen kresne noči«.

Seveda je bilo v teh dneh poskrbljeno tudi za zabavo, tako da je v centru vse dni vladal pravi živžav. Čeprav vreme prve dni delavnice na slovenski obali ni bilo najbolj naklonjeno, pa bo petdnevno druženje vsem udeležencem ostalo v prijetnem spominu.

SEŽANA - V torek, 28. avgusta v Kosovelovem domu

Kraška hiša na robu časa

Dokumentarni film TV Slovenija je nastajal od leta 1997 do 2007 - Fotografije Jožice Zafred

SEŽANA - V Kosovelovem domu v Sežani bodo v torek, 28. avgusta, ob 18. uri predstavili dokumentarni film Kraška hiša na robu časa. Film je nastajal od leta 1997 do 2007 v okviru izobraževalnega programa TV Slovenija, scenarij zanj je napisal Jadran Sterle, režija pa je delo Tomaža Kralja in Jureta Pervanje.

Ob predstavitvi filma bo na ogled tudi priložnostna razstava fotografij Jožice Zafred, ki je nastala ob snemanju filma. Še do nedavnega je bila kraška hiša sestavni del svojega habitata, pokrajine, in prav zato tudi prepoznavna, z izjemno močno identifikacijo. Do takšne podobe je prišla v dolgih stoletjih oblikovanja in preoblikovanja, zlasti pa v 18. in 19. stoletju, ki sta bili še najbolj razgibani tako v gospodarskem, družbenem, pa tudi vojaškem pogledu. Takrat se je zgodila vrsta sprememb, od zakonodajnih do okoljskih, ki so udarile osnovni pečat njene prepoznavnosti - in tako je kraška hiša kot stanovanjsko-gospodarska enota svojevrstni model prilagoditve človeka na naravne danosti, na vremenske pogoje, na plodnost zemlje, na številne zakonodajalce, ki so skozi stoletja z zakoni krojili življenje na tej, nekoč pusti kamniti »puščavi«.

Kraševci je dolga stoletja živel od zemlje: bil je poljedelec in živinorejec, ob morju tudi ribič. Svoj dom, kraško domačijo, je znal zelo dobro prilagoditi pogojem in razmeram. V 19. stoletju se je kraška domačija dokončno oblikovala kot bivanjsko-gospodarska enota in kot taka ostala do druge polovice 20. stoletja, ko je prišla na rob svojega časa: Kraševci so si začeli gra-

diti drugačne hiše, preživljala jih je služba, nič več zemlja. Toda arhetip kraške domačije je ostal: v sodobni način življenja in bivanja kraškega človeka se vračajo tisti elementi kraške hiše, ki so prepoznavni skozi stoletja.

Začetki filma segajo v sredino 90-ih let prejšnjega stoletja, ko sta scenarist Jadran Sterle in režiser Tomaž Kralj večkrat vandrila po Krasu ter opazovala hiše, ki so se sesuvale vase, ki so spreminjale obraze, podobe, celo značaj. Že takrat se je bivanjska kultura na Krasu zelo hitro spreminjala, saj je dobila zagon že v 60-ih letih, ko se je tudi na Krasu, kot povsod po Sloveniji, Jugoslaviji, pa verjetno tudi v marsikateri evropski državi, začela »modernizacija«. Hiše našega otroštva so izginjale, nadomeščale so jih bele kocke hladnega kvadrata, ki niso imele ne karakterja ne domačnosti - lahko bi jih gledal kjerkoli po svetu, nič kraškega ni bilo v njih. In tedaj sta sklenila, da začneta pripravljati film o kraški hiši. Tako so prvi posnetki nastali že leta 1997, ko so s TV ekipo prekrizarili klasični Kras in snemali, pravzaprav lovili še zadnje obraze skorajda že »stereotipne« podobe kraške domačije. Zaradi večjih stroškov snemanja niso zašli na italijanski del Krasa, čeprav sta ustvarjalca filma slišala tudi za Kraško hišo v Repnu.

Tako je v tem in naslednjih letih, vse do leta 2000, nastal zajeten kup posnetkov s Krasa, ki sedaj predstavlja bogato dokumentarno gradivo in pričevanje o sicer ne tako davnih časih, pa vendar o radikalnih spremembah v tej pokrajini. Žal je prerana smrt iztrgala Tomaža Kralja iz projekta. Film so posvetili Tomažu Kralju v spomin.

Zgodba o kraški hiši je nato kar za nekaj let utonila v tihom čakanje, podobna je bila sami kraški hiši, ki se je šele v zadnjem času, ne dolgo nazaj, začela spet kazati v svoji, sicer prenovljeni, a pristni podobi. Ljudje so spet začeli ceniti posamezne elemente bivanjske kulture, staro ni več romalo na odpade, smetišča, ali k preprodajalcem, ali celo v kraška brezna, ampak je spet začelo dobivati spoštljivo mesto v telesu domačije. Na srečo se je ohranilo še dovolj potez kraške hiše, da so lahko sestavili nekakšen portret, resda na robu časa. In na srečo imamo Kraško hišo v Repnu, ki je naravnost klasična podoba kraške domačije, in upajmo, da bo podobno življenjsko pot dobila tudi Škratljeva hiša v Divači, tudi v senci igralko Ide Kravanje, Ite Rine.

In poleg samih domačinov, Kraševcev, s katerimi so dokončali to zgodbo o kraški hiši tudi z dvema strokovnjakoma, ki sta s svojim znanjem in optimizmom vlila v film čvrsto vero, da se da ohraniti življenje kraške domačije - to sta na Krasu vsem znani Sežančan (pravzaprav iz Vasi) doktor Stane Renčelj, ki vam zna svetovati vse o pršutu, vinu, tipičnih kraških jedeh, o njihovih skrivnostnih receptih, o kamnih in kamnosekih, o sadikah in zemlji, pa o zgodovini vasi in njenih ljudeh; in univerzitetni profesor na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, sedaj prav tako Sežančan, sicer pa s srcem Kraševci doktor Ljubno Lah. Njuno strokovno znanje je film obogatilo ter nakazalo novo zgodbo - zgodbo o renesansi kraške hiše, o njeni obnovi.

Tudi TV snemalna ekipa - od snemalca Stojana Femca leta 1997 do snemalca Borisa Poropata leta 2007, ter seveda tonski mojstri, mojstri osvetljave in ne nazadnje montažer Matjaž Jankovič - je s svojim zanimanjem za usodo kraške hiše prispevala h končni podobi filma. Film je skupinsko delo, je tkanje številnih rok in aparatov, misli, idej, možnosti. Vse pa z enim samim namenom: spoznati obraz kraške hiše, ki je del našega skupnega obraza, naše kulturne identitete.

Olga Knez

SLOVENIJA - HRVAŠKA - Pred današnjim srečanjem med Janšo in Sanaderjem

Rupel: Možno je kmalu najti rešitve za vsa vprašanja

Glede meje govor samo o še nerešenih vprašanjih - Optimizem glede JE Krško in varčevalcev LB

PORDENON - Priprave na volitve

Liga: Dežela naj podpre orožje za osebno rabo

PORDENON - Dežela bi morala finančno podpreti nakup orožja za osebno rabo. To ni zahteva iz kakšnega kavbojskega filma, temveč stališče, ki ga zagovarjajo nekateri pristaši Severne lige iz pordenonske pokrajine. Luciano Narduzzi, pokrajinski odbornik, celo meni, da bi morala desna sredina to zahtevo oziroma obvezo uvrstiti v svoj program za deželne volitve.

»Problem osebne varnosti je kočljiv tudi v Furlaniji-Juljski krajini, na srečo pa še nismo v Far Westu«, je stališče pordenonske Lige rezko ocenil poslanec Nacionalnega zaveznitva Roberto Menia. Predlog se Meni-

i zdi tudi nezakonit.

Podobno razmišlja tudi zastopnik Forza Italia Isidoro Gottardo, deželnemu tajniku Levih demokratov Brunu Zvechu pa se stališče Bossijeve stranke zdi nesprejemljivo in obenem neverjetno. Tako menijo tudi predstavniki vseh strank Demokratične zaveze.

Od zahteve Severne lige iz Pordenona se je sinoči ogradila tudi Manuela Dal Lago, izredna komisarka Bossijeve stranke za FJK. »To ni noben predlog, a le hipoteza oziroma zamisel, o kateri se bomo pogovorili v desni sredini«, je vidno v zadregi dejala Dal Lago.

MENGEŠ - Zunanji minister Dimitrij Rupel je včeraj na novinarski konferenci na gradu Jable v Loki pri Mengšu ocenil, da »je možno najti rešitve za vsa vprašanja« med Slovenijo in Hrvaško in to »relativno kmalu«. Glede vprašanja meje pa je dejal, da je jasno, da »se ne bomo pogovarjali čisto o celi meji«. Nihče ni mislil nikoli, da se bomo pogovarjali o celi meji, kajti cela vrsta problemov je dejansko rešenih, je dejal Rupel. Po Rupelovih besedah gre sicer pri vprašanju meje med Slovenijo in Hrvaško »v nekem širšem kontekstu za 19 spornih točk na kopnem« oziroma »za šest večjih spornih točk na kopnem« in za morsko mejo. Kot je pojasnil, je šest spornih točk objavljenih tudi v beli knjigi o meji med Slovenijo in Hrvaško, medtem ko je 19 točk identificirala komisija, ki je pripravljala sporazum Drnovšek-Račan.

»To so odprta vprašanja, to so stvari o katerih se je potrebno pogovarjati in ki jih je treba rešiti,« je poudaril Rupel. Za to, da bi reševali posebej ko-

penska in posebej morska vprašanja meje, pa po mnenju Rupla ni nihče, vsaj »v Sloveniji nikakor ne«. Tako se je minister odzval na izjavo hrvaškega premiera Iva Sanaderja, ki je v petek na novinarsko vprašanje, ali bo predmet morebitne arbitraže celotna kopenska in morska meja, odgovoril, da nihče ni predlagal arbitraže o celotni meji. »Kar je rešeno, se ne bo več reševalo. Mislim, da je bil to nesporazum, nihče ni zahteval celotne meje,« je po srečanju s predsedniki hrvaških parlamentarnih strank v Zagrebu dejal Sanader.

Na vprašanje, ali v nedeljo na Bledu pričakuje vsaj dogovor o tretji strani, ki bi reševala odprta vprašanja meje med državama, pa je Rupel optimistično ocenil, da je dogovor mogoč, vendar pa po njegovih besedah »vsako napovedovanje pomeni tveganje, da se zgodi kaj drugače«.

Optimističen je tudi glede rešitve vprašanja varčevalcev nekdanje Ljubljanske banke in jedrske elektrarne Krško, čeprav ostaja previden.

GORICA

»Zaščita predvsem finančni problem«

GORICA - Župana Trsta in Gorice, Ettore Romoli in Roberto Dipiazza, bosta v sredo dopoldne na goriškem županstvu ocenila zadnje premike v zvezi z izvajanjem zaščitnega zakona za slovensko manjšino. Goriški župan je na sestanek povabil tudi čedajškega župana Attilia Vuge, čigar prisotnost pa še ni potrjena.

Pred sredinim srečanjem so se v petek v Gorici sestali funkcionarji domače in tržaške občine, da bi preverili »vse finančne vidike vladnega sklepa o seznamu občin zaščitnega zakona«. Tako je povedal Dipiazza, po katerem odobritev seznama 32 občin odpira ne politične ali druge probleme, temveč izrazito finančna vprašanja, »ki jim Občina Trst ne bo kos, če ji ne bosta pravočasno priskočili na pomoč deželna in državna uprava«. Župan Dipiazza se namreč zelo boji, da bo morala Občina zaposliti osebe z znanjem slovenskega jezika, obenem pa ga je strah privilegijev, ki naj bi jih po njegovem uživali občani slovenske narodnosti.

Dipiazza sicer pravi, da skupaj z Romolijem in Vugo ne misli proti zaščitnemu zakonu narediti kakšnih posebnih političnih potez, ne misli pa nemo spremljati dogajanj. Poslanec Nacionalnega zaveznitva Roberto Menia je - kot znano - dan po vladni odobritvi seznama občin pozval vse desnosredinske župane k neke vrste civilni neposlušnosti proti izvajanju zaščite, nekaj dni kasneje pa je Menia pozval predsednika republike Giorgia Napolitana, naj ne podpiše odloka o seznamu občin Furlanije-Juljske krajine, kjer se bo izvajala zaščita Slovencev.

Župan Dipiazza vsekakor noče izpasti kot nasprotnik Slovencev ali kot nekakšen nostalgik. Tako v intervjuju za Telegatto, kot v včerajšnji izjavi za Piccolo, se župan Trsta zavzema za sodelovanje med Trstom in Ljubljano, pred televizijskimi kamerami pa je omenil tudi Zagreb.

TRST - Promet precej povečan po vsej deželi

Zastoji v Žavljah in nad Katinaro

Semafor v Žavljah predstavlja pravi zamašek za promet z mejnega prehoda pri Škofijah - Vrsta do Bazovice in še dlje

TRST - Tudi včeraj so se turisti, ki so se vračali proti domu, pošteno namučili, in podobno kot drugje po Italiji je bil promet precej povečan tudi v naši deželi. Daljša vrsta se je ustvarila na avtocesti med Vidmom (izhod jug) in Palmanovo, na Tržaškem pa je do običajnih zastojev prihajalo na tako imenovanem križišču »H« nad Katinaro ter na odseku ceste z mejnega prehoda Škofije proti Žavljam.

Popoldne so se razmere nekoliko izboljšale, v jutranjih urah pa je bilo precej hudo, saj je vrsta od križišča »H« segala do Bazovice in še dlje proti Pesku. Na Škofijah pa je bila vrsta vse od mejnega prehoda do semafora v Žavljah. Semafor predstavlja pravi zamašek, ob njem so ob povečanem prometu običajno agenti, včeraj okrog 12.30 pa ni bilo nikogar, tako da so bile razmere še slabše.

Pač se je treba sprizniti z dejstvom, da se bodo ob konicah turistične sezone, ob odhodih in povratkih, takšne razmere ponavljale vse dotlej, dokler ne bodo dokončali celotnega dela avtoceste od Padrič do Škofij.

Na mejnem prehodu pri Škofijah je bilo tudi včeraj zelo »vroče«

KROMA

S.DANIELE - Posvet o furlanščini

Antonaz zagovarja zakon za Furlane

VIDEM - Zakon za zaščito Furlanov in furlanščine ne bo nikomur ničesar vsiljeval, a predstavlja veliko razvojno priložnost za vso deželno skupnost. Deželni odbornik za kulturno in jezikovne skupnosti Roberto Antonaz je na včerajšnjem posvetu o furlanskem jeziku v S. Danieleju zagovarjal stališča Illyjeve uprave, ki toliko polemik povzročajo predvsem na Tržaškem.

Antonaz je prepričan, da zaščita narodnih in jezikovnih manjšin ne pomeni omejevanja npr. znanja tujih jezikov, kot napačno menijo nekateri. Vrednotenje jezikovnih manjšin nasprotno pomeni napredek za celotno skupnost. Strah, da bo zakon za Furlane bremenil deželne blagajne je popolnoma odveč, v resnici bo treba smotorno izkoristiti sedanja finančna sredstva, je poudaril odbornik.

Furlanija-Juljska krajina bo z

odobritvijo zakonov za Slovence in Furlane naredila velik korak naprej na poti uveljavitve ter priznavanja večjezičnosti in večkulturnosti, je prepričan Antonaz. Tako razmišlja tudi profesor Federico Vicario, ki je vodil včerajšnji posvet v S. Danieleju, medtem ko se je predsednik videmske pokrajinske uprave Marzio Strassoldo vprašal, če bo šolski sistem FJK resnično pripravljen sprejeti deželni zakon za zaščito furlanščine.

ROBERTO ANTONAZ

KROMA

SLOV.I.K.

ŽELIŠ DOPOLNITI SVOJE ZNANJE IN RAZŠIRITI KULTURNO OBZORJE?

Prijavi se na
MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM ZA KAKOVOSTNO KADROVSKO RAST

Študijski program, namenjen univerzitetnim študentom

Program tečaja:

1. seminarska dejavnost
  - trajanje: od septembra 2007 do maja 2008 (60 ur predavanj, vodenih obiskov podjetij)
  - lokacija: Gorica, KBcenter in Trst, sedež SDZPI
2. tečaj poslovne angleščine
  - trajanje: od septembra do decembra 2007 (30 ur)
3. lektorat nemškega jezika na Univerzi v Novi Gorici
  - trajanje: od oktobra 2007 do maja 2008 (120 ur)
4. delovna praksa v konzorciranih podjetjih in ustanovah
5. Discover Management Program na poslovni šoli za management IEDC na Bledu

Prijavni obrazci in vse dodatne informacije so na razpolago na spletni strani www.slovik.org.

Termin za prijave: 15. september 2007

info@slovik.org

REPENTABOR - V cerkvi Marije vnebovzete na Tabru, kot po tradiciji

Danes sklep Kraške ohceti

Obeta se lepo vreme in prireditelji pričakujejo res množično udeležbo narodnih noš

Vol se je v začetku nekoliko upiral, potem pa je potegnil... in bala se je selila v Kraško hišo

KROMA

Današnji spored:

- 8.30 Zbirališče noš v Kraški hiši v Repnu
- 9.00 Zbirališče noš na Colu, nato sprevod do Tabra
- 10.00 Poroka v cerkvi na Tabru
- 11.00 Sprevod novoporočencev in noš s Tabra v Repen; postanek za »frušteck« v restavraciji Furlan
- 13.00 Predaja neveste v Kraški hiši
- 17.00 Novoporočena odprta ples na vaškem trgu
- 24.00 Zadnji valček z ansamblom Kraški kvintet

Tisoče oči bo danes uprtih v Jano Ban in Toma Oberdana, v mlad tržaški par, ki je bil izbran, da se poroči na letošnji Kraški ohceti. Po večdnevem sporedu bo danes končno napočil toliko pričakovani poročni dan: Jana in Tom si bosta pred državo in Bogom, predvsem pa pred sabo in svojimi sorodniki oziroma prijatelji obljubila večno zvestobo. Poročni obred bo kot običajno vodil repentabski župnik Tone Bedenčič (pogovor z njim objavljamo posebej), odvijal pa se bo od 10. ure dalje v cerkvi na Tabru. Pričakovati je, da bo mladoporočena spremljala tudi velika množica narodnih noš: prireditelji (Zadruga Naš Kras, Kulturno

društvo Kraški dom in Občina Repentabor) pričakujejo rekordno udeležbo! Nekaj po enajsti uri se bo poročni sprevod ustavil pri restavraciji Furlan na Colu na tradicionalnem »frušteku«, od tu pa romal vse do repenske Kraške hiše, kjer bo ob 13. uri »predaja« neveste, Jana, Tom in njuni svatje bodo nato končno deležni nekaj zasebnosti (čaka jih namreč poročno kosilo v restavraciji Križman v Repnu), ob 17. uri pa bosta ponovno pred očmi občinstva na vaškem trgu bosta odprla ples, zaigral pa jima bo Kraški kvintet, ki bo nato obiskovalce zabaval vse do 24. ure, ko bo še zadnji valček zaključil tudi 23. izvedbo Kraške ohceti.

Od podoknice in prevoza bale do poroke

Zato da se lahko Jana in Tom danes poročita, sta morala v minulih dneh »prestati« nekaj preizkušenj. Po četrtkovi fantovščini in deključini, ko sta se poslovila od »ledih stanu«, je petkov spored predvideval podoknico; nekoč so bili ženini očitno zagrizeni romantiki in so radi peli svojim bodočim nevestam ... Toma in njegove sopevce je tudi tokrat pričakala velika množica ljudi. Ob slovenščini

je bilo med gledalci slišati tudi italijansko, angleško in nemško govoric, kar vnovič dokazuje, da je Kraška ohceta zanimiva tudi za širšo javnost. Petje je naposled priklicalo na okno tudi Jano, ki je svojemu izbrancu poslala nekaj poljubov in cvet ter zasanjano prisluhnila petju. Ubrani glasovi so na sosednje okno priklicali tudi bodočo taščo, ki pa je njihovo petje k sreči zamenjala za cviljenje »m'čkuonov«. Tomu se je tako po strmi leseni lestvi uspelo prithotapiti v Janino spalnico, njegovi sopevci pa so v zahvalo za sodelovanje prejeli vedro vode, ki ga je nadnje vrgla tašča (tokrat nič več prepričana, da sliši »m'čkuone«). A kaj zato, Tom je bil že na varnem, in je v Janini družbi lahko veselo pomahal številnim gledalcem, ki so se zbrali okrog vaškega vodnjaka.

V pričakovanju današnje poroke so v Kraško hišo sinoči prepeljali tudi nevestino balo. Od Cola do Repna in vse do Kraške hiše je vol privlekel voz, na katerem je bilo nevestino imetje, a tudi mlad deček in kokoš, simbol plodnosti. Spremljali so jih »balarji«, obiskovalci pa so lahko dogajanju sledili na dveh velikih televizijskih ekranih, ki sta bila nameščena na repenskem trgu oziroma v bližini Pokrajinskega muzeja. Tudi prevoz bale je namreč v Repen priklical množico ljudi, čeprav je bil pred sto in več leti ta dogodek običajno ovit v največjo skrivnost: balarji so baje celo zavijali ropotajoča kolesa v cunje, da bi nihče ne videl, kako skromna je nevestina dota ...

Kakorkoli že: obiskovalci so tudi sinoči napolnili repenski trg in njegove osmice, okušali bogato enogastromonsko ponudbo in se zavrteli ob prijetnih akordih ansambla MI. V pričakovanju na današnji veliki dan. (pd)

DAROVI ZA KRAŠKI PAR

Polna darilna košara

Ob 23. izvedbi Kraške ohceti so doslej v košaro darov za novoporočena prispevale naslednje organizacije, podjetja in posamezniki:

narodna noša za ženina - darilo SKGZ in SSO; narodna noša za nevesto - prispevek Občine Repentabor; zlata poročna prstana - darilo zlatarne in urarne Malalan na Opčini; obutev za nevesto in ženina - darilo trgovine s čevlji Malalan na Opčini; prispevek za poročno potovanje - darilo turistične agencije Aurora; poročni šopek in 200 rdečih nageljnov - darilo cvetličarne Švagelj z Opčini; poročni kolač - darilo pekarnice Čok z Opčini; srebrni okvir - darilo draguljarne Skerlavai iz Trsta; podstavek z noži in kuhinjska deska (ploh) iz masivnega lesa - darilo pohištva Kralj z Op-

čini; okrasitev cerkve za poroko - cvetličarna Mara iz Bazovice; 2 abonmaja za gledališko sezono 2007/2008 - darilo Slovenskega stalnega gledališča v Trstu; 1 surov pršut - darilo podjetja Tiberio Mauri iz Lakotiča; 100 litrov vina - darilo Kmečke zveze; 2 hleba sira - darilo kmetije Lenard Vidali iz Bazovice; oblikovan in poslikan lopar, delo Bogomile Doljak - daruje Lesnina BOR iz Nabrežine; 5 kg konfetov - darilo podjetja La Favorita iz Gorice; 4 zimske pnevmatike za varnejšo vožnjo - darilo Adria-gomme, obrtna cona Zgonik; prenosen sesalnik za prah - darilo železnine Safer s Proseka; 2 brisači za plažo - darilo trgovine Startsport z Opčini; tekoči račun Easy s pologom 750,00 evrov - darilo Zadruga Kraške banke z Opčini; sprostit-

veni vikend za 2 osebi - darilo Adriaticca.net-Illirika last minute center; 6 steklenic malvazije in 6 steklenic refoška - darilo kmetije Kocjančič iz Doline; lestev za dom - Pohištvo Korsič, Sv. Ivan, Trst; enkratno celotno popravilo čevljev ženina in neveste - daruje čevljar Darilo Slavec z Opčini; 6 steklenic vina DOC Kras, 2 salami, 1 marmelada - darilo Kmetije Milič iz Zagradca; dveletna naročnina na Primorski dnevnik - darilo podjetja DZP-PRAE; dve leti naročnine na revijo 6-krat - daruje Sklad Mitja Čuk z Opčini; ogrlici s kamnitim obeskom, delo Sandija Šuca - daruje KR Dom Briščiki; jabolčni zavitek in kugluf - darilo pekarnice Rudija Marca iz Bazovice; košara kraških dobrot in tipičnih izdelkov - darilo Občine Sezana; krož-

nik in kuhinjske potrebščine - darilo repentabskih deklet; zlati kovanec desetih francoskih frankov, star 100 let - daruje Zlata kapljica Aleksija Guliča z Opčini; Angel sv. Mihael, milostna podoba iz ljudske umetnosti, akvarel na platnu - daruje Mihaela Velikonja; kamnita ura - darilo umetnika Pavla Hrovatina; letna naročnina na revijo Mladika in knjiga Adrijane Cibic Nit preteklosti v prihodnost - darilo založbe Mladika iz Trsta; vikend paket s presenečenji na avstrijskem Koroškem - poklanjata družini Malle in Wieser; izdelek umetnostne obrti - daruje SDGZ;

za sladek in srečen zakon skulptura v obliki lonca, ki vsebuje domači bilčovski med - darilo pobratene občine Bilčovs iz avstrijske Koroške.

KRAŠKA OH CET - Repentabski župnik Tone Bedenčič

Poroka ni nastala po običajih, običaji so se razvili po zakramentu

Velik poudarek na tradiciji, bistvo vsega pa je vendarle nastanek nove družine

Kraška ohceta bo svoj višek dosegla danes dopoldne, ko si bosta Jana in Tom v kamniti cerkvi Marije Vnebovzete na Tabru obljubila večno zvestobo. Obred poroke bo seveda vodil domači župnik Anton Bedenčič, ki je na kraški ohceti poročil že veliko parov. Vodenje te župnije je namreč prevzel leta 1976. Župnika Bedenčiča smo povprašali o njegovi vlogi pri tem našem največjem folklornem prazniku.

Kako se spominjate svoje prve kraške ohceti?

Dogodka se spominjam kot zelo lepega in slovesnega. Vsaka kraška ohceta mi osebno zelo veliko pomeni, saj je to poroka, ki je vključena v tukajšnje slovensko stvarnost. Poroka pomeni nastanek nove družine, v kateri se bodo rodili otroci, ki predstavljajo bodočnost naše skupnosti.

Se morda spominjate, koliko parov ste poročili na kraški ohceti?

Na pamet tega ne bi vedel, saj jih je bilo res veliko. Na Repentabru sem službo nastopil leta 1976, prvi par na kraški ohceti pa sem poročil leto kasneje. Nekoč je kraška ohceta potekala vsako leto, večkrat sta se na eni izvedbi poročila tudi dva para. Že nekaj časa pa velja pravilo, da se kraška ohceta prireja vsake dve leti, na njen pa se poroči samo en par.

Ima par, ki se poroči na kraški ohceti, z vami kako posebno duhovno pripravo ali se udeležuje običajnih tečajev za novoporočence?

Sama cerkvena poroka nima veliko zveze z vsemi spremnimi prireditvami kraške ohceti. Par se na poroko pripravlja popolnoma običajno. Zaročenca morata seveda biti pripravljena, da se bosta poročila cerkveno.

Pripravljalni tečaj traja šest ali sedem tednov. Pomembno je namreč, da človek ni »vržen« v ta dogodek, saj gre navsezadnje za eno njegovih najpomembnejših življenjskih odločitev. Ponavadi se bodoča zakonca dobro pripravita, ni pa žal vsaka kraška ohceta uspešna. Tudi to je del resničnosti našega vsakdana.

Kraška ohceta je torej v svojem bistvu folklorna prireditev, ki v nedeljo dopoldne svoj višek doseže s cerkveno poroko v cerkvi Marije Vnebovzete na Tabru.

Ko so ustanovitelji Zadruga Naš Kras pred štirimi desetletji sklenili, da bodo začeli prirejati kraško ohceta, so to storili predvsem zato, da stari ljudski običaji ne bi šli v pozabo. Poroka je bila namreč tedaj nekaj čisto normalnega. Zato so večji poudarek posvečali narodnim nošam in starim ljudskim običajem.

Poudariti gre, da poroka ni nastala po ljudskih običajih, ampak so se ti običaji razvili ob cerkvenem zakramentu. V vsakem kraju je to potekalo na različan način. Poroka je bila tedaj na vasi največji dogodek, saj je ta dogodek za skupnost pomenil jamstvo za njeno bodočnost.

Poroka pa danes nima več tistega pomena, ki ga je imela nekoč.

Družbene spremembe so v zadnjih desetletjih privedle do tega, da se danes vse manj parov odloča za poroko. Večjo pozornost je treba torej nameniti samemu zakramentu zakona, saj smo stare ljudske običaje zaenkrat spravili na varno. Mladim je treba pomagati, da si ustvarijo družino in da imajo zaupanje v življenje.

Za kristjana pa je ta zakrament še kako pomemben.

Sama poroka je vključena v sveto mašo, ki je srečanje kristijanov z Bogom. Ponavadi ta obred poteka v cerkvi, a bi lahko potekal kjerkoli, saj je važna njegova simbolika. To velja še posebno pri poroki, ko se zaročenca združita v novo skupnost ter tako postaneta Cerkev v malem. Vsaka družina je namreč nekaj svetega. Njeno bivališče ni samo stanovanje, je dom. V tem domu naj prebiva ljubezen, navzoč naj bo Bog. Najvažnejše je, da sta mož in žena skupaj srečna. Le tako bosta to srečo lahko delila svojim otrokom.

Je poroka na kraški ohceti vedno potekala v cerkvi Marije Vnebovzete?

Pred leti smo zaradi velikega obiska poskusili novo rešitev, in sicer, da smo poroko priredili na zunanjem dvorišču oziroma pod zvonikom. Rešitev pa se ni obnesla, saj je bilo pred cerkvijo veliko vrveže in hrupa. Pri poroki pa je seveda potrebna zbranost.

Kot duhovnik sem seveda zelo zadovoljen, da je na kraški ohceti poroka poteka v cerkvi, saj bi civilna poroka ne sledila stari ljudski tradiciji. Le s cerkveno poroko lahko ta praznik zaživi v vsej svoji polnosti.

Kako izgleda cerkev Marije Vnebovzete tisto praznično dopoldne?

Prostor v cerkvi je ponavadi rezerviran za udeležence v narodnih nošah. Večkrat pa se zgodi, da v cerkvi ostajajo prazna mesta, medtem ko se zunaj tre več sto ljudi. Organizatorji namreč neradi v cerkev spuščajo obiskovalce, ki nimajo narodne noše, tako da večkrat med klopmi zazija kaka praznina.

Cerkev ponavadi za ta praznik okrasijo malce bolj tradicionalno, denimo z domačim cvetjem. Prav je, da tudi pri krašenju cerkve sledijo starim običajem.

Kaj pa petje pri sveti maši?

Tudi glede pesmi gre seveda upoštevati ta vidik. Največ se prepevajo ljudske Marijine pesmi, medtem ko danes pri običajnih porokah prevladujejo sodobne koračnice oziroma Schubertova Ave Maria. Te pesmi so sicer zelo lepe, a s krajevno tradicijo nimajo veliko opravka. Veliko starih ljudskih napevov ljudje žal danes skorajda ne poznajo več, tu pa tam pa se še najde kak pevski zbor, ki jih zapoje tudi ob takih priložnostih.

Primož Sturman

Repentabski župnik Tone Bedenčič, od leta 1976 protagonist Kraške ohceti

KROMA

OPČINE - V sredo Svečanost za ustreljene kurirke in partizane

Sekcija Vsedržavnega združenja partizanov Italije-ANPI za Opčine, Bane, Ferluge in Piščance prireja v sredo slovesnost, s katero se bodo poklonili spominu na deset kurirk in partizanov, ki so jih Nemci pred 63. leti, 29. avgusta 1944, ustrelili v kraški dolinici na Opčinah. Letos jo bodo že drugič priredili domači taborniki in skavti, udeleženci pa se bodo zbrali ob 18. uri na openskem pokopališču, nato pa bodo šli peš mimo poslopja bivšega nemškega poveljstva v Ul. Salici, kjer so žrtve zasliševali in mučili, do spomenika ustreljenim na Mandriji (med ulicama Carsia in San Isidoro), kjer bo polaganje vencev. Na svečanosti bosta spregovorili Majna Pangerc za tabornike RMV in Metka Šinigoj za skavte SZSO, pel pa bo Moški pevski zbor Tabor z Opčin pod vodstvom Mikele Šimac.

Draga mladih: jutri začetek festivala

Jutri se bo v Parku Finžgarjevega doma na Opčinah začel Festival mladinske ustvarjalnosti oz. zaključna faza letošnje Drage mladih. Festival bo ob 15. uri odprl vsakoletni odbojarski turnir v dobrodelne namene, ob 18.30 pa bo slovesno odprtje Festivala, ki ga bosta počastili deklška plesna skupina Light in novogoriška break-dance skupina Go-Breakers. Tako se bo začela pobuda, ki jo organizirajo Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP). Udeleženci festivala se bodo od torka do petka lahko prepustili toku kreativnosti v delavnice kot so likovna, plesna, kolesarska, gledališka, časnikarska in make-up delavnica (točne urnike lahko dobite na tel. št. 040-370846), skoraj vsak večer pa bo na sporedu kulturni program. Tako bo v sredo, 29. avgusta, improvizacijski večer Jam-Session udeležencev likovne in plesne delavnice, v petek, 31. avgusta, bosta predstava Molière za mlade v izvedbi mladinske gledališke skupine SKD Igo Gruden iz Nabrežine pod vodstvom Gregorja Geča in koreografija Tkanje zlata plesne skupine MOSP, ki jo vodi Raffaella Petroonio, sobotni večer pa bo v celoti posvečen udeležencem delavnic. V soboto, 1. septembra, bo ob 10. uri potekala tudi tretja in hkrati zaključna okrogla miza Drage mladih 2007 z naslovom Duhovnost in iskanje »hitrega ozdravljenja« modernega človeka, na kateri bodo sodelovali psihoterapevtka dr. Sanja Rozman, teolog dr. Jože Marketz in primerjalni religiolog dr. Lenart Škof. Vsi, ki se še niso prijavili, se lahko prijavijo jutri po turnirju odbojke.

KNJIŽEVNOST - Pred 50 leti je umrl veliki tržaški pesnik

Saba z rdečim nageljnom

Študijski krožek Anna Seghers izdal knjižico o Trstu v Sabovem pesniškem ustvarjanju

Na včerajšnji dan pred petdesetimi leti je umrl pesnik Umberto Saba, ki ga marsikdo upravičeno uvršča med največje italijanske pesnike prejšnjega stoletja. Saba je bil človek in umetnik, ki je v svojih pesmih in spisih zelo prodorno predstavil protislovno »dušo« Trsta in njegovih prebivalcev.

Resnici na ljubo je uradni Trst precej prezrl 50-letnico njegovega odhoda, vsi pa niso nanj pozabili. Med tistimi, ki so se ga spomnili, je Mario Cerne, lastnik knjigarne starih knjig Umberto Saba ter člani kulturnega združenja Anna Seghers, ki so skupaj z revijo auroravista.it izdali zanimivo knjižico "Trst v poeziji Umberta Saba". Ob tej priložnosti so na bronasti kip velikega pesnika včeraj zjutraj natakli rdeči nagelj.

Publikacija objavlja prispevke Emilia Sabatina, Emanueleja Scottija, Davida Rossija in Stefana Fregoneseja, uvod pa je napisal zgoraj omenjeni Cerne. Povod za knjigo in za spomin na Sabo je bil 1. maj 2005, ko je skupina mlajših in starejših Italijanov in Slovencev opravila nenavadni in poučni »sprehod« po zgodovini Trsta, ki je »pohodnike« popeljal do nekaterih spominskih obeležij, od Rižarne vse do openskega tramvaja. Udeleženci prvomajskega sprehoda so ob tej priložnosti obiskali tudi priljubljeno Sabovo knjigarno v centralni Ul. S. Nicolò, kjer jim je prijazen Cerne predstavil umetnikovo življenje in ustvarjalnost.

Bronasti Umberto Saba s skupino Tržačank in Tržačanov, ki so počastili njegov spomin

KROMA

DOLINA - V smernicah za sestavo variante k občinskemu regulacijskemu načrtu

Izrecno omenjeno izvajanje zakona za zaščito manjšine

Sklep so podprli vsi občinski svetniki, tudi predstavniki desnosredinske opozicije

Vključitev občine Dolina v seznam občin, v katerih se izvajajo določila zaščitnega zakona za slovensko manjšino, je izrecno omenjena v smernicah za sestavo splošne variante k občinskemu splošnemu regulacijskemu načrtu, ki jih je na petkovi seji odobrili dolinski občinski svet.

V prvotnem besedilu to dejstvo ni bilo omenjeno. Zato so svetniki levosredinske večine vložili popravek, ki je takole dopolnil prvo smernico: »Zasledovati zaščito in smotno uporabo naravnih virov ter varstvo dobrin kulturnega, krajinskega in okoljskega interesa, v smislu vključitve občine Dolina-San Dorligo della Valle v seznam občin na podlagi čl. 4 zaščitnega zakona za slovensko manjšino št. 38/2001.«

Amandma so podprli vsi občinski svetniki, tako levosredinske večine kot desnosredinske opozicije, med njimi tudi svetnik Oltre il Polo, član Nacionalnega zavezištva Roberto Massi.

Prav tako je bil odobren drug amandma, s katerim je bila štirinajstimi prvotnimi smernicami dodana še petnajsta. Ta meni, da gre »preveriti možnost spremembe zaščitnega obsega tistih površin, ki so podvržene hidrogeološki vinkulaciji.« Popravek so podprli svetniki leve sredine, Moira Fontanot (Zeleni) in Sergio Rudini (Severna liga), medtem ko so se svetniki Giorgio Jercog, Massi (oba Oltre il Polo) in Boris Gombač (Združeni v tradicijah) vzdržali.

Odlok je bil nato odobren v enako podporo (in vzdržanjem Jercoga, Massija in Gombača).

V smernicah pri sestavi splošne variante bo treba - ob že omenjeni prvi točki - upoštevati še sledeče okvire. Jamčiti uravnotežen razvoj zaselkov, s posebnim ozirom na obstoječe ekonomske dejavnosti ali na dejavnosti, ki se jih namerava razviti v okviru občinskega prostora. Treba bo zadostiti potrebam po stanovanjih in po storitvah, kolektivni opremi, javnim delom in delom javnega interesa, tudi preko posegov obnove, do polnitve urbanih površin in obstoječega gradbenega premoženja. Nadalje bo treba jamčiti ravnovesje med morfologijo ozemlja in gradbenih površin, teoretično naseljeno zmogljivost načrta in strukturo storitev.

Obenem bo treba posvetiti pozornost preverjanju, reviziji, prilagoditvi in posodobitvi raznih naseljenih con in nenaseljenih območij na občinskem ozemlju. Treba pa bo tudi prilagoditi in posodobiti tehnične izvedbene predpise, elaborat o smotrih in strategijah in poročilo o prožnosti.

Občinska uprava je pripravila smernice za sestavo splošne variante o občinskemu splošnemu regulacijskemu načrtu v smislu ustreznega deželnega zakona iz leta 1991.

Dvojezična podoba dolinske občine bo zapisana tudi v regulacijskem načrtu

KROMA

MANJŠINA - Veronese in Gabrovec odgovarjata Dipiazza

Zaščitni zakon se izvaja pri nas, ne pa v Sežani ali v Ljubljani...

»Zaščitni zakon za slovensko manjšino se ne izvaja v Sežani ali v Ljubljani, temveč v naših krajih«. To v tiskovnem sporočilu naglašata devinsko-nabrežinska leva sredina, ki kritizira tržaškega župana Roberta Dipiazza, ki stalno trdi, da bo izvajanje zaščite povzročilo občinam velike finančne težave in da bo zakon tudi ustvaril nekakšne privilegije pripadnikom manjšine.

Vodja nabrežinske leve sredine Massimo Veronese in njen podpredsednik Igor Gabrovec priznavata Dipiazza, da kaže odprtost do sodelovanja s Sežano in Ljubljano. In to kljub nasprotovanju dobrega dela njegove upravne večine in posebno stranke Nacionalnega zavezištva. »Ko govori o zaščiti italijanskih državljanov slovenske narodnosti pa se župan Trsta ne more in ne sme sklicevati na sodelovanje s sosednjo državo in s sosednjimi kraji. V igri so namreč ustavno priznane pravice«, menita Veronese in Gabrovec. Veronese, ki je tudi pokra-

MASSIMO VERONESE

KROMA

jinski svetnik, je med prvimi stopil v bran Dipiazza, ko so ga predstavniki Nacionalnega zavezištva gostili na napadli zaradi sodelovanja s sežansko občino.

Državni zakon številka 38 iz leta 2001 ne uvaja nobenih privilegijev ali prednosti za Slovence, kot trdi Dipiazza, in tudi ne dodatnih finančnih bremen za občinske uprave. Zaščitni zakon se namreč v glavnem financira z državnimi in deloma z deželnimi finančnimi sredstvi, ne s proračunskim denarjem občinskih uprav.

Veronese in Gabrovec sicer priznavata, da je država doslej precej skoparila s financiranjem zaščitnega zakona, kar je razvidno tudi v devinsko-nabrežinski občini. To pa nikakor ne pooblašča Dipiazza, da govori tjavendan in da umetno ustvarja pri občanah neosnovane strahove in podobno.

Zastopnika devinsko-nabrežinskega zavezištva Unije v tiskovnem sporočilu nadalje izpostavljata velike zamude, s katerimi se je italijanska država lotila z izvajanjem zaščitnega zakona za Slovence. Pri tem kot pozitivno in dobrodošlo novost omenjata načrtovano odobritev deželnega zakona za slovensko manjšino, ki bi ga moral deželni parlament odobriti po poletnih počitnicah.

»Namesto, da Dipiazza tarna da nima denarja in da straši ljudi z domnevni privilegiji Slovencev, naj raje naredi svojo dolžnost javnega upravitelja in zaščitnika zakonov in zakonitosti,« zaključujeta sporočilo za javnost Gabrovec in Veronese.

PRIZIV

Sesljan: skupaj Občina in Dežela

Občina Devin-Nabrežina se bo skupaj z Deželo pritožila na Deželno upravno sodišče zoper razveljavitev krajinskih dovoljenj za gradnje v Sesljskem kamnolomu. Predmet pritožbe bo odlok Spomeniškega in kulturnega varstva FJK, ki je dvakrat zaporedoma razveljavilo ta dovoljenja. Proti prvi razveljavitvi se je na upravno sodišče pritožil le lastnik kamnoloma (družba S. Protasio e Gervasio), proti drugi pa bo nastopila tudi Občina, kot rečeno, skupaj z Deželo.

»Ob prvi razveljavitvi sklepa za kamnolom me je načelnik spomeniškega varstva Stefano Rezzi zaprosil, da mu pošljem dodatno dokumentacijo o stanju v nekdanji javi. To sem naredil v prepričanju, da se bo stvar rešila. Potem pa je spomeniško varstvo vseeno spet razveljavilo občinske sklepe«, pravi župan Ret. Priziv na sodišče smatra kot dolžnostno potezo in kot zaščito korektnega delovanja uprave.

Dežela, kot kaže, ne bo direktno vložila sodnega priziva, ampak se mu bo pridružila (pravni izraz je "ad iuvandum"). V bistvu naj bi s tem zaščitila svoje interese, saj je neke vrsta pravni garant zakonitosti občinskih urbanističnih načrtov in torej tudi projektov za Sesljan.

V nabrežinski levi sredini niso ravno navdušeni, da bo Dežela podprla priziv Občine, prej nasprotno. »Skupni nastop na sodišču vzbuja zaskrbljenost, saj se Občina in Dežela s to potezo dejansko prilagajata usmeritvi lastnikov zaliva. Sodni spor med institucijami bo povzročil le dodatne zamude pri izvajanju sesljskega načrta. Dosti boljše bi bilo, ko bi Občina sprejela resne in dokumentirane pripombe spomeniškega varstva«, beremo v izjavi nabrežinske opozicije. Skratka precej nezadovoljstva nad stališčem Illyjeve uprave do Sesljskega zaliva.

Dodatno polemiko bo najbrž povzročilo tudi bližnje županovo potovanje v Rim, kjer se bo prav o Sesljanu pogovarjal s funkcionarji ministrstva za kulturne dobrine. Ko je bil v Trstu na obisku minister Francesco Rutelli so nekateri obtožili Reto, da se je pritožil nad delovanjem spomeniškega nadzornika Rezzija in celo zahteval njegovo odstavitev, kar je župan odločno zanimal.

ŠVAB (SSK)

Promet: župan Trsta naj posnema župana Ljubljane

»Mestni upravitelji in večina ki jih podpira nas vedno presenečajo z svojevrstnim upravljanjem Občine. Čudi me dejstvo, da tudi ob važnem problemu kot je novi prometni načrt, ki ga je izdelal prav po naročilu desnosredinske uprave prof. Camus in ki je stal okrog 150.000 evrov, ostal kar nekaj let pozabljen v predalih«, ugotavlja v tiskovnem sporočilu občinski svetnik Slovenske skupnosti Igor Švab. Potem pa se pojavijo v neki anonimni obliki v uredništvu italijanskega lokalnega dnevnika, ki ga objavi.

»Ko se župan Roberto Dipiazza in občinski odborniki zelo radi pohvalijo, kako dobro in zgledno upravljajo, bi se morali ozreti malo naokrog, pa ni treba niti tako daleč. Prav v tem času je namreč Ljubljana sprejela novo prometno ureditev. Ta je bila predstavljena mestnemu svetu in sam župan Zoran Jankovič je o tem načrtu spregovoril javno«, piše Švab. Zgled odgovornega ravnanja, ki bi ga moral Dipiazza posnemati.

PODJETNIŠTVO - SDGZ pripravilo tretjo funkcijo projekta Imprenderò

Na vrsto prihaja izobraževanje podjetnika in ustanovitev novega podjetja

TRST - V teh dneh se bo intenzivno nadaljevalo izvajanje projekta Imprenderò, ki ga je Slovensko deželno gospodarsko združenje sprožilo letos spomladi. O projektu smo že veliko pisali, vendar velja na kratko spomniti, kaj projekt Imprenderò sploh je.

Njegov cilj je razširjati podjetniško kulturo v šoli in nasploh v družbi Furlanije-Juljske krajine, za kar si je deželna uprava, ki je pobudnica projekta, financirane iz evropskega socialnega sklada, zamislila različne instrumente in metodološke pristope. Izvajanje projekta se je začelo pred štiri leti - doslej je na različne načine vključilo več kot 12 tisoč ljudi - in se nadaljuje tudi vse letošnje leto, do 28. februarja 2008. Letos se je v projekt, ki šteje 19 partnerjev, vključilo tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje (v partnerstvu z Zadržno kraško banko), ki je sicer razvijanju podjetniške kulture že prej posvečalo veliko pozornosti in konkretnih aktivnosti.

Projekt Imprenderò se deli na tri tematska področja, posvečena širjenju podjetniške kulture v šoli, ustanavljanju novih podjetij in storitvam za podjetja. V ta namen projekt predvideva štiri funkcije: 1.) izobraževanje v podjetniški smeri s simulacijo podjetja v šoli (60 ur) in individualnim svetovanjem; 2.) medgeneracijski prehod v upravljanju podjetij (dva 4-urna informativna seminarja, en 4-urni seminar za sensibiliziranje in individualno svetovanje); 3.) podjetniško izobraževanje in ustanovitev novega podjetja (dva 8-urna seminarja, 80-urni tečaj, individualno svetovanje); 4.) podjetniško izobraževanje in ustanovitev novega podjetja (selekcija udeležencev, dva 8-urna seminarja, individualno svetovanje).

V naslednjih dneh bo po programu SDGZ stekla tretja funkcija, torej podjetniško izobraževanje in ustanovitev novega podjetja. V tem okviru sta, kot omenjeno, predvidena dva 8-urna seminarja, 80-urni tečaj in indi-

vidualno svetovanje. Ciljna oseba za ta program je interesent za odprtje podjetja in novi podjetnik (v prvem letu delovanja) oziroma podjetja z manj kot deset zaposlenimi. Za seminar je potrebno najmanj deset udeležencev, za tečaj pa najmanj 14, od katerih jih mora izobraževalni cikel dokončati vsaj osem. Izobraževalni program obsega razvijanje sposobnosti inovacije v okolju, prilagajanje, predvidevanje sprememb, krepitev sposobnosti razvoja že ustanovljenega podjetja, upravljanje s finančnimi viri in sredstvi ter razvoj podjetniškega poslovnega načrta. Za nepodjetnike so tako seminar kot tečaj brezplačni, poleg pomoči pri ustanavljanju novih podjetij pa bodo novi podjetniki deležni tudi podpore pri razvoju svojega podjetja. To je še toliko bolj pomembno, če upoštevamo, da večina podjetij zamre v prvem letu delovanja, kar pomeni, da je na začetku strokovna pomoč življenjsko potrebna. V tem primeru lahko udeleženci pro-

jekta Imprenderò to pomoč, med drugim na ustreznem strokovnem nivoju, prejema brezplačno.

Omenili smo 80-urni tečaj, ki bo potekal na sedežu SDZPI in s podporo zavoda, udeleženci pa se bodo srečali z naslednjimi temami: upravljanje izobraževalnega procesa (1 ura), informacijska družba (2 uri), marketing in komunikacija (12 ur), pravni aspekti ustanovitve podjetja (9 ur), knjigovodstvo (6 ur), letna bilanca (12 ur), odnos z bankami (9 ur), finančne olajšave (9 ur), poslovni načrt (18 ur), končni izpit z izdelavo poslovnega načrta (2 uri). Za individualno svetovanje je predvidenih 160 ur, zadeva pa predvsem podporo pri ustanavljanju in zagonu mikropodjetja.

Če so med našimi bralci interesi za to enkratno priložnost, se lahko za podrobnejše informacije obrnejo na urade SDGZ po telefonu (040 6724828) ali po elektronski pošti: org@servis.it ali imprendero@servis.it.

GOLJUFIJE - Nova domislica

Klonirajo bankomate in kreditne kartice

Tveganje je enakovredno dvema tatvinama, tudi početje je povsem enako, vtihotapijo se trgovske centre, trgovine, bencinske črpalke. Z razliko od tatvin pa nič ne odnesejo, celo nekaj prinesejo in se približno čez teden dni vrnejo in poberejo, kar so tam pustili.

To, s čimer odidejo, pa je izredno dragoceno in spretnim goljufom prinaša precej denarja. Tega se imetniki kreditnih kartic ali bankomatov zavedejo, ko jim račun začne skokovito »izhlapevati«, čeprav ni opravili nobenega nakupa ali dvigali denarja. Zamisel je enostavna, izpeljava pa potrebuje precej znanja in tudi ustreznih naprav, saj kloniranje bankomatov in kreditnih kartic ni tako enostavna zadeva.

Pred časom smo pisali o goljufih, ki nad bankomate nameščajo videokamero in snemajo številke, ki jih klienti vtipkajo. Kot je povedal podpolkovnik karabinjerjev Ivano Fraticelli, poveljnik operativnega oddelka na tržaškem pokrajinskem poveljstvu, so to tehniko opustili, sedaj se poslužujejo nove, veliko bolj učinkovite. V nočnih urah se vtihotapijo v veleblagovnice, trgovske centre, bencinske črpalke, torej tam, kjer imajo veliko prometa in je torej več možnosti, da kupci plačujejo z bankomati ali kreditnimi karticami. V POS terminal (na sliki) vnesejo elektronski sistem, ki registrira bodisi magnetno stezo kot tudi PIN kodo. Običajno se po tednu dni vrnejo in v rokah imajo podatke, ki jim omogočajo kloniranje bankomatov in kreditnih kartic. Nakupe ali dvige ne opravljajo tam,

kjer so si podatke pridobili, temveč v povsem drugih krajih, tudi v tujini. V redkih primerih so preiskovalci odkrili tudi radijske sisteme ali »bluetooth«, ki so podatke posredovali na razdaljo desetih metrov. V atkih primerih so se goljufi moral idržati v bližini, kar ni vedno priporočljivo.

Karabinjerji so raznim trgovcem poslali poseben vprašalnik, ki so ga pospremili s pismom, v katerem jih opozarjajo, kako se morajo ravnati. Rizični POS terminali so razni modeli Amico (proizvajalec Da Sistemi), a tudi stari modeli Ingenico (proizvajalec Ingenico) ter Darwin (Da Sistemi, pred modelom 2005). Najnovejši POS so zaščiteni in če jih kdo poskuša podpreti, se blokirajo. Razen proizvajalca samega jih nihče drug ne more spet aktivirati.

Doslej so v Trstu odkrili že na desetine primerov kloniranih kartic in bankomatov, zakrivil naj bi jih goljufi iz nekaterih vzhodnoevropskih držav, zelo verjetno Romunije. Imetniki so se zavedeli, ko jim je prišel izpisek računa domov ali ko so sami kontrolirali, koliko denarja imajo še na razpolago. Zato agenti svetujejo, da večkrat kontroliramo račun. Najboljša rešitev pa je, da nam iz banke na mobilnet ali vsakem plačilu ali dvigu po mobilnetu pošljejo SMS sporočilo: če dviga ali plačila tedaj nismo opravili, pomeni, da ga je nekdo drugi s klonirano kartico. Pozorni pa morajo biti tudi trgovci, saj jim negativna reklama, da je pri njih plačevanje tvegano, nedvomno povzroča škodo.

MAMILA

Mladenič v zaporu

Predsinočnim je mestna policija v ljudskem vrtu v Ul. Giulia opazila moškega, ki je s svojim sumljivim vedenjem zbudil pozornost. Sledili so mu. Približal se je neki ženski, 43-letni F.L., ki so jo že poznali, večkrat je imela opravka s sodiščem. Nekaj sta si hitro izmenjala. Oba so pregledali, ženska je pri sebi imela manjšo količino heroina, ki bi za doščal za pripravo nekaj doz.

Agenti so se odločili, da obiščejo še stanovanje moškega, 30-letnega F.A. iz Trsta. Pri njem doma so našli še nekaj mamila in naprave, ki služijo pri pripravi posameznih doz. Mladeniča so aretirali in odpeljali v zapor, žensko pa so prijavi zaradi upiranja javnemu funkcionarju: ko se je hotela znebiti mamila in pobegniti, je udarila enega od agentov, ki bo za okrevanje potreboval nekaj dni.

V PRISTANIŠČU

Zaplemba in še globa

Tržaška finančna straža je zaplenila več 500 kosov obleke in električnih naprav, ki sta jih brez ustreznega dovoljenja prodajali dve ženski, obe iz držav, ki ne pripadajo Evropski uniji. Blago je bilo zelo slabe kvalitete in bi po mnenju agentov lahko predstavljalo nevarnost za potrošnike.

Finančni stražniki so ženski ustavili na področju pristanišča, kjer je med drugim potrebno še dovoljenje pristaniške oblasti, ki pa si ga nista priskrbeli. Obleke in električne naprave sta skušala prodati šoferjem tovornjakov, ki se tam mudijo in radi kupujejo poceni blago. Vse so jima zaplenili, sedaj pa tvegata še slano globo, od 2.500 do 15.000 evrov.

Finančni stražniki pravijo, da sta bili tujki, stari okrog 40 let, tudi brez kakršnekoli davčne dokumentacije, kar pomeni, da sta delali škodo tudi davkarji.

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 26. avgusta
VIKTOR

Sonce vzide ob 6.18 in zatone ob 19.55 - Dolžina dneva 13.37 - Luna vzide ob 19.34 in zatone ob 4.44.

Jutri, PONEDELJEK,
27. avgusta 2007
JOŽE

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 24,5 stopinje C, zračni tlak 1017 mb raste, veter 9 km na uro vzhodnik, vlaga 92-odstotna, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 23,8 stopinje C.

OKLICI: Stefano Cortello in Elena Lagonigro, Alessio Pangos in Rozmary Cipitolo, Ignazio Mistretta in Rossana Cirinà, Fabio Castellani in Sara Rocconi, Rachid Sharif in Novella Gullo, Maurizio Peressin in Elisa Vecchione, Andrea Gori in Roberta Astori, Maurizio Gei in Veronica Usberti, Valentino Pintar in Katja Volpi, Pierpaolo Totto in Patrizia Comar, Stefano Moroso in Naoko Atarashi, Fabrizio Alessandri in Sviatlana Yeusiukova, Marco Korošič in Nataša Preležnik, Augusto Cangiano in Marina Vettori, Alberto Pomasan in Moira Viezzoli, Albino Zotti in Danira Razlak, Massimo Seppi in Emanuela Gherardi.

Lekarne

Nedelja, 26. avgusta 2007

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Dante 7, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 271124), Prosek.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Dante 7 (040 630213), Ul. Costalunga 318/A (040 823268), Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 271124).
Prosek (040 225340) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Ul. Dante 7, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Milje - Ul. Mazzini 1/A.
Prosek (040 225340) -

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 14 (040 572015).

Od ponedeljka, 27. avgusta, do sobote, 1. septembra 2007
Urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Korzo Italia (040 631661), Oširek S. Vardabasso 1 (bivša Ul. Zorutti 19 - 040 766643), Žavljje - Ul. Flavia 39/C (040 232253).

Zgonik - Božje polje 1 (040 225596) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Korzo Italia 14, Oširek S. Vardabasso 1 (bivša Ul. Zorutti 19), Ul. Giulia 1, Žavljje - Ul. Flavia 39/C.

Zgonik - Božje polje 1 (040 225596) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 1 (040 635368).

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111. Informacije KZE, bolnišnice in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Izjavljam, da me ni nihče vprašal, če se lahko brata Radota pokoplje k očetu in materi. To tudi po zakonu ni potrebno. Otroci imajo pravico do pokopa s starši pod pogojem, da je prostor v grobnici. Prizadene me, da se po petih letih obrekovanj na moj račun, moram zagovarjati z javnim pojasnilom in upam, da bo sedaj konec obrekovanj.

Vižovlje, 26. avgusta 2007

Kino

ALCIONE - Dvorana bo v poletnem času zaprta.

AMBASCIATORI - 16.45, 18.30, 20.20, 22.15 »Il bacio che aspettavo«.

ARISTON - (poletna arena) 21.00 »Water« di Deepa Mehta.

CINECITY - 14.45, 17.10, 19.40, 22.05 »Sicko«; 14.45, 16.35, 18.25, 20.15, 22.05 »Licenza di matrimonio«; 15.20, 17.30, 19.55, 22.00 »Pathfinder: la leggenda del guerriero vichingo«; 15.15, 17.35, 19.55, 22.00 »Disturbia«; 18.00, 20.00, 22.00 »Alla deriva«; 17.45, 19.45 »Material girls«; 15.00, 16.35, 19.15, 21.50 »Harry Potter e l'ordine della fenice«; 15.00, 21.45 »Transformers«; 14.45 »I Fantastici 4 e Silver Surfer«.

EXCELSIOR - 18.30, 21.15 »Fast Food Nation«.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 18.15, 21.00 »4 mesi, 3 settimane, 2 giorni«.

FELLINI - 16.15 »Il cane pompiere«; 17.50, 20.00, 22.15 »Le vite degli altri«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Sicko«.

GIOTTO MULTISALA 2 - (Ulica Giotto 8) 15.45 »The reef: amici per le pinne«; 17.00, 18.45, 20.30, 22.20 »Disturbia«.

KOPER - KOLOSEJ - 14.00, 16.20, 18.40, 21.00, »Ratatouille«; 14.10, 16.00, 18.00 »Divji valovi«; 19.50, 22.00 »Izdajalec«; 13.20, 16.10, 19.00, 21.50 »Transformerji«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Pathfinder: la leggenda del guerriero vichingo«; Dvorana 2: 15.45, 17.15, 18.50, 20.30, 22.20 »Prova a volare«; Dvorana 3: 16.00, 17.30, 20.30, 22.15 »Licenza di matrimonio«; Dvorana 4: 16.15, 20.00 »Harry Potter e l'ordine della Fenice«; 18.30, 22.20 »Alla deriva«; Dvorana 5: 19.00 »Il matrimonio di Tuya«.

SUPER - film prepovedan mladim pod 18. letom.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.45, 20.00, 22.15 »Sicko«; Dvorana 2: 17.40, 20.10, 22.10 »Prova a volare«; Dvorana 3: 17.40, 20.00, 22.00 »Il bacio che aspettavo«; Dvorana 4: 18.00, 20.15, 22.15 »Disturbia«; Dvorana 5: 17.50, 20.00, 22.10 »4 mesi, 3 settimane e 2 giorni«.

Izleti

KRUT obvešča udeležence skupinskega bivanja v Dobrni in v Šmarjeških toplicah, da bo odhod avtobusa danes, 26. avgusta, trg Oberdan (deželna palača) ter ob 13.15 z Opčin (avtobusna postaja po Prosvetnem domu).

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM sporoča, da so še prosta mesta za izlet v Gardaland 1. septembra. Vpiše sprejemamo vsak dan do torka, 28. avgusta na tel. št. 349-7597763 (Nastja) ali v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah, jutri od 18.00 do 19.00 ter v pon. in tor. od 9.00 do 17.00.

KD FRAN VENTURINI sporoča svojim članom, da bo odhod avtobusa za društveni izlet v nedeljo, 2. septembra ob 7. uri pred banko. Vse članke prosimo, da potrdijo svojo prisotnost g. Danieli ali g. Aleksandru.

3. SEPTEMBRA 2007 bo na Barbani skupno romanje slovenskih vernikov iz Goriškega in Tržaškega. Ob 11. uri bo sv. maša, ki jo bo vodil naš g. škof Evgen Ravignani. Šolske sestre de Notre Dame vabijo, da se tega romanja udeleži čim več ljudi. Avtobus bo zjutraj peljal na Barbano. Odpotoval bo ob 7. uri s trga Oberdan, ob 7.20 s Proseka, ob 7.30 iz Sv. Križa (po potrebi se lahko ustavi tudi v drugih vaseh). Po sv. maši bo kosilo v Biljah. Po kosilu bo obisk Marjinega celja nad Kanalom. Tam bodo slovesne večernice in blagoslov. Cena romanja je 35,00 evrov. Za informacije poklicati na št. 040-220693. Pohitite z vpisom!
SREČANJE ZAMEJSKIH PLANIN-

Draga

Jana in Tom

Da bi bila vajina skupna pot vedno posuta z ljubeznijo, zdravjem in medsebojnim spoštovanjem vama iz vsega srca želijo

nona Ema, Nada in Boris, Katja, David in Matija, Peter in Ivana

Letos smo še posebno prevzeti od Kraške občeti, saj nevesta bo spet iz naših vrst.

Sodelavki

Jani Ban

in njenemu izvoljencu

Tomu Oberdanu

želimo, da bi se v zakonu odlično razumela ter, da bi njuna veza bila trdna kot kraški kamen!

Vsi pri Aurori

Tom in Jana

sta se odločila, da si bosta danes večni "DA" obljubila.

Naj ju ljubezen vedno spremlja na skupni poti jima iz srca želijo

starši Anica, Dora in Žarko ter bratje Alan s Sanjo, Dean in Andrej z Aljo

Pevcu in prijatelju

Mariu Gerlancu

ob visokem jubileju voščimo še na mnoga in zdrava leta ter veliko pevskih užitek.

Moški pevski zbor
Fran Venturini

SKIH DRUŠTEV Ob priliki vsakoletnega srečanja zamejskih planinskih društev, ki bo v soboto, 15. septembra pri koči na Golici, SPDT vabi k udeležbi člane in prijatelje. Na razpolago bo avtobus. Informacije in prijave dobite na tel. št 040-220155 Livio ali 040-2176855 Vojka.

KRUT prireja 14-dnevno bivanje na otoku Ischia od 7. do 20. oktobra 2007. Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Ul. Cicerone 8/B tel. 040-360072.

Čestitke

Te dni je **MARINA ŠTURMAN** praznovala lepo obletnico. Da bi še naprej, v svojem odmerjenem prostem času, sodelovala-pomagala reševati društvena delovanja, se **Videofotokrožek 80 in KD Rovte-Kolonkovec** zahvalita in ji voščita srečno naprej.

Danes si obljubita večno zvestoto **TOM in JANA**. Veliko sreče na skupni življenjski poti jima želijo nona Karla, stric Bruno in družina Černe.

NAROČNIKOM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

040-7786331
vsak dan od 12. do 16. ure ali
0481-533382
v dopoldanskih urah.

Župnija sv. Jerneja Mačkolje in mačkoljanski pritrkovalci

VABIJO NA

PRITRKOVALSKO SREČANJE

danes, 26. avgusta ob 17. uri pod vašim zvonikom

Nastopile bodo pritrkovalske skupine:

Boljunec, Šentvid pri Stični, Mossa, Novo mesto, Postojna, Brje in Mačkolje

Pokrovitelj srečanja je Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta

MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti)
vabi na

FESTIVAL MLADINSKE USTVARJALNOSTI

JUTRI, 27. AVGUSTA,
V PARKU FINŽGARJEVEGA DOMA NA OPČINAH

Ob 15. uri dobredelni odbojarski turnir
Ob 18. 30 slovesno odprtje Festivala z nastopom
plesnih skupin Light in Go-Breakers

Od 28. avg. do 1. sept. ustvarj. delavnice: plesna, gledališka, časnikarska, likovna, kolesarska, make-up.
Info: www.dragamladih.org, rast_mladika@hotmail.com, 040/370846 (Patrizia, Raffaella)

Obvestila

VZPI-ANPI OPČINE-BANI-FERLUGI-PIŠČANCI prireja v sredo, 29. avgusta, slovesnost, s katero se bodo poklonili spominu devetih tovarišev, ki so jih Nemci pred 63. leti ustrelili v Kraški dolinici na Opčinah. Zbirališče ob 18. uri na openskem pokopališču, nato polaganje cvetja ob spomeniku v parku na Mandriji ob ulicah Carsia in San Isidoro. Vabljeni!

ZDRUŽENJE STARŠEV O.Š. F. MILČINSKEGA OBVEŠČA, da je še nekaj prostih mest za tabor angleškega jezika JEZIKAJTE, ki se bo odvijal v Zambratiji od 27. avgusta do 2. septembra (starostna skupina od 10. do 16. leta) in računalniško in šahovsko delavnico MIŠKA, ki bo potekala na DTTZ Žiga Zoisa v Trstu v jutranjih urah (od 9. do 14. leta). Za informacije in prijave kličite 040-567751, 320-2717508 (Tanja) ali e-pošta: »mailto:franmilcinsk@libero.it«.

KMEČKA ZVEZA obvešča svoje člane, da bodo vse podružnice KZ zaprte za dopust od 27. julija do 31. avgusta 2007.

SEČNJA DRV 2007/2008 Vsi tisti, ki nameravajo sekati drva za domačo uporabo na jusarskih gozdnih površinah k.o. Opčine v sezoni 2007/2008, so vabljeni da predstavijo prošnjo od 16. avgusta do 7. septembra, na sedež odbora za ločeno upravo jusarskega premoženja Opčine, Ul. Doberdob 20/3, v sledečem urniku: od ponedeljka do petka, od 10. do 12. ure; v torek tudi od 14.30 do 16.30. Zainteresirani morajo imeti bivališče na Opčinah.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da bodo tržaški uradi do 14. septembra poslovali po poletnem urniku, od 9. do 13. ure.

KRUT obvešča, da je pisarna odprta s poletnim urnikom od 9. do 13. ure.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA obvešča, da bo do 31. avgusta odprta s poletnim urnikom, in sicer od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure.

ZŠSDI obvešča, da bosta urada v Trstu in Gorici v poletnih mesecih odprta od 8. do 14. ure.

MAČKOLJE-ŽUPNIJSKA SKUPNOST vabi na praznovanje vaškega zavetnika sv. Jerneja. Danes, 26. avgusta, pred župnijsko cerkvijo: ob 17. uri, srečanje pritrkovalcev; ob 19. uri, slovesna evarhistija - somaševanje vodi msgr. Franc Bole, urednik revije »Ognjiščec«. Sledijo procesija po vaških ulicah, blagoslovitev vozil ter tradicionalna družabnost.

V PONEDELJEK, 27. AVGUSTA 2007, se bo v prostorih gostilne »All'antico spazzacamino«, v Ul. Settefontane 66, odvijal praznik glasbe: avtorska pesem, jazz ter folk glasba. Ob priložnosti bo glasbeniku Ediju Meoli podeljena nagrada »Antico spazzacamino 2007«.

ČASNIKARSKA DELAVNICA v okviru Festivala mladinske ustvarjalnosti za vse mlade, ki si želijo spoznati svet no-

vinarstva, pisati članke, ankete in intervjuje. Od ponedeljka, 27. avgusta, do četrтка, 30. avgusta, od 14. ure do 15.30 v Finžgarjevem domu na Opčinah. Vodi Breda Susič. Za dodatne informacije in prijave: »www.dragamladih.org«, »rast_mladika@hotmail.com«, 040-370846 (Raffaella, Patrizia).

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM prireja pod pokroviteljstvom ZŠSDI-ja poletni KAMP CHEERLEADINGA za otroke od 5. do 12. leta starosti od 27. do 31. avgusta in od 3. do 7. septembra v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah. Vabljeni stari in novi člani. Prijave v uradih ZŠSDI-ja na tel. št. 040-635627. Info na tel. št. 346-0441133 Petra ali 349-7597763 Nastja.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM sporoča, da se bodo dvotedenske poletne priprave za Strele (12-16 let) in Škrate (od 16 leta dalje) začele 3. septembra v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah. Urniki treningov: Strele - od pon. do pet. od 17.00 do 19.00; Škrati - od pon. do pet. od 19.00 do 21.00. Dobrodošli so tudi novi člani. Informacije na tel. št. 346-0441133 Petra ali 349-7597763 Nastja.

FESTIVAL DRAGE MLADIH 2007 vabi vse mlade, ki si želijo ustvarjati in sproščati domišljijo, na teden mladinske ustvarjalnosti od 27. avgusta do 1. septembra v Finžgarjevem domu na Opčinah. V ponedeljek, 27. avgusta, ob 15. uri DOBRODELNI ODBOJKARSKI TURNIR (ekipe društev, organizacij, prijateljev...), ob 18.45 slovesno odprtje Festivala z nagrajevanjem in nastopom dekleške plesne skupine Light iz Trsta in break-dance skupine Go-Breakers iz Nove Gorice. Od torka do petka delavnice mladinske ustvarjalnosti (likovna, časnikarska, plesna, kolesarska, gledališka in make-up delavnica). V sredo, 29. avgusta, ob 19.30 improvizacijski večer Jam Session, kjer bodo udeleženci likovne in plesne delavnice skupaj ustvarjali s pomočjo glasbe. V petek, 31. avgusta, ob 16.30: Darka Zvonar, Anton Rupnik, Peter Brumen MANJŠINA V OČEH OPAZOVALCEV (okrogla miza); sobota, 1. septembra, ob 16.30: prof. Igor Grdina SLOVENŠČINA DANES IN JUTRI; nedelja, 2. septembra, ob 10. uri: prof. Robert Petkovek KRŠČANSTVO V DIALOGU S SODOBNO MISLIJO: KAJ LAHKO KRŠČANSTVO PONUDI SODOBNEMU SVETU?, ob 16. uri: prof. Tine Hribar STANJE DUHA NA SLOVENSLEM (Ob 300. številki Nove revije). V nedeljo, 2. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage sv. maša, ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Informacije: DSI, Ul. Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 370846, faks 040 633307, el.naslov: redakcija@mladika.com

GLEDALIŠKA DELAVNICA v okviru Festivala mladinske ustvarjalnosti za vse mlade, ki si želijo spoznati gledališko umetnost, recitirati in igrati. Od torka, 27. avgusta, do četrтка, 30. av-

**Je tvojemu otroku
všeč nogomet?**

Repen

Nogometna šola
za deklice in dečke letnika 1997 do 2002

Nogometni Klub Kras obvešča, da se spet začneja nogometna šola za otroke. Prvi trening bo v ponedeljek, 3. septembra 2007 ob 17. uri na novem športnem igrišču z umetno travo v Repnu. Vsak otrok bo ob vpisu dobil vso potrebno nogometno opremo (trenerka, dres, torba).

**Za informacije lahko pokličete
na telefonsko številko 328 9518440 (Maurizio).**

gusta, od 16. ure do 17.30 v Finžgarjevem domu na Opčinah. Vodi Lučka Peterlin. V soboto, 1. septembra zaključni nastop udeležencev. Za dodatne informacije in prijave: »www.dragamladih.org«, »rast_mladika@hotmail.com«, 040-370846 (Raffaella, Patrizia).

LIKOVNA DELAVNICA v okviru Festivala Drage mladih za vse mlade, ki si želijo spoznati likovno umetnost, risati, barvati in slikati! Potekala bo vsak dan od 10. ure do 11.30, od 27. avgusta do 1. septembra, v Finžgarjevem domu na Opčinah. Vodi Matej Susič. V soboto, 1. septembra, ob 20.45, odprtje razstave del udeležencev. Za dodatne informacije in prijave: »www.dragamladih.org«, »rast_mladika@hotmail.com«, 040-370846 (Raffaella, Patrizia).

OBČINSKA KNJIŽNICA v Saležu bo zaprta zaradi dopusta in preurejena od 8. do 27. avgusta (vključno).

SOMPĐ VESELA POMLAD vabi na poletni pevski teden za osnovnošolske otroke »Poj z menoj«, ki bo od 27. do 31. avgusta 2007, v prostorih Marijanišča na Opčinah. Vsak dan od 8.30 do 17. ure bodo zborovodkinja Mira Fabjan in animatorji vodili pevske vaje, plesne, športne in kulturne dejavnosti. Prijave in informacije na št. 040-213582 (Manica), 040-213104 (Silvia) in 040-213249 (Nataša).

PLESNA DELAVNICA v okviru Festivala mladinske ustvarjalnosti za vse mlade, ki si želijo spoznati umetnost giba in uživati ob glasbi v prijetni družbi. V torek, 28. avgusta, od 19.30 do 21. ure, v sredo, 29. avgusta, od 11.30 do 13. ure, v četrtek, 30. avgusta, od 19.30 do 21. ure v Finžgarjevem domu na Opčinah. Vodi Raffaella Petronio. V soboto, 1. septembra, zaključni nastop udeležencev. Za dodatne informacije in prijave: »www.dragamladih.org«, »rast_mladika@hotmail.com«, 040-370846 (Raffaella, Patrizia).

SEČNJA 2007/2007 - openski jus sprejema prijave za letošnjo sečnjo v torek, 28. avgusta, 4. in 11. septembra, na upravnem sedežu v Proseški ulici, od 18.00 do 19.30. Prijavitelj se mora vsak osebno. Samo prijave pri odprtem jusu jamči, da boste letos smeli sodelovati pri sečnji na srenjskih zemljiščih, kot je razvidno od sklepa državnega tožilstva z dne 12. marca, ki je potrdilo polno veljavnost deželne zakona 3/96 in sklepov, ki izvirajo iz njega.

TEHNIKI KZ BODO V TOREK MERILI ZRELOST GROZDJA Svetovalna služba Kmečke zveze obvešča vinogradnike, da bo merjenje zrelosti grozdja (stopnje kisline in vsebnost sladkorja) v torek, 28. avgusta v kleti Robija Ote v Boljuncu. Strokovno osebje zveze bo na razpolago od 14. do 16. ure. Službo omogoča prispevek Zadruga kraška banka.

USTVARJALNA MAKE-UP DELAVNICA v okviru Festivala mladinske ustvarjalnosti za vse mlade, ki bi radi spoznali tehnike in trike maski-

ranja. V sredo, 29. avgusta, od 18. ure do 19.30, v Finžgarjevem domu na Opčinah. Vodi Živa Kušče. Za dodatne informacije in prijave: »www.dragamladih.org«, »rast_mladika@hotmail.com«, 040/370846 (Raffaella, Patrizia).

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča občanom, da je pri okencu urada za stike z javnostjo v Grudnovi hiši (Nabrežina 158, urnik: od ponedeljka do petka 9-13, v sredo in četrtek tudi 14-17) na razpolago kartica za znižano parkirno za parkirišče v Sosljanskem zalivu, ki velja do 30. septembra 2009. Vsak lastnik avtomobila lahko dobi 1 kartico; za izdajo kartice je treba imeti s sabo prometno dovoljenje in izpolniti, ki je na razpolago na glavni spletni strani Občine www.comune.duino-aurisina.ts.it oziroma pri Uradu za stike z javnostjo. Za podrobnejše informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800-002291.

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča občanom, ki še niso dopolnili 26. leta starosti, da je pri okencu urada za stike z javnostjo v Grudnovi hiši (Nabrežina 158, urnik: od ponedeljka do petka 9-13, v sredo in četrtek tudi 14-17) na razpolago Mladinska kartica/Carta giovani. Kartica, ki velja v 39 evropskih državah, omogoča popuste na vseh prodajnih mestih, ki so pristopila k pobudi. Mladim pod 26. letom starosti nudimo kartico brezplačno; kdor želi zaprositi za kartico, naj se osebno oglasi pri Okencu Urada za stike z javnostjo in s seboj prinese osebni dokument in fotografijo. Za podrobnejše informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800-002291.

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV obvešča, da tajništvo deluje s poletnim urnikom 9.00 - 13.00.

ENOTI KOSOVELOVE KNJIŽNICE SEŽANA delujeta s poletnim urnikom in bosta za obiskovalce odprti: Knjižnica Divača, torek in petek 11-18, Knjižnica Kozina, ponedeljek 7-14 in sredo 11-18. Osrednja knjižnica v Sežani in Knjižnica Komen imata nespremenjen urnik.

42. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2007. Park Finžgarjevega doma, Opčine, Dunajska cesta 35. Spored: petek, 31. avgusta, ob 16.30: Darka Zvonar, Anton Rupnik, Peter Brumen »Manjšina v očeh opazovalcev« (okrogla miza); sobota, 1. septembra, ob 16.30: prof. Igor Grdina »Slovenščina danes in jutri«; nedelja, 2. septembra, ob 10. uri: prof. Robert Petkovek »Krščanstvo v dialogu s sodobno mislijo: kaj lahko krščanstvo ponudi sodobnemu svetu?«, ob 16. uri: prof. Tine Hribar »Stanje duha na slovenskem« (Ob 300. številki Nove revije). V nedeljo, 2. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage sv. maša, ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Informacije: DSI, Ul. Donizetti 3, tel. 040-370846, faks 040-633307, el. naslov: »redakcija@mladika.com«.

ANED - ZDRUŽENJE BIVŠIH DEPORTIRANCEV V NACISTIČNIH TABORIŠČIH obvešča, da bo urad zaradi poletnega dopusta zaprt do vključno 31. avgusta.

KOLESARSKA DELAVNICA v okviru Festivala mladinske ustvarjalnosti za vse mlade, ki ljubijo naravo in kolesarjenje. V petek, 31. avgusta, krajši izlet po Krasu od 11.30 do 14. ure. Zbirališče: Finžgarjev dom na Opčinah. Vodi Saša Žerjal. Za dodatne informacije in prijave: »www.dragamladih.org«, »rast_mladika@hotmail.com«, 040-370846 (Raffaella, Patrizia).

KRUT obvešča, da bo do 31. avgusta pisarna odprta v jutranjih urah od 9. do 13. ure.

KRUT obvešča, da bo urad v Gorici zaprt do 31. avgusta 2007. Za vse informacije je na razpolago urad v Trstu.

OBČINSKA KNJIŽNICA V BOLJUNCU sporoča, da bo do 31. avgusta zaprta za poletni dopust.

DRAGA MLADIH vabi na zaključno okroglo mizo z naslovom »Duhovnost in iskanje 'hitrega ozdravljenja' modernega človeka«. V soboto, 1. septembra, ob 10. uri, v parku Finžgarjevega doma na Opčinah. Pri okrogli mizi bodo sodelovali psihoterapevtka dr. Sanja Rozman, teolog dr. Jože Marketz in primerjalni religiozolog dr. Lenart Škof.

KOLESARSKI KLUB ADRIA prireja v nedeljo, 2. septembra, »19. Maraton prijateljstva Ljubljana-Lonjer«. Vabljeni vsi ljubitelji kolesarstva. Info na tel. št.: 335-6140379.

AŠD BREG-ODBOJKARSKA SEKCIJA organizira, pod pokroviteljstvom ZŠSDI-ja, odbojarsko šolo za letnike 1996 do 2000. Vadba bo potekala od ponedeljka, 3. septembra, do petka, 7. septembra 2007, po urniku od 8. do 13. ure, v dolinski občinski telovadnici. Vse podrobnejše informacije bomo nudili na začetnem srečanju.

AŠD SOKOL organizira pod pokroviteljstvom ZŠSDI »IV POLETNI KAMP« za dečke in deklice za letnike 1995 in mlajše v osnovni motoriki, mini basketu, mini volleyu. Kamp bo od ponedeljka 3. septembra do petka 7. septembra na odprtem igrišču SOKOLA in v občinski telovadnici. Zbirališče v telovadnici od 7.30 do 9 ure - odhod od 16.00 do 16.30. Vpis neposredno pred začetkom kampa.

GIMNASTIČNI ODESK ŠZ BOR prireja intenzivni tečaj ritmične gimnastike za deklice od 7. leta dalje, ki so že lani trenirale ritmično gimnastiko. Tečaj bo potekal v jutranjih urah od 3. do 7. septembra na Stadionu 1. maja. Za informacije in prijave: 338 5953515 (Katja) in 328 2733390 (Petra). Vabljeni!

SKD LONJER KATINARA IN PIHALNI ORKESTER RICMANJE vabita osnovnošolce na ustvarjalno-glasbeni teden v SKC v Lonjerju, od ponedeljka 3. septembra do petka 7. septembra, od 8.30 do 12.30. Prijave na tel. št. 333-5062494 do danes, 26. avgusta.

SLOVENSKI FILATELISTIČNI KLUB L. KOSIR mani, da so člani kluba in prijatelji filatelije dobro preživeli odmore ali počitnice. In prav zaradi tega smatramo, da je nastopil čas za nova srečanja z pričetkom v sredo 5. septembra ob 19. uri na sedežu društva v ulici sv. Frančiška 20.

AMATERSKI IN PROFESIONALNI FOTOGRAFI POZOR! Zadruga Naš Kras v sodelovanju s Fotovideo Trst 80 organizirajo fotografski natečaj na temo 23. Kraška ohcet. Najlepše prispele fotografije bodo objavljene po roku zapadlosti na spletnih straneh www.kraskahisa.com. Fotografije bomo sprejemali le v digitalni obliki na naslov kraskaohcet@trst80.com. Rok oddaje je 9. septembra 2007. Program 23. Kraške ohceti in pravniki sta objavljena na spletnih straneh www.kraska.hisa.com ali www.trst80.com.

PIHALNI ORKESTER RICMANJE obvešča, da je v teku vpisovanje v Glasbeno šolo vse do 20. septembra 2007. Odprti so razredi pihal, trobil in tolkal, najmlajšim pa je namenjena pripravnica. Poup se bo začel 1. oktobra 2007. Za vse informacije smo vam na razpolago na tel. številki 320-4511592 ali na spletnem naslovu »www.ricmanje.org«.

KNJIŽNICA PINKO TOMAŽIČ IN TOVARIŠI bo v avgustu zaprta.

Loterija 25. avgusta 2007

Bari	30	14	45	23	71
Cagliari	47	30	26	71	15
Firenze	4	78	54	60	51
Genova	62	87	70	18	73
Milan	34	6	77	57	78
Neapelj	23	89	22	83	72
Palermo	57	81	56	35	66
Rim	25	15	34	19	89
Turin	58	67	89	19	21
Benetke	40	67	71	85	36
Nazionale	70	84	60	22	40

Super Enalotto št. 102

4	23	25	30	34	57	jolly	40
Nagradni sklad							3.371.926,04 €
1 dobitnik s 6 točkami Jackpot							34.393.724,84 €
Brez dobitnika s 5+1 točkami							0,00 €
18 dobitnikov s 5 točkami							37.465,85 €
1.670 dobitnikov s 4 točkami							403,82 €
61.925 dobitnikov s 3 točkami							10,89 €

Superstar 70

Brez dobitnika s 6 točkami	- €
Brez dobitnika s 5+1 točkami	- €
Brez dobitnika s 5 točkami	- €
7 dobitnikov s 4 točkami	40.382,00 €
205 dobitnikov s 3 točkami	1.089,00 €
2.843 dobitnikov z 2 točkama	100,00 €
17.199 dobitnikov z 1 točko	10,00 €
37.330 dobitnikov z 0 točkami	5,00 €

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovale naslednje črpalke:

AGIP Miramarski drevored 49, Katinara - Ul. Forlanini
SHELL Žavljje (Milje), Nabrežina 129
ESSO Drevored Campi Elisi, Zgonik - Državna cesta 202 - km 18+945
TAMOIL Ul. F. Severo 2/3
ČRPALKE ODPRTE 24 UR NA 24
AGIP Devin (jug) - avtocesta A4 VE-TS, Valmaura - hitra cesta SS 202 km 36
TOTAL Devin (sever) - avtocesta A4 TS-VE
NOČNE ČRPALKE IN SELF SERVICE TAMOIL, - Ul. F. Severo 2/3
AGIP, Istrska ulica 155, Miramarski drev. 49, Ul. A. Valerio 1 (univerza), Katinara - Ul. Forlanini, Naselje sv. Sergija - Ul. Forti 2
ESSO Trg Foraggi 7, Zgonik - Državna cesta 202, Ul. Carnaro - Državna cesta 202 km 3+0,67
SHELL Ul. Locchi 3
 V sodelovanju s FIGISC Trst

PODJETJE IZ TRSTA NUJNO ZAPOSLI URADNIKA/KA, po možnosti do 25 let, z izkušnjami dela v uradu in s publiko ter dobrim znanjem slovenščine. Poudarjeno na e-mail: job@senza-frontiera.it

PRODAM BELO IN RDEČE GROZDJE. Telefonirati 00386-41-216542 od 13.00 do 15.00.

SLIVE - prodam domače slive primerne za marmelade, kompot... tudi za žganjkuho. Tel. 00386-41-363310.

Mali oglasi

29-LETNO DEKLE išče delo kot varuška ali hišna pomočnica. Tel. 040-229335.

DAJEM V NAJEM GARAŽO v bližini železniške postaje. Tel. 329-4128363 ali 040-415336.

IŠČEM KNJIGE B. Beckett - R.M. Gallagher (Biologija) in D. Kapko (Odvozanke). Tel. na št.: 338-6036203.

IŠČEM KNJIGE V. Benedetto - Latinska slovnica in vadnica 1, B.Beckett, R.M.Gallagher - Biologija, D.Kapko - Odvozanke, S.Pople - Naravoslovje: Fizika. Tel. na št. 335-6507397.

NUJNO rabim fante - punce za raznašanje letakov na mejnem prehodu. Ugodno plačilo! Tel. št. 348-9312987.

OBRTNA CONA ZGONIK, prvo nadstropje, 120 kv.m (v najem ali v prodajo). Tel. na št.: 338-4719734.

PO UGODNI CENI PRODAM nove ženske čevlje »Valverde«, št. 38 in pol, primerne za vadno nošo. Klicati na tel. št.: 348-4702070.

PODJETJE V DOLINSKI CONI išče mladega vajenca. Tel. 040-8325141.

PRODAM domač krompir. Tel. 040-200882.

PRODAM FIAT TIPO 16v, letnik 1991, rdeče barve, cena 500,00 evrov. Tel. št. 348-5183106.

PRODAM grozdje na trti. Cena po dogovoru. Tel. št. 040-225123.

PRODAM knjige za bienij liceja F. Prešeren - jezikovna smer. Tel. 333-1890739.

PRODAM knjige za vse razrede jezikovne smeri. Tel. 340-4802439.

PRODAM PEUGEOT 206 v odličnem stanju za 3000,00 evrov. Tel. 348-1204566 v večernih urah.

PRODAM STEKLENICE za osmico, tel. 335-6322701

PRODAM VIINOGRAD v dolinski občini, Mačkolje - Križpot. Tel. na št.: 040-231578.

PRODAM knjige za bienij Znanstvenega liceja, smeri A ali B. Tel. na št.: 347-7533435.

PRODAM leseno koštanjevo kad za kuhanje vina. Kapaciteta 10 hl. Tel. na št.: 339-6228540.

PRODAM pravico sajenja trt na površini 1.100 kv.m. Tel. na št.: 339-7064120.

PRODAM razno vinsko posodo (tudi iz murvinega lesa). Tel. na št.: 040-228447.

PRODAM skoraj nov izkopalnik krompirja. Cena po dogovoru. Tel. na št.: 333-2331049.

PRODAMO pasjo hišico za pse velike pasme, malo rabljeno. Tel. 040-231054 ali 338-8912640.

SKLADIŠČE v občini Dolina oddam v najem v izmeri 240 kv.m z uradom, prostorom za vozila, wc, vodo, električno in klimo. Klicati med 12. in 15. uro ter v večernih urah na tel št. 040-828861.

SLOVENSKO PODJETJE išče osebo za komercialno-tehnično dejavnost. Zatevana je delna ali celotna univerzitetna izobrazba, poznavanje slovenščine, italijanščine in angleščine. Prošnje s curriculum vitae pošljite na fax 040-2529063.

VINSKO POSODO rabljeno, prodam po ugodni ceni: leseni plavnik (bedeni) 7-hl in spodnja posoda za iztočenje (sempla). Tel. 040-54390 ali 040-575145 ali 348-2801144.

Osmice

OB KRAŠKI OHCETI je odprta osmica pri Batkovih. Tel.: 040-327240.

IVO IN ANDREJ KRALJ sta v Slivnem odprla osmico.

SANDRA IN JOŽKO ŠKERK sta v Saležu odprla osmico

OSMICO bo jutri odprl v Zgoniku Stanko Milič.

OSMICO je odprl Pernarcich Paolo, Medja vas 21.

KRAŠKA OHCET 2007 Družina Škabar ima na orešju v Repnu odprto osmico. Obiščite nas!

OSMICO ima odprto Joško Colja v Sarmatorci. Toplo vabljeni! Tel. 040-229326.

OSMICO je odprl Renzo Tavčar, Repen 42.

OSMICO je odprl v Zgoniku Miro Žigon.

OSMICO so odprli pri Jurčevih v Cerovljah.

OSMICO so odprli pri Terčonovih v Mavhinjah, št. 42. Toplo vabljeni. Tel. št. 040-299450.

Prireditve

ZADRUGA NAŠ KRAS V SODELOVANJU Z ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO vabi v petek, 31. avgusta ob 20. uri, v Kraško hišo v Repen, na odprtje fotografske razstave Sergia Ferrarija »Ljudje-Gente«. Avtorja bo predstavil Marij Čuk. V okviru večera bo potekala tudi predstavitev dvojezične pesniške zbirke Roberta Dedenara »Plastične pregrade, klubovalno cvetličenje«. O pesniku in njegovi poeziji bo spregovoril Marko Kravos. Za prijetno vzdušje bo poskrbel učni glasbenik Fabio Zoratti.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da se bo občutna vsemanjšinska proslava na bazoški gmajni odvijala v nedeljo, 9. septembra 2007 ob 15. uri. Združeni zbori pod taktirko Pie Cah bodo zapeli pesmi »Žrtvam, Bazovica, Smrt v Brdih« in »Vstajenje Primorske«. Notno gradivo je na razpolago na tržaškem sedežu ZSKD. Skupna vaja bo 7. septembra 2007 ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Šolske vesti

RAVNATELJSTVO DPZIO J. ŠTEFAN obvešča, da bo na sedežu šole do ponedeljka, 3. septembra 2007, do vključno sobote, 8. septembra, doporni pouk za dijake, ki so izdelali s formativnim dolgom. Razpored dopornega pouka je izpostavljen na oglasni deski. Redni pouk se bo začel 10. septembra 2007, ob 8. uri.

DRŽAVNA SREDNJA ŠOLA IVAN CANKAR v Trstu sporoča, da bo julija in avgusta ob sobotah šola zaprta.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO PRI SV. JAKOBU sporoča, da bodo poletne jezikovne delavnice za učence osnovnih šol potekale v prostorih šole Josipa Ribičiča - Karla Široka v Ul. Frausin 12 v obdobju od 27. avgusta do 7. septembra in sicer od ponedeljka do petka ob 8. do 12. ure.

DIDAKTIČNA RAVNATELJSTVA V TRSTU sporočajo, da bodo imenovani suplentov iz ravnateljskih lestvic za osnovne šole v torek, 28. avgusta 2007 ob 10. uri na sedežu Didaktičnega ravnateljstva pri Sv. Ivanu, Ul. Caravaggio, 4.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO NA OPČINAH sporoča koledar imenovanj za suplenca neučnega osebja v Trstu za š.l. 2007/08: tehnični sodelavci: 28.08.2007 ob 9. uri na sedežu Zavoda Volta, Ul. Monte Grappa 1; upravni sodelavci: 28.08.2007 ob 10. uri na sedežu Zavoda Volta, Ul. Monte Grappa 1; šolski pomočniki: 29.08.2007 ob 8.30 in ob 15. uri na sedežu na sedežu Zavoda Volta.

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE OBVEŠČA da bodo 28. avgusta 2007 pri podelitvi letnih suplenc prišli v upoštevanje samo kandidati, ki so polnopravno vključeni v pokrajinsko (bivšo permanentno) lestvico.

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da bo podeljevanje letnih suplenc za učno osebje slovenskih šol na Tržaškem potekalo v torek, 28. avgusta, in sicer ob 9. uri za osnovno šolo in vrtce na didaktičnem ravnateljstvu pri Sv. Ivanu ter ob 10. uri na DTTZ Žiga Zoisa za nižjo in višjo srednjo šolo. Razpoložljiva mesta bodo objavljena 24 ur prej na obeh

omenjenih šolah ter na Deželnem šolskem uradu v Trstu.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO PRI SV. JAKOBU sporoča, da bo prva seja zbora učnega osebja v ponedeljek, 3. septembra 2007, ob 9. uri, na sedežu ravnateljstva v Ul. Frausin 12.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO NA OPČINAH sporoča, da bo 1. zbor učnega osebja za š.l. 2007/08 v sredo, 5. septembra 2007, ob 10. uri, v prostorih OŠ. Bevk na Opčinah.

RAVNATELJSTVO DTTZG Ž. ZOIS obvešča, da se bo podporni pouk začel v četrtek, 6. septembra 2007. Urnik je izobešen na oglasni deski na sedežu šole. Redni pouk se bo začel v ponedeljek, 10. septembra 2007, ob 8. uri.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

Aleksandre Bratoš vd. Milič

se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Družina

Repnič, 26. avgusta 2007

Pogrebno podjetje Zimolo

ZAHVALA**Zdenka Pertot por. Gruden**

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Svoji

Nabrežina, 26. avgusta 2007

Pogrebno podjetje Alabarda Opčine

26.8.1967 26.8.2007

Ob štiridesetletnici smrti drage mame

Karoline Sudič vd. Fadini

se je vedno spominja

sin Učo

Padriče, 26. avgusta 2007

26.8.1999 26.8.2007

Ob osmi obletnici smrti

Milana Švaba

se ga z ljubeznijo v srcu spominja

sin Igor

Trst, 26. avgusta 2007

26.8.2002 26.8.2007

Naša srca in oči povsod Te iščejo, a Tebe nikjer ni

Mirjam Brajkovič Radovič

Tvoji najdražji

Vižovlje, 26. avgusta 2007

† Zapustil nas je

Adriano Mosetti

Žalostno vest sporoča

družina

Pogreb bo jutri, 27. avgusta ob 9.00 na pokopališču v Nabrežini. Namesto cvetja darujte za HOSPICE PINETA DEL CARSO.

Trst, 26. avgusta 2007

Pogrebno podjetje Alabarda Opčine

Ob prerani izgubi dragega prijatelja in pevca Adriana izrekamo občutno sožalje družini in sorodnikom

pevci zbora Tabor

Ob izgubi dragega prijatelja Adriana Mosejtija izrekamo globoko sožalje družini

Giulio, Marina, Giorgio Pertot

Draga Sara, v tem težkem trenutku smo ti ob strani

Martina, Iztok, Alenka, Igor, Vesna in Martin

† Zapustil nas je naš dragi

Sveto Čufar

Žalostno vest sporočajo

žena Marija, sin Marjan s Karmen, hčerki Silvana z Brankom in Milena z Marjanom ter ostalo sorodstvo.

Posebna zahvala doktorjema Žerjalu in Nabergoju ter gospe Ivanki. Pogreb bo v sredo, 29. avgusta. Pokojnik bo ležal od 11.30 do 13.00 v mrtvašnici v ulici Costalunga, od koder bo krenil sprevod v cerkev v Bazovico.

Bazovica, 26. avgusta 2007

Pogrebno podjetje Alabarda Opčine

Zadnji pozdrav nonotu

Luka, Tomaž, Mitja, Katerina in Martin

Ob izgubi dragega svaka in strica Svetota se pridružujejo žalovanju

Franco, Marco, Lucia, Ivana in Matija

Žalovanju se pridružuje

svakinja Olga z družino

†

Marija Knific

Draga mama, odšla si tiho in v miru. Ni ti bilo lahko v življenju. Živela si zame. Hvala ti za vse.

Marjan z družino

Pogrebni obred bo v četrtek, 30. avgusta ob 12.40 v mrtvašnici v ulici Costalunga.

Rovte, Škedenj, 26. avgusta 2007

GORICA - Prioritete na slovenskem didaktičnem ravnateljstvu v ulici Brolo

Rešitve za šolo in vrtec na Krminskem še ni na obzorju

Brainijeva: »S selitvijo bi lahko pritegnili otroke slovenskih staršev, zaposlenih v t.i. trikotniku stolice«

Starši otrok plešivske šole so s prebarvanjem ograje letos aprila dokazali navezanost na tamkajšnje stavbo

COCO

Prioritete so osnovna šola in vrtec na Krminskem, dograditev šole Župančič in novi prostori za štandresko šolo, ki tudi raste, dalje tečaj slovenščine za italijanske starše, utrjevanje vezi z nižjo srednjo šolo za preprečevanje osipa in oblikovanje novega vodilnega kadra, ki bo usmerjal goriško didaktično ravnateljstvo v ulici Brolo, pravi Miroslava Braini, na Goriškem edina slovenska ravnateljica v staležu. Njena posebna skrb pa je ob enem sprožiti v manjšini razpravo o šolstvu, saj »se ne dovolj zavedamo, da je v igri naše preživetje,« pravi ravnateljica, ki jo je letos doletelo še ravnateljstvo na tehničnem polu višješolskega središča v ulici Puccini. »Je takšno breme kompatibilno s kakovostnim vodenjem šol?« se sprašuje, čeprav odgovor pozna.

Rešitve problema krminske šole še ni na obzorju, pojasnjuje Brainijeva, ki se je setala z novo občinsko upravo in prejela zagotovila o posebni pozornosti upraviteljev za slovensko stvarnost. »Osnovno vprašanje ostaja, ali gremo v dograjevanje sedanjega plosnja na Plešivem ali pa v selitev v Krmin. Za selitev se ogreva tudi krminski župan, ki je izjavil, da slovenska šola služi integraciji tukajšnjih ljudi in bi zato sodila v krminsko središče,« pojasnjuje ravnateljica, ki pripravlja anonimno anketo za starše otrok šole in vrtca na Krminskem. »Odočali bomo skupaj, zato se bodo morali v anketi opredeliti za dograjevanje ali selitev,« pravi in dodaja: »Na občini so povedali, da zahteva dograjevanje na Plešivem spremembo regulacijskega načrta. K županovi izjavi o integraciji pa bi dodala ugotovitev, da k nam prihajajo otroci s širšega Krminskega, zato bi šola zaslužila bolj središčno lokacijo, ki bi nam hkrati omogočila, da privabimo tudi otroke slovenskih staršev, ki so zaposleni v t.i. trikotniku stolice, na območju Manzana in San Giovannija al Natitone. Zaradi prostorske stiske danes tega ne počenjamo.« Pogovori z občino se bodo nadaljevali septembra.

Ravnateljica napoveduje, da bo oblikovala skupino učiteljev, ki se bodo seznanili tudi z administrativno in organizacijsko platjo poučevanja: »Takšna ekipa bo priskočila na pomoč novemu ravnatelju, ki se bo moral spopasti z razčlenjeno organiziranostjo in številčno otroško populacijo našega didaktičnega ravnateljstva.« (ide)

ROMJAN - Prešla za sedemdeset otrok Utrjevanje jezika in socializacija

Obnovljeno šolsko poslopje v ulici Capitulo

ALTRAN

V Romjanu se jutri začneja prešola. To bo že dvajseta izvedba tečaja za otroke tamkajšnje slovenske šole - pravega laboratorija integracije sredi narodnostno mešanega območja -, ki še kako potrebujejo stika s slovenskim jezikom. Prešlo prirejajo občina Ronke, knjižnica Sandra Pertinija, društvo Jadro in Združenje staršev otrok slovenskega vrtca in osnovne šole v Romjanu.

Kot je povedala Damiana Kobal, koordinatorica tečaja, bodo z jutrišnjim dnevom dejavnosti potekale od 8. ure do 12.30 v prostorih obnovljene šole v ulici Capitulo, in sicer cela dva tedna od ponedeljka do petka. Našteli so okrog

70 vpisanih; gre za malčke, ki so obiskovali zadnji letnik vrtca in jih torej čaka preskok v šolske klopi, in otroke vseh razredov osnovne šole. »Namen prešole je, da spet poprimemo za slovenščino, da obudijo pridobljeno znanje, saj prihajajo iz pretežno italijanskega okolja,« pojasnjuje koordinatorica in dodaja, da je tečaj za najmlajše obnem kraj prvega stika z osnovnošolci in socializacije. Prešola pa še ni prava šola, saj sloni pouk tudi na igrar, prepevanju, gledališču, športu in še marsičem. S podrobnostmi bodo starši seznanjeni na informativnem srečanju jutri ob 8. uri, nakar bodo starši odšli, otroci pa sedli v klopi.

Vrnitev v klopi

Počitniško obdobje se izteka in tečejo mrzlične priprave na novo šolsko leto. Malčki se bodo v vrtece goriškega didaktičnega ravnateljstva v ulici Brolo vrnili 10. septembra. Do 14. septembra bodo v družbi vzgojiteljic ostali od 7.30 (vrtec v Štandrežu in v Krminu od 7.45) do 12. ure (brez kosila), od 17. do 28. septembra pa bo urnik podaljšán do 13. ure (s kosilom). Od 1. oktobra dalje bo didaktična dejavnost vrtcev v ulicah Brolo in Max Fabiani v Gorici ter v Štandrežu, Pevmi, Števerjanu in Krminu potekala po običajnem urniku. Z 10. septembrom bodo šolski prag prestopili učenci šol Župančič v Gorici, Erjavec v Štandrežu, Abram v Pevmi, Gradnik v Števerjanu in Zorzut na Plešivem; pouk bo potekal med 8. in 13. uro. Dne 10. septembra se bodo zaključile počitnice tudi za otroke osnovnih šol Prežihov Voranc v Doberdobi (začetek pouka ob 7.50) in Butkovič Domen v Sovodnjah (začetek pouka ob 8. uri). Njihovi vrstniki šole na Vrhu bodo sedli za klopi 12. septembra ob 8.10, istega dne ob 7.55 bo zvonec zabrnal tudi za romjanske osnovnošolce. Vsi nrtci Večstopenske šole Doberdob bodo ponovno oživel 12. septembra. V Doberdobi bodo sprejemali otroke med 7.45 in 9. uro, konec dejavnosti pa bo ob 12.45; v vrtcu v Sovodnjah bo prihod otrok med 7.30 in 8.30, odhod ob 12.30; v vrtcu v Rupi prihod med 7.40 in 9. uro, odhod ob 12.40; v vrtcih v Romjanu in Ronkah prihod med 7.45 in 8.45, odhod pa ob 12. uri. Doberdobsko ravnateljstvo sporoča, da prvi teden v vrtcih ne bo kosila. Pouk za doberdobske nižješolce se bo začel 10. septembra ob 7.45, njihovi vrstniki šole Ivan Trinko v Gorici pa 12. septembra ob 8.15 (do 13.45). Višješolski center v ulici Puccini v Gorici bo spet zaživel 10. septembra; dijaki licejskega in tehničnega pola bodo sedli za klopi ob 9. uri, v razredih pa bodo ostali do 12. ure. (Ale)

GORICA - Folklor

»Čim bolj zvesti tradiciji«

BRUNO RAVNIKAR

FOTO PDK

»Ljudski plesi morajo ostati čim bolj tradicionalni, vendar je pri tem kar nekaj ovir, saj o njih nimamo veliko dokumentacije. V Sloveniji - sicer to velja tudi za druge države - so plesi dokumentirani od konca druge svetovne vojne. Kar je bilo pred njo, pa manjka.« Tako je včeraj povedal izvedenec na področju ljudskega glasbenega in plesnega izročila Bruno Ravnikar, ki od leta 1980 sodeluje na goriškem festivalu folklor kot član žirije. Po Ravnikarjevih besedah se je v Sloveniji veliko ukvarjal z raziskovanjem ljudskih plesov tudi Mirko Ramovš, ki je zbrano gradivo objavil v osmih knjigah, v Italiji pa na tem področju zaostajajo, saj kinetografije - zapisovanja plesnih gibov - skorajda ne poznajo. »Lansko zimo sem pri Ravni vodil 36-urni tečaj kinetografije, vseh 53 udeležencev iz raznih krajev Italije pa je bilo nad zapisovanjem plesov navdušenih,« je povedal in dodal, da imajo v Italiji na tem področju še veliko dela, medtem ko so v Sloveniji večino plesov že zapisali. Ravnikar je spregovoril tudi o goriškem festivalu folklor, ki je bil sprva tekmovalnega značaja. Skupine je bilo zelo težko ocenjevati, ob nizkih ocenah pa so se po Ravnikarjevih navedbah udeleženci festivala pogosto užalili. Zato so se prireditelji odločili, da bodo podeljevali pokale vsem sodelujočim skupinam, pa čeprav so utemeljitve »za lase povlečene«. Povedal je še, da je goriški festival med najbolj subvencioniranimi tovrstnimi prireditvami, »je povedal in imal 185.000 evrov, zaradi česar vstopnine ni, medtem ko zahtevajo drugi festivali plačilo vstopnice.« Kvaliteta nastopajočih skupin je vprašljiva, nekatere so dobre, druge slabše,« meni Ravnikar in pojasnjuje, da se v Sloveniji spodbujajo izvirne skupine, ki pa s težavo sodelujejo na festivalih v tujini, ker niso tako atraktivne. Ravnikarja smo vprašali tudi za mnenje o Kraški ohceti, ki poteka sočasno z goriškim festivalom. »Prireditev temelji na avtentičnosti in ima lep kraški značaj. Nedvomno je izredno pomembna za ohranjanje slovenske ljudske dediščine,« je poudaril ugledni slovenski strokovnjak.

Danes bo goriški festival folklor dosegel vrhunec. Ob 11. uri bosta v ljudskem vrtu nastopili godbi iz Kresnic in Lienza, v spominskem parku pa nato godba iz Berkovite. Spreved folklornih skupin iz Italije, Avstrije, Slovenije, Čileja, Paragvaja, Bolgarije, Južne Koreje, Singapurja, Paragvaja in s Kamčatke se bo začel ob 16. uri pred cerkvijo sv. Justa na korzu Italia, nadaljeval po korzu Verdi in ulici Pertrarca ter zaključil na trgu Battisti. Med prireditvijo bodo v ljudskem vrtu športna društva - tudi ZŠSDI - prisotna s svojimi stojnicami; ob 21. uri bo na trgu Battisti zaključni nastop vseh sodelujočih skupin. (dr)

LETNI ŠOLSKI ABONMA APT

... ugodnejši, tudi v prostem času!

Mestni ali primestni letni šolski abonma Pokrajinskega prevoznega podjetja APT je namenjen študentom obveznega šolskega ciklusa, srednjih šol in univerz. Velja od 1. septembra 2007 do 30. junija 2008, vse dni, prazniki in šole prosti dnevi vključeni. Sklenete ga le enkrat in se tako izognete mesečnim obnovam. Lahko ga plačate v treh obrokih (do 30.11.2007). Cena je z ozirom na ostale abonmaje ugodnejša, predvideni so tudi dodatni popusti, če je v isti družini več abonmentov. Če izgubite izkaznico-abonma vam bomo brez dodatnih stroškov izdali dvojniki.

Abonmaje lahko sklenete od 24. avgusta 2007 pri glavni blagajni APT v Gorici (na železniški postaji FS) na sedežu APT v Trzinu, ulica Marcelliana 32 in pri blagajni avtobusne postaje v Cervinjuru.

Informacije: ZELENA ŠTEVILKA 800-955957, tel. 0481 593511, apt@aptgorizia.it

Pobuda velja od 1.9.2007 do 30.6.2008 za imetnike veljavnega letnega šolskega abonmaja APT.

Letni šolski abonma APT nudi študentom poleg olajšav tudi popuste in ugodnosti pri navedenih podjetjih.

GORICA - Deveta razstava šestih fotoklubov odprla novo sezono centra Bratuž

Poziv k sodelovanju in skupnemu ustvarjanju

Ob fotografijah iz goriške pokrajine tudi letos razstavljajo novogoriški gostje

»Fotografije iz vse goriške pokrajine pozivam, naj še naprej skupaj ustvarjajo in naj iz sodelovanja črpajo navdih za nove fotografske izzive.« Tako je včeraj poudaril predsednik koordinacijskega odbora združenja fotoklubov goriške pokrajine Giovanni Viola v Kulturnem centru Lojze Bratuž, kjer se je nova sezona začela ravno z odprtjem fotografske razstave.

V galeriji kulturnega hrama bodo do 7. septembra na ogled fotografije krožkov Castrum iz Gradeža, Circolo Fotografico Isonino iz Gorice, Il Torrione iz Romansa, Lo scambio iz Gorice, Fotoclub iz Ločnika in Skupine 75, ki pri prireditvi sodeluje od nje prve izvedbe pred devetimi leti in ki s svojim znanjem, prodornostjo ter inovativnim pristopom velja za eno od gonilnih sil v strokovnih krogih amaterskih fotografov na Goriškem. Na včerajšnjem odprtju je ob Violi spregovorila predsednica centra Bratuž Franka Žgavec, nato pa je v imenu deželne koordinacije zveze fotoklubov FIAF pozdravil Enzo Galbato. Tematika letošnjega srečanja ljubiteljev umetniške fotografije, ki so ga poimenovali »6 za eno...razstavo«, zadeva fotografijo, ki se nanaša na urbano arhitekturo - na razvejanost umetnost stavbarstva v mestnih okoljih. Ob fotografijah sta na ogled tudi umetniški instalaciji; prva, ki kot »arhitektonska« zasnova služi prikazu fotografij, je izraz ustvarjalnosti Skupine 75, drugo, ki s sončnicami preštevava sodelujoče fotoklube, pa je izdelala Loredana Prinčič.

Na razstavi so na ogled tudi posnetki Fotokluba iz Nove Gorice, na sodelovanje sosedov pa sta Galbato in Viola posebno ponosna, saj tako ima vsakoletno srečanje mednarodni pridih. (dr)

Govornika in Žgavčeva na včerajšnjem odprtju fotografske razstave

BUMBACA

ZAŠČITA - SSK

»Župani ne odločajo«

Pokrajinsko tajništvo stranke Slovenske skupnosti je na četrtkovem zasedanju sklenilo, da bo na seji goriškega občinskega sveta 30. avgusta vložena interpelacija županu Ettoreju Romoliju o njegovi pobudi, da se s tržaškimi in čedadjskimi kolegom dogovori o skupni strategiji glede seznama občin, v katerih se mora izvajati zaščitni zakon 38/2001 za Slovence v Italiji. Tajništvo še ni podpisalo kolegom dogovora o skupni strategiji glede seznama občin, v katerih se mora izvajati zaščitni zakon 38/2001 za Slovence v Italiji. Tajništvo še ni podpisalo kolegom dogovora o skupni strategiji glede seznama občin, v katerih se mora izvajati zaščitni zakon 38/2001 za Slovence v Italiji. Tajništvo še ni podpisalo kolegom dogovora o skupni strategiji glede seznama občin, v katerih se mora izvajati zaščitni zakon 38/2001 za Slovence v Italiji.

Strankino tajništvo je vzelo tudi v pretres snovanje Demokratske stranke in vloge SSK. »Čeprav so nekatere razlike glede na tržaško stvarnost, ki so povezane z drugačnim razpletanjem ustanavljanja DS, odigrava SSK tvorno vlogo, pri čemer ohranja svojo samostojnost in identiteto,« opozarja goriško vodstvo SSK in napoveduje aktivno vključevanje stranke v liste, ki podpirajo tajniške kandidate na deželni ravni: »Danes je sicer precej jasno, kdo so kandidati za državnega tajnika. Popolnoma drugačno pa je trenutno stanje na deželi, kjer se ob Gianfrancu Morettonu in Brunu Zvechu pojavlja tudi ime Francesca Russa.«

SSK je tudi ocenila dosedanje delo goriškega občinskega sveta po zamenjavi uprave. Glede slovenske konzulte so ugotavljali, da že teče postopek za njeno obnovo, »kar je pozitivno dejstvo«. Po pravilniku mora občinski svet izvoliti tri člane konzulte; dva predlaga večina, enega opozicija. SSK je evidentirala nekaj kandidatov, ki jih bodo njeni svetniki predlagali kolegom iz opozicije. »Pomembno pa je, da opozicija izrazi enega samega skupnega kandidata,« so poudarili. Napovedali so tudi, da SSK organizira obeležitev 60-letnice tragičnega izginotja časnika in političnega delavca Andreja (Slavka) Uršiča. Potekala bo v četrtek, 30. avgusta, ob 18. uri v Kobaridu; pri pripravi sodelujeta društvo TIGR in krožek Anton Gregorčič.

TRŽIČ - Polemike o Slovencih in Furlanih presenečajo

Zaščita brez pretresov

Del Bello: »Zaščitne norme udejanjamo že šest let - Vidne dvojezičnosti ne bo«

»Velikošmarnske polemike o furlanščini in slovenščini so bile nepotrebne, v veliki meri pa je do njih prišlo zaradi nepopolnega poznavanja zadeve.« Tako je včeraj poudaril pokrajinski in obnem tržaški občinski svetnik Fabio Del Bello. Po njegovih besedah so predlogi tržaške občinske uprave v zvezi z zaščito slovenske in furlanske narodne skupnosti zmerni in trezni, ne glede na to pa je pripravljen o njih razpravljati v občinskem svetu.

Po Del Bellovih navedbah deželni zakon za furlansko manjšino ne bo zadeval občin na levem bregu Soče, zato v Trziču ne bi bilo potrebno o njem posebej razpravljati. V pojasnilo je k temu še pristavil, da bo moral vsekakor o zakonu odločati deželni svet FJK, to pa bo moral storiti - kot predvideva Evropska unija glede reševanja manjšinskih problematik - brez seganja po referendumu.

»Presenečajo polemike o zaščiti slovenskega jezika na območju tržaške občine, saj zaščito udejanjamo že šest let brez nikakršnih pretresov,« je povedal Del Bello in nadaljeval: »Že leta 2001, ko je županovalec Adriano Persi, Gianfranco Pizzolitto pa je predsedoval občinskemu svetu, smo s podpisom ene tretjine občinskih svetnikov vključili tržaško občino v območje zaščite na podlagi zakona 482/1999. Od takrat smo izdali nekaj dvojezičnih dokumentov, imamo prevajalca za potrebe urada za stike z javnostjo, podpiramo dejavnost društva Trzič, vsaka šola lahko vodi tečaj slovenščine (čeprav tovrstne dejavnosti potekajo v glavnem le v Romjanu). Vključitev v območje izvajanja zakona 38/2001, do katere je prišlo na podlagi podpisov štirinajstih občinskih svetnikov leta 2002 in ki bo stopila v veljavo komaj sedaj zaradi znanih zamud, bo potrdila že veljavne norme in bo zagotovila občanom slovenskega jezika in narodnosti dodatne državljanske pravice, kot je na primer zahteva po dvojezični osebni izkaznici,« je pojasnil Del Bello in dodal: »Niso pa predvideni nikakršni posegi v toponomastiko in na občinskem prapopru oziroma na področju vidne dvojezičnosti.« Po Del Bellovih napovedih bo paritetni odbor ob koncu septembra začel z avdicijami predstavnikov občin z območja zaščite, med le-temi pa bodo tudi tržaški občinski svetniki. »Novi občinski svetniki bodo zato primerno seznanjeni z odločitvami, ki smo jih sprejeli pred petimi leti,« je poudaril Del Bello. Po njegovih zagotovilih nič ni blindiranega in vnaprej določenega, zato pa pozdravlja razpravo o tako občutljivi zadevi, okrog katere je treba iskati čim večje soglasje.

TRŽIČ - Odločitev občinske uprave

Table žrtvam fojbe ne bodo postavili

V Trziču ne bodo postavili table v počastitev spomina na žrtve fojbe in na eksodus z Reke, iz Istre in Dalmacije. Občinska uprava je namreč zavrnila zahtevo odbora 10. februar Dan spomina, ki je 25. junija letos vložil prošnjo za namestitve obeležja na trgu Tommaseo. Odbor si je prizadeval, da bi table, ki je med drugim že nared in jo hranijo na tržaškem županstvu, odkrili 23. junija (- ob napovedani prisotnosti poslanca Nacionalnega zavezništva Roberta Menie), vendar župan Gianfranco Pizzolitto ni izdal dovoljenja za njeno postavitve. Prvi občan je tedaj pojasnil, da odbor ni vložil zahtevane dokumentacije

in se je o odkritju pogovarjal le z odbornikom. Odbor je zato 25. junija vložil novo prošnjo in predlagal, da bi table odkrili 16. septembra, ko bo poteklo 60 let, od kar je tudi Trzič prešel pod Italijo. Prošnji na občini niso ugodili in odboru sporočili, da pobude ne nameravajo podpreti.

Odločitev občinske uprave so nekateri desnosredinski politiki že izkoristili v protislovenske namene. Občinski svetnik stranke Forza Italia Giuseppe Nicoli je izjavil, »da bodo v Trziču s stotisočimi evri uvajali dvojezičnost, optantom, ki jih je v mestu veliko več od Slovencev, pa ne bodo posvetili niti table.«

GORICA - Dora Bassi ob zatonu življenja poklanja mestu trinajst platen

Dar izjemne umetnice

Občina bo novembra pripravila razstavo, nakar bodo platna našla stalno postavitev v mestnem gledališču

Z leve župan Ettore Romoli, slikarkina hči Roberta Corbellini in odbornik Antonio Devetag, v prvem planu pa Oltar, eno izmed podarjenih platen

BUMBACA

Izredno dragocen dar izjemne umetnice, ki potiska Gorico v ospredje umetniške scene in se v njem zrcali namen občinske uprave, da mestu vrne vlogo protagonista lastne prihodnosti. Tako sta župan Ettore Romoli in odbornik Antonio Devetag komentirala odločitev slikarke Dore Bassi, da Gorici podari trinajst platen iz Pasoliniju posvečenega ciklusa. Umetni-

ca državnega in širšega slovesa je hudo bolna; »moje življenje se nagiba h koncu kot reka k izlivu,« je zapisala v samoopovedi, ki jo je sestavila v videmski bolnišnici in priložila k podarjenim platom. Dora Bassi je sicer rojena v kraju Feltr, otroštvo je doživljala v Bračanu pri Kriminu, klasično maturo pa opravila v Gorici. Zato se ima za Goričanko in ob zatonu življenja

Alkotest, že sto kaznovanih

V noči s petka na soboto so karabinjerji iz Gradišča pregledali 50 vozil in alkotestu podvrgli 40 voznikov; pri treh (iz Trevisa, Zgonika in Gorice) so ugotovili prekomerno stopnjo alkohola v krvi ter so zato bili ob vozniško dovoljenje in si nakopali še ovadbo. Od začetka leta so karabinjerji iz Gradišča odvzeli skupno sto voznških dovoljenj zaradi iste kršitve prometnega zakonika.

»Nista dirkala skozi Dol«

Odvetnik Marco Mizzon, ki zagovarja goriškega motociklista pred sumom, da je s prijateljem priredil dirko na cesti skozi Dol, oporeka zaključkom prometne policije, ki je mladeniča prijavela sodniku. Odvetnik trdi in dokazuje, da je nesrečo 11. avgusta na križišču pri Štivanu povzročilo dejstvo, da njegov klient, 36-letni M.M., še ni obvladoval svoje nove honde 1000.

Nočejo megazabavišča

Na pobudo Goriškega društva za kakovost bivanja so se njegovi člani in simpatizerji v petek zbrali v borovem gozdičku v Novi Gorici. Po besedah predsednice Lucije Mozetič so s tem želeli javnost pozvati, naj se jim pridruži v boju proti gradnji megazabavišča na Goriškem. »Društvo ni dovolj, da bi dosegli, kar hočemo. Moramo se združiti,« je poudarila. Po prepričanju društva morajo ljudje spoznati, da ne gre za megazabavišče, temveč megaigralnico, torej za povečanje igralniške industrije na Goriškem. (sj)

Nazdravili s prvim moštom

»Grozdje sauvignon je z lepo dozorelimi in zdravimi jagodami že na prvi pogled obetalo, zato ne preseneča, da ima mošt iz te sorte značilno aromo in prijetno svež okus,« je povedala Monika Kosmač iz kleti Vipava 1894. V petek je bil mošt že v prodaji; trenutno ga imajo 40.000 litrov, pričakujejo pa ga še več. Zaradi zgodnje trgatve pa bo težko zdržal do Martinovanja. (sj)

Počastili bodo bataljon

V Ozeljanu bodo danes počastili 65. obletnico prvega primorskega partizanskega bataljona Simona Gregorčiča. Ob 14. uri bo startal pohod na Vodice, kjer bo krajša slovesnost, ob 17. uri srečanje borcev bataljona z županoma Nove Gorice Brulcem in Ajdovščine Poljšakom, ob 18. uri pa osrednja svečanost na prireditvenem prostoru z nagovori in kulturnim programom.

Puppet jutri v Gorici

Puppet Festival prihaja z jutrišnjim dnem v Gorico, kjer bodo lutke na potezi vsak dan do sobote, 1. septembra. V državni knjižnici bodo jutri predstave »Pulcinella a quattro mani« ob 17.30, »I segreti di Pulcinella« ob 19. uri in »Gesù Betz« ob 21. uri; vstopnice za popoldanske predstave 5 evrov, za večerne 10 evrov (7 evrov znižane).

VIPOLŽE - Tudi zamejci na srečanju upokojencev Primorske

Napovedujejo tesnejše povezovanje

Novakova o dramatičnem položaju, Devetak o zahrbtni asimilaciji

Včerajšnji množični shod primorskih upokojencev v Vipolžah

FOTO S.J.

Vsakoletno srečanje upokojencev Primorske je bilo množično in ga je tokrat gostilo Društvo upokojencev Dobrovo, ki je bilo ustanovljeno leta 1973, danes pa šteje 532 članov in ga na predsedniškem mestu vodi Boris Rožič. Srečanje je potekalo včeraj pri gradu Vipolže, ob vznožju Goriških brd, udeležilo pa se ga je več kot dva tisoč upokojencev iz severne in južne Primorske. Prisotni so bili tudi slovenski upokojenci iz zamejstva, s katerimi bodo - po besedah predsednice Zveze društev upokojencev Slovenije Mateje Kožuh Novak - upokojenci iz matične države v naslednjih štirih letih intenzivno poglobljali odnose.

V uradnem delu so zbrane pozdravili briški župan Franc Mužič (sosednjo občino Števerjan je zastopal podžupan Dominik Humar), predsednik Združenja društev upokojencev severne Primorske Alojz Bitežnik in predsednik Društva slovenskih upokojencev za Goriško Emil Devetak. Ta je poudaril, da je glavni namen upokojenskih društev združevanje in razmišljanje, kakšna bo usoda upokojencev v prihodnosti. »Spopadati se moramo z vsakovrstnimi vprašanji, zato je potrebna boljša organiziranost,« je povedal Devetak in nadaljeval: »Opažamo, da si pri vas za to močno prizadevate, nas v Italiji pa najbolj skrbi tiha in zahrbtna asimilacija, zaradi katere število zavednih Slovencev upada.« Devetak je še pozval k skrbi za ohranjanje slovenske identitete, narodno zavest in slovenske korenine. Slavnostna govornica Mateja Kožuh Novak, nova predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije, je goste iz Tržaške, Goriške in Benečije še posebej pozdravila ter povedala, da bo ena od prioriteten nalog zveze v njenem mandatu »povezovanje z brati okrog Slovenije«. Sicer pa je predsednica položaj današnjega upokojenca v Sloveniji opisala dokaj »tragično«: preizkuse pokojnine, premalo spoštovanja in neupoštevanje niso edine težave, ki pestijo današnjega upokojenca. »Tu so še otroci in vnuki,« je opozorili Novakova, »ki pričakujejo našo pomoč pri nakupu stanovanj, šolanju... saj v novi Sloveniji živijo veliko slabše, kot smo v prejšnji.« V naslednjih štirih letih pa bo zveza pod vodstvom nove predsednice veliko delala tudi na drugačni predstavi, ki jo mlajše generacije imajo o starejših.

Saška Jug

NOVA GORICA - Obletnica Namesto prižiga ognja koncert

Te dni mineva druga obletnica prižiga ognja miru in ljubezni, ki je prvič vzplamtel v spominskem parku na Trnovem. Obletnico bodo obeležili nocoj ob 21. uri pred novogoriško občino, kjer bo koncert miru in ljubezni Giannija Rijavca in Big Bena. Pobudnik prvega prižiga ognja je namreč pevec in domačin Gianni Rijavec, k temu pa so ga spodbudili dogodki v noči na 27. april 2005, ko so neznanci oskrnili spominski park žrtvam druge svetovne vojne.

Pred dvema letoma je torej prvič zagorel ogenj miru in ljubezni, ki so ga skupaj prižigali župani obmejnih občin od Trsta do Nadiže in podpisali petico za mir. V amfiteatru spominskega parka se je takrat zbralo več kot dva tisoč ljudi. »Od tedaj v spominskem parku v skulpturi umetnika Iva Kisovca gori ogenj miru in ljubezni. Vsak obiskovalec ga lahko v posebni laternici iz porcelana odnese na svoj dom,« pojasnjuje Rijavec. Prvo obletnico so lani prav tako zabeležili na Trnovem; tedaj so ogenj prižigali slovenski politiki, športniki in umetniki. »Letos smo prisluhnili želji, da se koncert prenese v Novo Gorico, pred občinsko stavbo,« navedla Gianni. Dogodek bo potekal na HIT-ovi poletni plaži in sodi v sklop prireditev praznika mestne občine Nova Gorica, ki bo 8. septembra; zbrano občinstvo bo pozdravil novogoriški župan Mirko Brulc. »Na koncert smo povabili tudi goriškega župana Ettoreja Romolija in predstavnike slovenskih organizacij v zamejstvu,« še dodaja Gianni. (km)

GORICA - Preko dvajset udeležencev tečaja v priredbi kluba Šilec

»Razburljivi« kajak

Med navdušenci predvsem dekleta - Priprave na 22. Soško regato v nedeljo, 9. septembra

»Lepo je bilo! Poskusile smo nekaj novega, nenavadnega in razburljivega!« To so bile besede nekaterih deklet, ki so se udeležile tečaja vožnje s kajakom v organizaciji Kajakaškega kluba Šilec iz Gorice. Resnici na ljubo poleg omenjenih deklet, ki so se z navdušenjem udeležila prav vseh treningov, se je v minulih tednih s kajakom preizkusilo kar nekaj ljudi obeh spolov in vseh starosti.

Na dvanajstih srečanjih s plovilom in veslom se je na reki nabralo preko dvajset ljubiteljev te športne in rekreacijske dejavnosti. Vstopno in izstopno mesto je bilo na plavalnem pomolu pod Pevmo, ki ga upravlja klub Šilec, veslanje pa je v največji meri potekalo po mirni vodi od jezua pri Podgori pa do izliva Pevmice v Sočo. Bolj drzni so se preizkusili tudi na rahlih brzicah pod Štmavrom in se z »izvidniškimi« zaveslaji podali vse do meje tik pred kajakaškim poligonom v Solkanu. Tako so si ogledali skoraj celotno progo, ki jo bodo preveslali na 22. Soški regati v nedeljo, 9. septembra. Vsi tečajniki so namreč obljubili, da bodo na regati sodelovali s svojim plovilom in tako povečali število udeležencev kajakov. Soška regata se je namreč rodila kot kajakaški spust, v zadnjih letih pa je v dobršni meri postala »povorka« gumenjakov vseh vrst in velikosti. Vožnja s kajakom pa je nekaj drugega in udeleženci komaj zaključena tečaja so to prav gotovo občutili. Omeniti velja še, da so novince v skrivnosti veslanja uvajali Aldo Rupel ter Robert in Bojan Makuc. (VIP)

Nekateri udeleženci Šilčevega tečaja

FOTO VIP

Koncertna sezona 2007-2008

MLADINSKI ZBOR
VESNA iz Moskve
Aleksander Ponomarev, dirigent
Nadezhda Averina, zborovodja
Ivan Velichko, pianist

Kulturni center Lojze Bratuž
torek, 28. avgusta 2007, ob 20.30

Predprodaja vstopnic
na tel. 0481-531445 v jutranjih urah

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA 2, ul. Garzarolli 154, tel. 0481-522032.

DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH
ROJEC, Prvomajska ul. 32, tel. 0481-882578.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
CENTRALE, trg Republike 16, tel. 0481-410341.

Kino

GORICA - KINEMAX Dvorana 1: 17.50 - 20.00 - 22.10 »Sicko«. / Dvorana 2: 18.00 - 20.00 - 22.00 »Il bacio che aspettavo«. / Dvorana 3: 18.00 - 20.10 - 22.10 »Alla deriva«.

TRŽIČ - KINEMAX Dvorana 1: 17.45 - 20.00 - 22.15 »Sicko«. / Dvorana 2: 17.40 - 20.10 - 22.10 »Prova a volare«. / Dvorana 3: 17.40 - 20.00 - 22.00 »Il bacio che aspettavo«. / Dvorana 4: 18.00 - 20.15 - 22.15 »Disturbia«. / Dvorana 5: 17.50 - 20.00 - 22.10 »4 mesi, 3 settimane e 2 giorni«.

CORSO Rdeča dvorana: 15.30 - 17.45 - 20.00 - 22.15 »Disturbia«. / Modra dvorana: 15.30 - 17.45 - 20.00 - 22.15 »Prova a volare«. / Rumena dvorana: 15.00 - 17.30 - 20.00 - 22.20 »Harry Potter e l'ordine della Fenice«.

NOVA GORICA: 18.00 »Divji valovi«; 20.00 »Umri pokončno 4.0«.

Izleti

LETNIKI 1947 iz občin Doberdob, Sovodnje in Števerjan organizirajo enodnevni izlet na Gardsko jezero 1. septembra. Odhod avtobusa iz Doberdoba ob 6. uri s postankom v Sovodnjah pri cerkvi ob 6.30. Prosjajo za točnost. Na razpolago je še nekaj mest; informacije najkasneje do torka, 28. avgusta, na tel. 0481-882435 (Ana) in tel. 0481-78144 (Vilko).

PD ŠTANDEŽ prireja od 6. do 9. septembra štiridnevni avtobusni izlet v Novi Sad, Beograd in Šumadijo; informacije in vpisovanje na tel. 0481-20678 (Božo). Ker je potreben potni list, organizatorji izleta pozivajo zainteresirane naj pohitijo s prijavo.

Čestitke

Ob 90-letnici rojstva čestitata gospe EMILIJU MARUŠIČ, naši milostljivi »mjižnerci« župnik in pastoralni svet župnije sv. Martina v Doberdobi in ji želita vse najboljše.

Obvestila

DRUŠTVO PROSTOVOLJNIH KRVO-DAJALCEV SOVODNJE vabi na praznovanje 30. obletnice delovanja: 31. avgusta ob 20. uri v občinski telovadnici v Sovodnjah predstavitev knjige izdane ob jubileju in koncert godbe Krvodajalcev iz Vileše, v soboto, 1. septembra, ob 15. uri turnir v odbojki na igrišču ob Kulturnem domu v Sovodnjah, v nedeljo, 2. septembra, s pričetkom ob 9.30, v Sovodnjah, osrednja prireditev ob jubileju.

DRUŠTVO SLOVENSkih LOVCEV FJK DOBERDOB obvešča člane, da so stekla dela (vsak dan po 17. uri) za pripravo in delo v lovski osmici ob priložnosti Kraške ohceti v Repnu. Vsaka pomoč bo dobrodošla.

GORIŠKI URAD ZSKD je odprt po poletnem urniku od 9. do 13. ure.

KNJIŽNICA FEIGEL bo zaprta za dopust do 24. avgusta. Od 27. avgusta do 14. septembra bo odprta po poletnem urniku vsak dan razen sobote od 8. do 16. ure. OBČINSKA KNJIŽNICA V DOBERDOBU

NAROČNIKOM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

040-7786331
vsak dan od 12. do 16. ure ali
0481-533382
v dopoldanskih urah.

bo do začetka šolskega leta odprta po poletnem urniku: ob ponedeljkih med 14. in 17. uro in ob sredo med 9. in 12. uro. SEDEŽ DRUŠTVA SLOVENSkih UPOKOJENCEV za Goriško na Korzu Verdi 51/int. v Gorici bo v mesecu avgustu zaprt.

URADI MLADINSKEGA DOMA bodo zaprti do petka, 31. avgusta. Informacije lahko dobite na tel. 0481-536455 v jutranjih urah. V ponedeljek, 3. septembra, se bo dejavnost pričela ob 8.30 s pravo petošolcev na vstop v srednjo šolo.

URADI GLASBENE MATICE GORICA so odprti od 10. do 12. ure za vpisovanja ter za prijave na poletno delavnico za otroke od 5. do 11. leta starosti, ki bo v Doberdobi od 27. do 31. avgusta; informacije na tel. št. 0481-531508 od 10. do 12. ure.

KRUT obvešča, da bo urad v Gorici zaprt do 31. avgusta. Za vse informacije je na razpolago pisarna v Trstu, ul. Cicerone, 8/B (tel. 040-360072).

Prireditve

PUPPET FESTIVAL: danes ob 18.30 Casa delle rose v Dolenju (okraj Ruttars) Luca Ronga/ADM! »Pulcinella e l'organetto« (vstop prost); v ponedeljek, 27. avgusta, ob 17.30 v Državni knjižnici v ul. Mamel v Gorici Gaspare Nasuto in Luca Ronga »Pulcinella a quattro mani« (vstop prost); ob 19. uri v Državni knjižnici v ul. Mamel v Gorici AperiPuppet »I segreti di Pulcinella«; ob 21. uri v Državni knjižnici v ul. Mamel v Gorici Ferruccio Filipazzi »Gesù Betz«; informacije pri CTA v Gorici na Kapucinski ulici 19/1, tel. 0481-537280.

VK LOJZE BRATUŽ v Gorici bo v torek, 28. avgusta, ob 20.30 koncert mladinskega zbora Vesna iz Moskve. Predprodaja vstopnic je že v teku; rezervacije so možne tudi na tel. 0481-531445.

V VILI CODELLI v Mošu je v teku prireditve Glasbeni večeri v vili Codelli: drevi ob 21. uri nastop violinista Giacobbeja Stevanata. Vstop prost.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Renza Faganella daruje Avguštin Devetak 200 evrov za OK Val.

Pogrebi

JUTRI V PODGORI: 10.30, Liliano Cocancig (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi.

JUTRI V TRŽIČU: 10.50, Carmine Giammatteo iz bolnišnice v cerkev sv. Nikolaja in na glavno pokopališče.

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
AGIP - Ul. Crispi 14
AGIP - Ul. Lungo Isonzo
SHELL - Ul. Aquileia 20
ESSO - Ul. Trieste 106
FARA
ERG - Ul. Gorizia 109
MEDEA
ESSO - Most na Birši, na državni cesti 305 km 3+
TRŽIČ
AGIP - Ul. Valentini 61
AGIP - Ul. S. Polo
TAMOIL - Drev. Cosulich 21
ŠKOCJAN
ESSO - Državna cesta 14 (Pieris)
KRMIN
TAMOIL - Državna cesta 56 km 21
FOLJAN
IP - Ul. III Armata 58

L istam po italijanskem dnevnem časopisju s kritičnim očesom, kakor mi je že prišlo v navado, da bi se v vsakodnevnem morju vesti osredotočil na tiste, ki se mi zdijo pomembnejše in vredne poglobitve. S tem tudi sproti preverjam, kakšnemu dogajanju posveča italijanski tisk največ pozornosti. In med branjem časopisov (da o televiziji - javni in zasebni - sploh ne govorimo) mi vsak dan znova kane krepka kaplja ogorčenja na vse debelejšo plast razočaranja nad izbira mi in pisanjem uredništva.

Te dni sredi tedna, ki sledi velikošmarenškemu, smo še v polnem poletnem vzdušju, ko so ljudje še na počitnicah in ni veliko dogajanja. Kakor je v tradiciji, gospodujeta zato zlasti črna in roza kronika. Nesreč, požarov, ropov in umorov v tem času res ne manjka. In če tudi na tem področju ni kaj prida vesti, se kakšen obrobni dogodek pač napihne in vrže kot svežo duhovno hrano popoprenih senzacij lačnemu bralcu in nakladam časopisov v zadostitev. Ob tem seveda ne manjka poročil in komentarjev o kregarjih na desni v zvezi z ustanavljanjem nove stranke, ali o polemikah na levi prav tako v zvezi z ustanavljanjem nove stranke, ali o žolčnih izmenjavah »komplimentov« med enim in drugim, da je naravnost nespodobno. Bere se včasih kot zabavna kriminalka. Veliko je besed. Morda še preveč. Problemi države in družbe pa ostajajo slej ko prej nespremenjeni.

Od tu vsakodnevno kapljanje ogorčenja, tako da mi gre včasih na misel, da morda ni s tem tiskom in tem družbenim dogajanjem nekaj narobe, temveč z mojim dojetjem tega dogajanja. Čemu se toliko razburjam, ko pa je okrog mene vse manj razburjenja. No, in ob tem spoznanju sem še bolj ogorčen. Ogorčen nad pomanjkanjem ogorčenja. Kako se lahko lotimo reševanja velikih problemov, če se nihče (ali skoraj) ne zgraža več nad privilegiji in nadutostjo politične »kaste«; če davčne zakone in dolžnosti obravnavamo kot nadležni »optional« in je davčna utaja prej vrlina kot kaznivo dejanje; če spet obravnavamo korupcijo kot nujno zlo ter obtožujemo javne tožilce in obsojamo sodnike, kadar vestno opravljajo svoje delo; če se vedno bolj uveljavlja nova idejna (ideološka) kategorija, ki bi jo lahko imenovali »furbizem«; če je država kar naprej nemočna spriči neprekinjenega valovanja organiziranega kriminala, ki spleta vse trdnjše vezi s finančnimi in političnimi mogotci in ogroža demokracijo ureditev...

Naj svojo pozornost za trenutke usmerim prav v ta zadnji problem. Problem organiziranega kriminala. Ko brskam v teh dneh, kot rečeno, po straneh dnevnega časopisja, je raznih poročil s področja črne kronike na izbiro. In spet se zgane v meni žilica ogorčenja, ko ugotavljam, kakšno težo namenja tisk na primer gnusnemu umoru mlade Chiare Poggi v Garlascu in kakšna teža gre velikošmarenškemu mafijškemu pokolu v nemškem Duisburgu. Oba dogodka nezadržno (in bolesto) vzbujata javno mnenje in o njiju je bilo v nadaljevanjih povedano vse, kar se je dalo povedati (in še kaj več). In nadaljevanja se prav gotovo še ni zaključila. Tako je pač s časopisno in televizijsko kroniko.

Toda dogodka se kljub vsemu med sabo krepko razlikujeta. Če prvi poleg bolestone (ne vem zakaj mi je vedno na jeziku ta beseda) radovednosti o razlogih in dinamikah umora, razmerjih žrtve in policijskih izsledkih, vzbuja veliko sočutje do mlade umorjenke, bi nam moral drugi vzbujati naravnost grozo nad tem, kar se je zgodilo za veliki šmarren v Nemčiji, kot posledica tega, kar se že od nekdanjega dogaja po vsem jugu Italije in je zadnja desetletja krepko pre-

pilo državne meje ter se nekako globaliziralo.

Temu z eno besedo pravimo mafija. Država se že kakšno stoletje bori proti temu zlu, ki se je kot velik klop prisel na tkivo italijanske družbe in ji pi-je kri. Toda ta država se tako v preteklosti kot danes izkazuje za preveč šibko ali celo popustljivo, kar daje mafijskim združbam vedno novega zagona. In to je problem, za katerega bi pričakovali, da bi tisk ob takšnih dogodkih, kakršen je bil pokol v Duisburgu, zagnal ne samo medijski vik in krik, temveč pravo kampanjo informacije in mobilizacije vseh družbenih in političnih sil ter samih ljudskih množic.

V resnici pa smo priča dokaj plehkimi reakcijami tiska, kar vzbuja zoprn občutek, da gre že za neke vrste navajenost, kakor da bi mafija s svojimi mamili, s katerimi preplavlja svet, zasvojlila družbeno zavest in njeno vest.

»Kultura ravnodušnosti je idealen humus, v katerega so se razrasle korenine kriminalnih združenj, ki dušijo naši deželci,« je kmalu po pokolu v Duisburgu izjavila senatorka Rosa Maria Villetto, vdova po inšpektorju Calipariju, in pozvala vso kalabrijsko in italijansko javnost, da se pridruži »dnevu legalnosti«, za katerega je bil oklican 28. avgust, ko bo v glavnem mestu Kalabrije tudi velika demonstracija proti kriminalnim združbam. Zanimivo. Ves teden smo lahko brali strani in strani časopisov o Chiarinem zaročencu in njenih dveh sestričnah in marsikaj tudi o preiskavah o pokolu v Nemčiji, o protestu, ki naj bi predramil uspavano zavest italijanskega naroda pa bolj malo ali skoraj nič.

In vendar o potrebi, da se italijanski narod otrese apatičnosti, ne more bi-

ti dvomov. Apatičnosti, ali bolje rečeno brezbržnosti pa se mora najprej otresti italijanski politični razred. Neučinkovitost države v boju proti mafiji je očitna. Zrcali se celo v nekaterih slikah iz kraja San Luca, ki jih je objavilo časopisje in od koder je krenil kazenski pohod v Duisburg. Od krogel preluknjani napisi krajca, smerokazi in table javnih poslopj spominjajo na prizore iz filmov o divjem zapadu, kjer je vladal zakon orožja. In vendar je ta kraj na jonskem pobočju zloglasnega pogorja Aspromonte del razvite industrijske države, kjer naj bi bila legalnost nekaj normalnega, samoumevnega, in del združene Evrope. Nadvse pomenljivo je tudi dejstvo, da se državna oblast že celih dvanajst let zaman trudi, da bi v tem prekletem kraju zgradila karabinjersko postajo. Groznje in atentati preglasijo vsakršni poskus, da bi postaja, kot simbol legalnosti, dokončno zrastle.

Kako je to mogoče? Mar ni v tem dejstvu dovolj razlogov za ogorčenje? Človek se nehote zaskrbljeno vpraša, kaj pravzaprav počne horda izvoljenih parlamentarcev v Rimu poleg tega, da se pridno zmerja med sabo in ob nešteti privilegijih dviguje bajne plače. Takšne načinu razmišljanja seveda v hipu nadenejo predznak kvalunkvizma, a dejstvo je, da problem ostane in nič se ne premakne. Temu bi lahko rekli v športnem žargonu: 'ndrangheta - država 1:0.

Sicer pa je San Luca le drobčen, čeprav najbolj podel in umazan drobec ogromne ledene gore, ki ga je komaj zaznati v neskončnem morju mafijske zločinske dejavnosti. Vsa duisburška zgodba izvira iz San Luce. Je le eno, najbrž ne zadnje, poglavje neskončne

»faide«, ali »krvne osvete« med raznimi sprtimi 'ndrinami, ali družinami 'ndranghete tega kraja. Vse se je začelo pred več kot petnajstimi leti iz čisto banalnih razlogov. Mladi člani nekaterih družin so se na nekem prazniku začeli obmetavati z jajci, kar je sprožilo prve spore. In tudi prve mrtve. Od takrat med družinami Nitra - Stangio na eni in Pelle - Vottari - Romeo na drugi strani ni več miru. Je pa vse več mrtvih. Kar enajst v zadnjih osmih mesecih, od lanskega božiča dalje, ko je bila ubita soproga bossa Giovannija Nitre. Zadnjih šest umorov v Nemčiji, in to na praznični dan velikega šmarna v obredno povračilo za umor na božični prav tako praznični dan, je delo družine Nitra - Stangio, kar pomeni, da so umorjeni pripadali družini Pelle - Vottari - Romeo.

Duisburškega pokola pa ne gre tolmačiti samo skozi prizmo krvne osvete. V njem se zrcili tudi težnja mlajših pripadnikov 'ndrin po uveljavitvi. Kalabrijska 'ndringheta je zadnja leta tako razvila svoje kriminalne - gospodarske posele, da se je od svetlikajočega se profita marsikomu zavrtelo v glavi in je pripravljen na vse, da bi preplezal čim više na lestevici oblasti.

'Ndringheta ima krajšo zgodovino od »častitljive« sicilske organizacije cosa nostra in tudi od neapeljske camorre, a je, kot kaže, trenutno najuspešnejša, vsaj kar se »zaslužkov« tiče. Njen poslovni dobiček znaša letno 35 milijard evrov. Samo preprodaja kokaina ji prinaša 22 milijard evrov letno. Lahko si torej predstavljamo, kako je kalabrijska mafija počasi prešla s tihotapljenja olivnega olja in cigaret na nadzor svetovnega trga mamil in z izkoriščanja prostitucije na pranje umazanega denarja. Ta nje-

na gospodarska rast, ki ji omogoča, da s svojimi recikriranimi kapitali in investicijami prodira v mednarodne finančne kroge in pridobiva zaupanje določenih političnih sil, hkrati pa počasi pretresa pravila trga in legalnega gospodarstva, ne da bi to imelo kakršnokoli ugodnost na socialni in zaposlitveni ravni, je prav gotovo bolj nevarna za institucije in sam demokratični ustroj in bolj zaskrbljujoča od masčevalnih dejavnosti znotraj več kot 150 družin s 6000 včlanjenimi, kolikor jih 'ndrangeta pač šteje.

Država je torej dolžna odločno ukrepati. In ne samo tako, da bo čimprej zamenjala od krogel preluknjane table ter zgradila karabinjersko postajo v San Luca, temveč, da bo z ustreznim in učinkovito zakonodajo in seveda z doslednim izvajanjem zakonov stopila na prste vsem mafijskim združbam na jugu Italije ter zajela njihovo nelegalno ekonomsko ekspanzijo. Velik korak naprej bi bil že to, da bi dosledno uporabili zakon o zaplenitvi premoženja mafijških voditeljev. Od leta 1992 do danes so namreč na podlagi tega zakona dejansko zaplenili in dali v uporabo raznim volontarističnim ustanovam le pičlih petnajst odstotkov vsega zaseženega premoženja, ostalo pa vrnilo. Kako naj si to razlagamo?

»Mafija sploh ni nepremagljiva. Je pač človeško dejstvo in ima kot vsa človeška dejstva neki začetek in bo imela neki konec. Treba pa se je zavedati, da gre za strašno resen in zelo hud pojav, ki ga lahko premagamo ne s tem, da zahtevamo herojstvo od neboljjenih občanov, temveč tako, da vprežemo v ta boj vse najboljše sile demokratičnih institucij.« Te besede je zapisal sodnik Giovanni Falcone malo pred svojo tragično smrtjo v mafijski zasedi pri Capaciju. Nekaj dni po tem krvavem dogodku je izšel v časopisu Unitù njegov posthumen članek o mafiji, v katerem je zapisal: »Ne zdi se mi drzno, če rečem, da gre enega od razlogov za sedanjo mafijsko strupenost iskati prav v splošni skromni pozornosti države do tega pojva.«

Tik pred duisburškimi dogodki sem potoval po Siciliji. Peljal sem se mimo kraja, kjer so umorili Falconeja. Prevevalo me je čudno počutje, kot bi se ne mogel otresti občutka, da se Falcone ni boril samo proti mafiji. Obiskal sem tudi planoto Portella della Ginestra, kjer so mafijci po naročilu politikov streljali na množico naprednih kmetov in delavcev. V Palermu je mimo mene švignil ogromen kovinski steber, ki so ga postavili v spomin na vse žrtve mafije. Z njim je švignil mimo tudi nov občutek, da je država postavila spomenik veliko prezgodaj, ker se boj proti mafiji še ni končal.

Sicer pa je bilo potovanje čudovito, Sicilija očarljiva in njeni ljudje prijazni, ustrežljivi in gostoljubni. Za mnoge mafija ne obstaja, ali pa o njej po nenačasnem preizkušenem in ustaljenem zakonu molčečnosti (omertù) nočejo govoriti. Še vedno pa je v uporabi pridevnik »mafiuso« za označitev nečesa zelo lepega in dragega (n. pr. abito mafiuso). Nekoč, ko so reveži še videli v mafijski organizaciji zaščitnike razžaljenih in ponižanih, je bil »bieddu mafiusu« tudi »uomo d'anuri« ali »uomo d'onore« (mož časti). Danes ima ta izraz naravnost grozeč prizvok. Kaj je še častnega v organizacijah, kot so cosa nostra, camorra, 'ndrangheta ali sacra corona unita v Apuliji?

Bodo prej ali slej »uomini d'onore« doživeli svoj konec, kot je napovedal Falcone? Morda res, vendar prej je potrebna politična volja in večja angažiranost vseh državljanov, začeni s tistimi, za katere še vedno vztrajno (in morda neupravičeno) uporabljamo besedo onore - čast, to so »onorevoli« v italijanskem parlamentu.

PO POKOLU V DUISBURGU

'Ndrangheta, uomini d'onore in onorevoli

DUŠAN KALC

GOTOV PRIHRANEK

Jogurt YOMO
več okusov, 8 kosov x 125 g

CENA V PONUDBI **2,99**
5.789 lir

CENA S KLUBSKO KARTICO

POPUST 10% **2,69**
5.209 lir

Tunina v oljčnem olju PALMERA
6 kosov x 80 g
7,27 € / kg

3,49
6.758 lir

1,95
3.776 lir

Pizza Ristorante CAMEO

privlačna pesto omaka / tunina / špinača / salama
335 / 355 / 390 / 320 g
5,82 / 5,49 / 5,00 / 6,09 € / kg

5,90
11.424 lir

Kava Crema e gusto LAVAZZA
poln okus,
4 kosi x 250 g

4,80
9.294 lir

Ekstra deviško oljčno olje II Casolare FARCHIONI
klasično / krepak okus
1 liter

2,99
5.789 lir

Pivo MORETTI
6 steklenic x 33 cl
1,51 € / liter

0,75
1.452 lir

Ledeni čaj SAN BENEDETTO
limona / breskev s in brez sladkorja
1,5 litrov, 0,50 € / liter

14,90
28.850 lir

Računalniški stol
iz poliestra, plinska vzmet, z oblaženim sedalom in naslonjalom, 5-kraki podstavek s kolesci, mere 41x39x90 cm

Notesnik TOSHIBA satellite A 200

procesor intel dual core t2080 1,73ghz, 2gb ddr2 ram spomina, trdi disk 120 gb, lcd tft 15,4" wide true brite zaslon, 256mb shared video kartica, modem, vgrajeni stereo zvočniki, pekač super multi double layer, ethernet 10/100, intel pro wireless, bridge media 5 v 1, microsoft vista home premium

699,00
1.353.453 lir

Šolska klopca Sapientino CLEMENTONI

34,90
67.576 lir

MONFALCONE/TRŽIČ, kraj San Polo, ul. Pocar

avtobus: proga 10 APT - Ulica S. Grado P.C. 19 - Tel. Hipermarketa 0481/416740

URNIK: ponedeljek 14.30 - 21.00, od torika do sobote **NEPREKINJEN URNIK** 9.00 - 21.00

POMEMBNE, A NAM NEPOZNANE TRŽAČANKE

Marija Manfreda Skrinjar

Socialna delavka, 1857 - 1931

Zelo veliko priseljevanje iz bližnjih krajev, pa tudi iz širše Primorske, ob prelomu devetnajstega stoletja, je porajalo tudi nove probleme. Trst je doživljal nepričakovan razmah. Vedno bolj se je uveljavljal kot pomembno evropsko trgovsko pristanišče. Potrebne so bile nove delovne roke, tudi ženske. Obogatele družine so potrebovale služničad, zato so v Trst prihajala dekleta s Krasa in tudi s cele Primorske. Družine so imele vsaj po šest ali še več otrok, za katere doma ni bilo dovolj kruha, treba je bilo iti po svetu, in Trst je bil najbližji.

Hkrati s tem razvojem Trsta, pa se je v njem začela prebujati tudi narodna zavest, kmalu potem pa tudi zahteva po jezikovni enakopravnosti. Že pri listu Slavjanski rodoljub (1849) so sodelovali vsi tržaški Slovani. Ko je l. 1876 začela izhajati Edinost, so se Slovenci začeli oglašati v njej. Kmalu so moškim sledile ženske, med njimi še ne enindvajsetletna Marica Nadlišek s člankom Naše ženstvo. Ena izmed najbolj znanih in prizadevnih žensk, ki se je zavzemala za slovenska dekleta, pa je bila Marija Manfreda, ki jo poznamo predvsem po moževem priimku Skrinjar.

Ta najagilnejša in v svojem času v Trstu najbolj cenjena javna delavka v resnici ni bila Tržačanka. Rodila se je 10. dec. 1857 v kmečki družini v Kobaridu v Soški dolini očetu Andreju in materi Tereziji Tarman. Doma je končala dvorazredno osnovno šolo, kjer je bila sošolka nekoliko mlajšega pesnika Josipa Pagliaruzzija - Krilana in učenka Simona Gregorčiča. Vse kaže, da ji je prav on že v otroških letih vcepil ljubezen do lastnega naroda. Marija Skrinjarjeva se je večkrat obračala nanj s prošnjami za nasvete, in Gregorčič ji je rad odgovarjal. V njegovi zapuščini je od 6. nov. 1897 do 18. okt. 1904 ohranjenih 12 pisem (IV. knjiga zbranega dela DZS Lj. 1951). Že v prvem ji zapiše: »Veseli me, da so padli moji nauki na dobro zemljo.«

Ko je Marija odrasla, se je poročila z orožniškim stražmojstrom Simonom Skrinjarjem, ki je bil po rodu Kraševac. Z njim je zapustila rodni Kobarid in mu sledila v razne kraje, kamor so ga iz političnih razlogov premeščale avstrijske oblasti. Živela je v Podgori, v Podmelcu, v Sežani in še marsikje. Povsod, kamorkoli je prišla Skrinjarjeva družina, povsod je postal njihov dom zbirališče slovenskih izobražencev, ki so tam živeli ali pa samo potovali skozi. Tako je navezala Marija stike z različnimi javnimi in kulturnimi delavci svoje dobe. Morda se zdi komu danes neverjetno, kako je mogoče, da se je preprosto dekle, ki je končalo samo dvorazredno šolo, znašlo povsod in postalo povsod središče vasi. Marijino znanje in učenje se na-

mreč ni končalo v kobariških šolskih klopeh; zanimala se je za vse in se iz dneva v dan izpopolnjevala. Začela je dopisovati v razne slovenske liste in se zanimati za vsa vprašanja ki so pretresala tedanji svet. Več njenih prispevkov je objavil Slovanski svet (izh. v Trstu 1891 - 95). Njegov lastnik in urednik Podgornik je na njeno prošnjo začel objavljati posebno rubriko Ženstvo. Vanjo so poleg Skrinjarjeve pisale še Marica Nadlišek, Marica Strnad in Vida Jerajeva. Njene članke pa najdemo pozneje tudi v tržaški Edinosti, v Slovenki, Jadranki, v goriški Soči, Slovenski ženi, Ženskem svetu in Slovenskem narodu. O njenem pisanju se je pohvalno izrazil zelo cenjen, razgledan kritik in literarni teoretik zagrebški profesor Fran Celestin. Marija Skrinjarjeva pa je videla povsod preveč potreb, da bi se posvetila samo pisanju. Zlasti potem, ko je dobil njen mož po stalni upokojitvi v osemdesetih letih 19. stol. (točna letnica ni znana) službo pri Tržaškem podpornem društvu in se je z družino preselila v Trst, je imela vedno polne roke dela. Tudi tukaj je postala njena hiša priljubljeno zbirališče slovenskih javnih in kulturnih delavcev. Pri njej sta stanovala Ivo Šorli in Stanko Kosovel, tja sta zahajali tudi njegovi mladi sestri Karmela in Anica, pozneje menda tudi Srečko in poleg drugih še Miro Rupel. Na Podgornikovo pobudo se je začela zanimati za lastno žensko glasilo. Tako je nastala l. 1897 pod vodstvom Marice Nadlišek Tržaška Slovenka.

M. Skrinjar si je dopisovala z mnogimi slovenskimi ljudmi. Vsi so jo cenili in spoštovali, zato so ji tudi radi pomagali z nasveti in jo spodbujali pri njenem delu. In to delo ni bilo ne lahko ne donosno. V Trstu je namreč največ svojega prostega časa posvetila težkemu položaju slovenskih deklet, ki so prihajale iz vasi in si v Trstu iskale službe pri bogatih družinah. Bile so mlade in popolnoma neizkušene, zlasti pa slabo pripravljene za mestno življenje. Zato je začela Skrinjarjeva razmišljati, da bi zanje ustanovili posebni zavod. Njena zamisel je padla na rodovitna tla. V Trstu je bilo takrat dovolj žena, ki so se rade odzvale Marijinemu pozivu in ji pomagale pri ustanovitvi takega zavoda. Bile so to gospe Rezika Zorzutova, Kunigunda Blatnikova, Ivanka Ivančičeva, Rezika Grudnova, Nežika Grudnova, Ema Deklevova (poznejša mati dr. Angela Kukanje) in Ivanka Černigojeva. Te ženske so skupaj z Marijo Skrinjarjevo 1898. leta osnovala pripravljalni odbor in ustanovile Zavod sv. Nikolaja. V pozivu, ki so ga razposlale na vse konce, beremo med drugim, da »snujejo tržaške Slovenke zavetišče, kjer se bodo sprejemale devotke došle z dežele. Tu bodo preskrbljene z vsemi potrebčinami ter se bo-

do vrh tega poučevale ročnih delih, kuhanju, likanju in šivanju; navajale se bodo h krepostnemu življenju in štedljivosti.« In še da bo zavetišče »v dogovoru s stariši ter jih obveščalo o vedenju njihovih hčera. Skrbelo se bo tudi, da se jim preskrbi dobre in vestne gospodarje ter pazilo nanje, da ne zajedejo na slaba pota.« Že iz teh nekaj besed spoznamo, da delo pobudnic tega zavoda ni bilo ne lahko na majhno.

Ustanovile so svoj pripravljalni odbor z dobro voljo, a brez potrebnih denarnih sredstev. Zato so se morale obrniti na posameznike, na občinske in druge uprave in prositi za pomoč. V svojem pozivu so prosile »vse človekoljube, da prihite na pomoč s sveti in dejanji. Vsak še tako majhen dar,« pišejo, »dojde nam dobro, ker ustanova zahteva velikih žrtev.« In te žrtve so v nemajhni meri padle na Skrinjarjevo. Sama je namreč dolga leta vodila zavod sv. Nikolaja. Vsako jutro in vsak večer je hodila na železniško postajo in sprejemala dekleta, ki so v vedno večjem številu prihajala v naše obmorsko mesto iskat sreče in zaslužka. Marsikatera se v tujem mestu sama ni vedela kam obrniti in kdove kje bi se končala njena pot, če bi na postaji ne srečala Marije Skrinjarjeve. Pri tem požrtvovalnem delu ji je moralo in z nasveti ter spodbudno besedo stal zvesto ob strani njen nekdanji kobariški učitelj Simon Gregorčič. Z njim si je namreč Marija precej pogosto dopisovala. Vztrajnostjo ji je uspelo zbrati dovolj denarja za nakup lastne stavbe v ul. Farneto (danes ul. Ginnastica 18), pred posvečenjem zavoda je prosila svojega nekdanjega učitelja, naj ji za to priložnost napiše pesem. Odgovor s pesmijo je prišel z njegovim pismom 20. julija 1902. (S. Gregorčič Zbrano delo, IV. knjiga, str. 316). Kmalu potem mu je poslala eno ali celo dve razglednici z novim sedežem zavoda. Te razglednice niso odkrila nikjer, tudi ponatisnjene ne. Morda jo le še kdo kje hrani. Da je res izšla, nam potrjuje Gregorčič v pismu (11. avg. 1902), kjer je zapisal; »Obe razglednici prejel. Dom mi jako vgaja, še bolj namen in Vi.« Pa še: »Ne vstrašite se trnjeve poti! Delujte, rešujte naša bitja...« Skrinjar-

jeva je dekleta zagovarjala celo na sodišču in jih reševala iz zapora, če so prišla tja. Zanimivo je tudi pismo (11. okt. 1902), v katerem ji S. G. svetuje, naj za god sv. Nikolaja nastavi Slovincem čevljičke, da bodo vanje odložili svoje prispevke. Častiti moramo tega svetnika v delih, piše. (Nekoč smo otroci Miklavžu na predvečer njegovega godu nastavljali peharje ali krožnike, kamor je ponoči odložil svoja darila. Tako je bilo vsaj do l. 1945). To pismo končuje z besedami: »Ko bi bil vzgojil sto takih učenk, za narod delavnih kakor ste vi, bi jih bil bolj vesel bolj nego vseh svojih pesmi.« Iz teh pisem izvem tudi, da je Skrinjarjeva nameravala izdajati poljuden list za preprosta dekleta, zlasti za služkinje. Da bi bil tak list samostojen, na to seveda ni bilo mogoče misliti, zato je menila, da bi bil priloga Slovenke. Gregorčič ji je tak list odsvetoval, rekoč, da sta sicer misel in namen dobra, le uresničitev te zamisli se mu zdi težka. Kje bo dobila dobre in stalne sodelavce? »Dober list bi bil potreben; slab pa ne,« piše Gregorčič.

Te velikopotezne načrte ji je prekrizala nesreča. Pri delu v zavodu je namreč tako nesrečno padla, da si je zlomila nogo. Dolgo se je zdravila, a prišlo je do komplikacij in morali so ji nogo odrezati. Že med njeno boleznijo se je pokazalo, da je skorajda nenaдомestljiva. Dokler je bila zdrava, ji je ved-

no uspelo nabrati dovolj sredstev, potem je bilo težje.

Ko je izgubila nogo in se je morala vodstvu odpovedati, je njeno mesto prevzela naprej Marija Žitnik, potem pa od leta 1910 do 1918 Karla Grmek Ponikvar. Kmalu so se pojavile denarne težave in hišo so morali prodati. Skrinjarjeva je ostala vodstvu še naprej dragocena svetovalka, vendar usihanja podpor ni mogla preprečiti. Tako so še prebrodili vojno vihar, po prihodu Italije pa so morali zavod zapreti (že l. 1918 ali 1919). V Prosvetnem zborniku 1868 - 1968 (SPZ Ts 1970) je med tržaškimi podpornimi društvi navedena napačna letnica ukinitve zavoda 1927. (V tistem seznamu Slovenskih organizacij, ki je proti moji volji izšel celo pod mojim imenom, je še več drugih ne-točnosti, na kar želim ob tej priložnosti še posebej opozoriti).

Ukinitev zavoda sv. Nikolaja je Skrinjarjevo močno prizadelo, vendar se je kljub težkemu udarcu za razvoj poselskega vprašanja zanimala še naprej, vse do svoje smrti. Nekaj časa po vojni je živela pri svojem sinu u Podgorici v Črni Gori. Potem se je vrnila v bližino Trsta, na Kras, kjer sta si z možem na stara leta uredila skromen dom. Z gospo Katarino Kosovel je bila že prej dobra prijateljica, zato si je želela živeti blizu Tomaja. Tam, v Križu je 25. dec. 1931 umrla.

Njeno delo so nadaljevali drugi, čeprav na drugačen način. marsikaj nam pove knjiga Gli indifesi (Capelli 1954) gospe Reschel Weisz, zadnje lastnice znane trgovine s porcelanom na Korzu, ki se je posvečala tudi iskanju adoptivnih staršev za nezakonske otroke naših deklet. Da je bil poseben problem nezakonskih mater zelo pereč, nam potrjuje tudi odprtina z vrtljivo ploščo (do l. 1875) na desnem krilu (desno od vhoda) tržaške glavne bolnišnice, ki so ji pravili »ruto degli esposti«, kamor so matere lahko odložile nezazelenega otroka. Nad to pozneje zazidano odprtino je še danes napis iz XXIV. psalma 10 v., ki ga je že precej načel zob časa. V slovensščini se glasi: »Ker sta me moj oče in moja mati zapustila. Toda Gospod si je naložil skrb zame.« Zaradi te odprtine je ulica dobila ime Via della Pietà.

Poleg javnega socialnega dela pa je Skrinjarjeva vse življenje tudi pridno pisala, in to kljub veliki družini. Imela je namreč štiri otroke. redno si je dopisovala z Lukom Svetcem, skladateljem Volaričem in drugimi. Pisala je priložnostne pesmi in dramske prizore. Objavila je več krajsih spisov, v katerih je obravnavala ali se dotaknila najbolj perečih vprašanj. Borila se je za ohranitev slovenske narodne noše, izdajala razglednice slovenskih pomembnejših mož, med drugimi tudi Davorina Jenka, Majarja Ziljskega, Ivana Nabergerja in menda Simona Gregorčiča. V Edinosti je 1894. leta pod imenom Darinka objavila v dneh od 1. do 6. decembra svoje mladostne spomine na Simona Gregorčiča. Ob 15. letnici njegove smrti pa mu je v Jadranki posvetila pesem.

Pisala je tudi pod imenom Zmagoslava in Kremenova. V Slovanu najdemo 1913. l. njen spominski spis V Tolminski vasi za našega preporoda, v katerem omenja tudi obisk Vatroslava Holza, književnika iz Slovenskih goric.

Njeno delo je bilo mnogostransko in plodno. Njeno ime srečujemo skozi več desetletij v vsem primorskem javnem življenju in v različnih publikacijah. Kljub temu je njena podoba v spominu poznejših generacij zbledela. Do danes se nam je o njej ohranila celo ena sama zelo skromna fotografija.

Lelja Rehar Sancin

POPRAVEK po novejših virih.

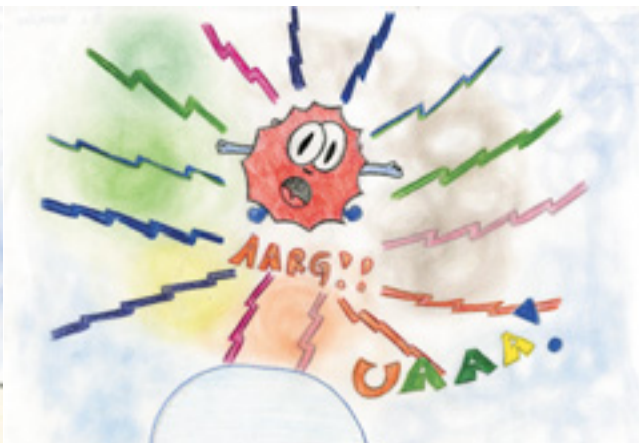
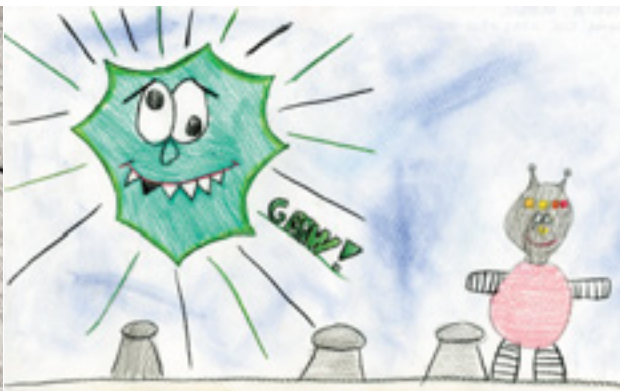
V članku Karle Grmek Ponikvar, Primorski dnevnik 19. avgusta 2007 je napačno navedena ustanovitev šole na Katinari l. 1795; ustanovljena je bila že l. 1791. Prva je bila šola v Ščedni l. 1780. V teh šolah niso poučevali v slovensščini, ampak so se otroci učili brati in pisati v nemškem in italijanskem jeziku. Šele v času Ilirskih provinc je l. 1810 maršal Marmont določil, naj bo pouk v osnovnih šolah v deželnem, t. j. maternem jeziku učencev. Ali so kje že prej poučevali v Kranjščini ni točno dokumentirano.

L. R. S.

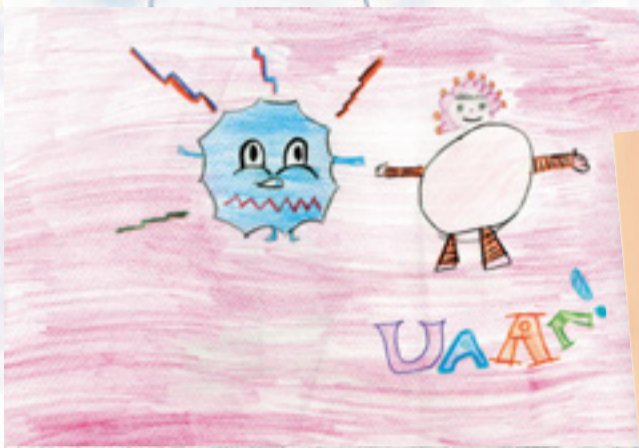

Hiši v Ul. Ginnastica št. 16 in 18. V eni od teh je bil sedež Zavoda sv. Nikolaja

KROMA

PAST

Bohuslav MARTINU
KDO JE NAJMOČNEŠI N

Baletna produkcija
SNG OPERA IN BALET LJUB
Predstava bo v gledališču
• v torek, 21. novembra, ob 9.30
• v sredo, 22. novembra, ob 10

"Umetnost rada leti na krilih d
fantastično igrišče, poligon, kj
otroci pa svobodno izbirajo m
plezali, hišicami, peskovniki i
slava Martinija, ki sta izhodit
barvito dramaturško in zvočn
omogočata jasno spremljanje

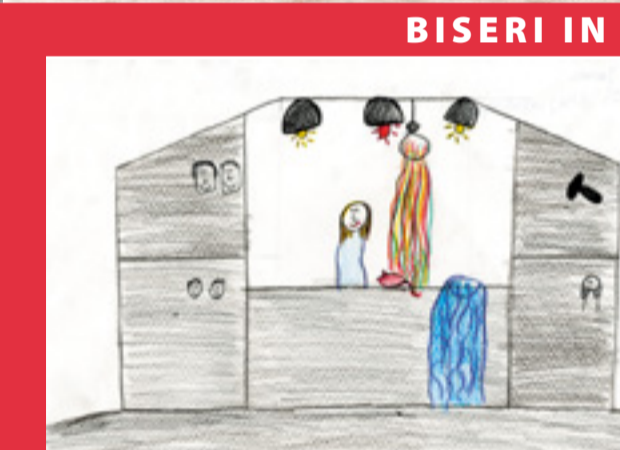
Mjuta POVASNICA
OLGICA IN MAVRICA

Priredba in režiser | Marko
Igra | Vesna HROVATIN
Lutkovna Produkcija
SLOVENSKO STALNO G
Predstave bodo po kultur

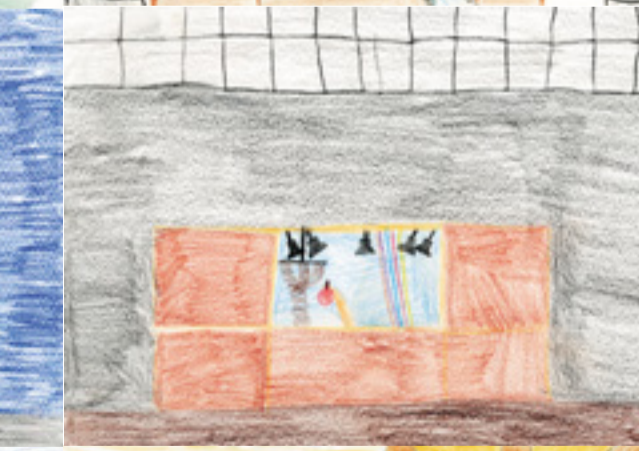
Pravljice, ki jih je Mjuta P
tradicijo Benečije. "Olgica
poveduje o iskanju neizm
Domišljijski svet govoreč
čarovnice je pričarala liko
scene, lutke in maske, gl
sandra Ipavcu.

BISERI IN BISERČKI

OLGICA IN MAVRICA

PASTIRICA IN DIMNIKAR

ABONMA ZLATA RIBICA

IZBOR SONGOV IZ VELIKE ZAKLADNICE OTROŠKIH PREDSTAV SSG

Skladatelj | Aleksander VODOPIVEC
Izvajalca | Stojan COLJA
Produkcija SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Predstave bodo v šolskih prostorih

Dolgoletni član igranskega ansambla Slovenskega stalnega gledališča Stojan Colja bo presenetil najmlajšo publiko s songi iz bogate zakladnice otroških in mladinskih produkcij tržaškega teatra. S kitaro bo stopil v šolske prostore in s svojim značilnim karakterjem in glasom očaral učiteljice in vzgojiteljice ter popejal mlade poslušalce v urico glasbene brezčasnosti.

Hans Christian ANDERSEN - Špela STRES
PASTIRICA IN DIMNIKAR

Režiserka | Špela STRES
Produkcija PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANI
Predstava bo v gledališču

- v torek, 16. januarja, ob 9.30 in 11.00
- v sredo, 17. januarja, ob 9.30 in 11.00
- v četrtek, 18. januarja, ob 10.00

Pravljica Pastirica in dimnikar spada med Andersenove najlepše, čeprav morda ne tako znane pravljice. V njej je Andersen, tako kot v večini svojih pravljic, prikazal ljubezen kot tisto silo, ki premaga še tako velike prepreke, če je prava. In ker se čustva najlažje izražajo z glasbo, je režiserka Špela Stres napisala tudi songe. Uglasbil jih je Igor Leonardi, v ritmu in melodiji, ki bosta tako mladim kot malce starejšim hitro prišla v ušesa, zato se ne čudite, če si jih boste po predstavi prepevali tudi vi.

Maha!
M/ADINSKI ABONMA

ABONMA ZLATA RIBICA

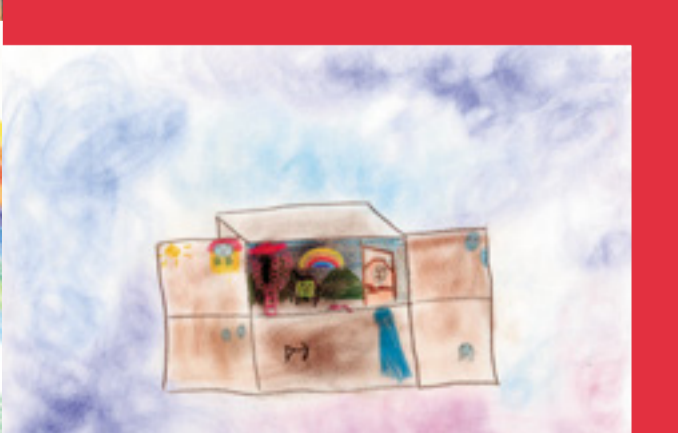
Likovne prispevke so uresničili učenci COŠ 1. maj 1945 Zgonik

- Sanela Brankovič
- Martina Budin
- Tommy Budin
- Denis Doljak
- Katarina Jazbec
- Dana Milič
- Jana Milič
- Johana Milič
- Katarina Milič
- Tomaž Milič
- Valentina Paoletti
- Giada Sardo
- Alexander Sardoč
- Daniel Tritta

Stran sta uredili Katarina in Johana

KDO JE NAJMOČNEJŠI NA SVETU

NAŠA PRETEKLOST

Življenska zgodba treh bratov družine Milkovič od Banov

Čas druge svetovne vojne se od nas oddaljuje in v minevanju let bledejo tudi spomini nanj. Pričevalci dan za dnevno odhajajo s tega sveta, zato je raziskovati njihove življenjske usode z dneva v dan zahtevnejše. Zgodovino je iz človeškega vidika morda najlažje pisati, če se zapremo v kak zaprašen arhiv ali knjižnico in tam med tonami porumenelega papirja iščemo suhoparne podatke. Drugače pa je, ko se lotimo pisanja o življenjskih usodah tistih, ki so o času, ki so ga preživeli med vojno vihro, povedali malo ali nič. Ko je orožje utihnilo, so svoje trpljenje in bol zavili in molk.

Takšna je tudi življenska zgodba treh bratov družine Milkovič od Banov, in sicer Romana, Stanislava (Stanka) in Oskarja, po domače Čukovih. Očetu Rudolfu in materi Alojziji Husu sta se brata Romano in Stanislav rodila leta 1913 oziroma 1919. Otrokom je mati Alojzija kmalu umrla, zato se je oče Rudolf leta 1921, da bi otrokoma zagotovil ustrezno skrbstvo, oženil s Kristino Husu, ki je bila sestra njegove prve žene Alojzije. V zakonu se jima je leta 1923 rodil sin Oskar.

Vojna vihra je tri brate družine Milkovič zanesla daleč stran od rojstne vasi. Po koncu vojne sta se domov vrnila le mlajša brata Stanislav in Oskar. Romano je namreč decembra 1944 padel kot borec IV. prekomorske brigade Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije pri Škaričih nedaleč od Knina na Hrvaškem. Stanko je julija istega leta skorajda po čudežnem naključju preživel zavezniški letalski bombni napad v nemškem mestu Erfurt, kjer je kot vojaški ujetnik delal v tovarni letal. Najmlajši brat Oskar pa je bil eden od tolikih primorskih Slovencev, ki so jih fašistične oblasti leta 1943 iz rednih oddelkov italijanske vojske poslale v t.i. posebne bataljone, saj so dvomile o njihovi lojalnosti.

Kot že rečeno, je pisanje o usodah bratov Milkovič od Banov zelo zahtevno, saj nihče od njih ni pustil zapisanih spominov. Arhivsko gradivo (v glavnem gre tu za vojaške liste), ki ga je mogoče zaslediti v Državnem arhivu v ulici Lamarmora v Trstu, je povečini zelo suhoparno. Najbolj zanimiv in izčrpen vir predstavljajo črno-bele fotografije, ki so shranjene v družinskem arhivu in na hrbtni strani katerih je zabeležen marsikateri zanimiv podatek. Omejen format časopisnega lista seveda ne dopušča objave vsega fotografskega gradiva.

Romano Milkovič

Od treh bratov družine Milkovič je moč v Državnem arhivu za Romana dobiti največ gradiva nasploh. Romano Milkovič se je očetu Rudolfu in materi Alojziji Husu rodil 26. julija 1913 pri Banih. Med dokumenti in listinami, ki so shranjene v družinskem arhivu, je dragocen primerek dvojezičnega spričevala iz šolskega leta 1922/1923, ki ga je izdala občinska ljudska šola na Opčinah. Gre namreč za listino, ki je bila izdana prav v času, ko se je v šole začela uvajati Gentilejeva reforma, s katero je izginil pouk v slovenskem jeziku.

Kar se vojaške poti mladega Romana Milkoviča tiče, lahko iz vojaških dokumentov izvemo, da ga ob pregledu leta 1933 niso sprejeli v vojaške vrste, in sicer zaradi nezadostnega obsega prsnega koša. Ob ponovnem pregledu leta 1935 so ga označili kot trajno nesposobnega za vojaško službo.

Ker pa je fašistična Italija po vstopu v vojno junija 1940 nujno potrebovala vojaške sile, so po začetku sovražnosti vpoklicali tudi Romana. Vojna vihra ga je zanesla na italijanski jug, in sicer najprej v kraj San Cataldo v pokrajini Lecce, nato v Brindisi in Caltanissetto. Tu je dočkal kapitulacijo Italije, ki se je zgodila dne 8. septembra 1943.

Romano Milkoviča so v obnovljeni italijanski kraljevi vojski, ki je medtem postala zaveznik antihitlerjevske koalicije, vključili v 7. grupo bataljonov (7^a Gruppo Battaglioni – XXIV Battaglione Servizi – 1a Compagnia Deposito Collegamenti). V zgodnjih jutranjih urah dne 23. oktobra 1944 pa je Romano Milkovič pobegnul iz svoje enote. Nekaj dni zatem, točneje 2. novembra, je enota zoper njega podala kazensko ovadbo zaradi dezertstva. Postopek proti Romanu Milkoviču je prevzelo Vojaško sodišče v Neaplju.

Romano Milkovič se je po pobegu iz italijanske vojske vključil v enoto IV. prekomorske brigade Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. Smrt ga je doletela kmalu zatem, saj je že 2. decembra istega leta padel v boju pri kraju Škariči nedaleč od Knina. Podatek nam navajata dokumenta Društva partizanov STO iz Trsta iz leta 1949 in Komisije vojnih invalidov STO iz Koprca, ki je bil izdan leto kasneje.

Čeprav je Romano Milkovič umrl že 2. decembra 1944, se je sodni postopek v Italiji proti njemu zaključil

še 25. marca 1964, torej skoraj dvajset let po njegovi smrti. Tedaj je namreč Vojaško sodišče v Padovi ugotovilo, da s sojenjem ne more nadaljevati, saj je obdolženec mrtev.

V šestdesetih letih je družina poskušala za padlega sina pridobiti status partizana, a so se stvari nekoliko zapletle. Italijanske oblasti Romanu Milkoviču sprva niso hotele priznati partizanskega statusa, saj je padel kot jugoslovanski partizan. Priznanje je družina dosegla šele 12. maja 1977. Padlega Romana so se tedaj spomnili tudi v Jugoslaviji. Družinski arhiv hrani spomenico, ki jo je svojem padlega leta 1976 poslal tedajni predsednik SFRJ Josip Broz Tito.

Ime Romana Milkoviča lahko zasledimo v knjigi z naslovom IV. prekomorska brigada Radeja Butoroviča in Alberta Kluna, ki je leta 1967 izšla v zbirki NOV in POS. Omenjen je tudi med žrtvami vojne v seznamu, ki ga je v dveh zvezkih pred dobrim podljudim desetletjem izdal Furlanski inštitut za zgodovino odporniškega gibanja iz Vidma.

Stanislav Milkovič

Če za Romana Milkoviča velja, da je o njem mogoče zaslediti izredno bogato arhivsko gradivo in razmeroma malo fotografij, lahko o njegovem bratu Stanislavu (Stanku) zapišemo ravno nasprotno. Družinski arhiv razpolaga namreč z izredno dragocenimi fotografijami, ki jih je Stanko poslal iz Pulja, kjer je bil dodeljen enoti italijanske Kraljeve mornarice. V istem arhivu pa je moč zaslediti tudi Stankove fotografije iz časa nemškega ujetništva.

Stanislav Milkovič se je staršema Rudolfu in Alojziji Husu rodil 13. septembra 1919 pri Banih. Družinski arhiv iz njegove mladosti hrani tudi fotografije vesele družine v sukničih in kravatah pri Banih. Kot se je spodobilo, tedaj pri dobri družini seveda ni moglo manjkati slovensko nacionalno glasbilo, harmonika namreč.

Vojaško službo je Stanislav Milkovič nastopil v drugi polovici avgusta 1939, prav v dneh, ko so se nad Evropo začeli zgrinjati temni oblaki druge svetovne vojne. V Pulju je preživel le mesec dni, saj so ga že septembra istega leta vkrcali na čoln 1. flote protipodmorniških motornih čolnov (I Flottiglia MAS). Vkrčan je bil do konca januarja 1940, ko se je vrnil v Pulj, kjer je ostal vse do dne po kapitulaciji

Italije, 9. septembra 1943. Tedaj so njegovo enoto zajeli Nemci.

Zgodovinarji računajo, da je po kapitulaciji Italije nemška vojska ujela kakih šeststo tisoč italijanskih vojakov, ki so končali v taboriščih za vojne ujetnike. Njihova imena sicer niso tako znana, kot so denimo Auschwitz, Dachau, Mauthausen in podobna. S Stankom so septembra 1943 med drugimi zajeli tudi Ivana Hussu. Prav iz njegovega zapisa, ki ga hrani hčerka Neva Hussu Magagnato, lahko izvemo, da sta Stanko in Ivan preživela skupaj kakih deset mesecev ujetništva. Šla sta skozi taborišča Neubrandenburg, Demmin, kjer sta približno tri mesece delala v tovarni sladkorja, Städtgart, Badorb in Erfurt, kjer so ju dodelili tovarni, v kateri so proizvajali letala za nemško vojsko. Kot smo že zapisali, so taborišča za vojne ujetnike v splošni zavesti manj znana, nahajala pa so se povečini v severnem delu bivše Vzhodne Nemčije.

V Erfurtu je 20. julija 1944 ujetnike pri delu v tovarni presenetil zavezniški bombni letalski napad. Stanislavu Milkoviču so tedaj drobci eksplozije bombe poškodovali levo nogo in mu predrli pljuča. Po pričevanju Ivana Hussu sta ranjenca kake štiri mesece po napadu skupaj ležala v bolnišnici, nato so Stanislava premostili.

Stanislav Milkovič se je iz ujetništva vrnil poleti 1945. Tedaj se je namreč oglašil v Benetkah, kjer so ga za dobra dva meseca pridržali v bolnišnici. Nato mu je poveljstvo odobrilo šestmesečni bolniški dopust. Marca 1946 so ga zaradi poškodb dokončno odpustili iz mornarice. Umrl je 20. februarja 1964, star niti 45 let.

Oskar Milkovič

Kot smo že zapisali, se je po smrti prve žene Alojzije Husu leta 1920 Rudolf Milkovič vnovič poročil, in sicer z Alojzijino sestro Kristino. V zakonu se jima je 17. avgusta 1923 rodil sin Oskar.

Oskarja so k vojaškemu pregledu prvič poklicali že marca 1942. Januarja prihodnje leto so ga vpoklicali v vojsko, in sicer v toskansko mesto Pistoia, kjer je ostal do 5. maja istega leta. Fotografija s tistega dne, ki jo hrani družinski arhiv, na hrbtni strani nosi zanimiv napis. Zapisano je namreč, da je bil posnetek narejen dne, ko je bila večja skupina vojakov premeščena na Sardinijo. Iz vojaškega lista Oskarja Milkoviča izvemo, da je poleti 1943 so-

deloval v bojnih operacijah na tem sredozemskem otoku, in sicer v 330. posebni delavski stotnji (330a Compagnia Speciale Lavoratori). V resnici je enota pripadala t.i. posebnim bataljonom, v katere so tedanje fašistične oblasti poslale vse, za katere so dvomile o njihovi vdanosti italijanski državi. Povečini so to bili prav primorski Slovenci.

Tudi po kapitulaciji Italije je Oskar Milkovič ostal v italijanski vojski, in sicer vse do 31. marca 1944, ko so ga zavezniški vključili v svoje posebne enote, imenovane Slav Companies. Večina pripadnikov teh enot se je hotela pridružiti jugoslovanskim partizanom, a so jih zavezniški tedaj zadržali na Korziki in v južnem delu Francije, kjer so preživeli preostali del vojne. (Glej publikacijo Sara Perini, Battaglioni speciali – Slav company – Posebni bataljoni – 1940-1945, SKD Tabor – ANPI, Opčine – Trst, 2004) Med fotografskimi posnetki, ki jih je Oskar Milkovič prinesel s seboj domov, lahko vidimo postrojeno četo z jugoslovansko zastavo, in sicer nekeje v Franciji (točno ime kraja ni navedeno).

Iz potrdila, ki je zapisano v francoskem jeziku, lahko izvemo, da je Oskar Milkovič zagotovo nekaj časa preživel v provansalskem mestu Istres (v okcintanščini Istre en Provença, v provansalskem zapisu pa Istre en Prouvenço), ki se nahaja ob izlivu reke Rone (fr. Rhône, it. Rodano) v Sredozemsko morje, nedaleč od mesta Marseille. Septembra 1945 mu je namreč podjetje Nentcheff (šlo je za tvrdtko, ki jo je najverjetneje vodil kak ruski emigrant, ukvarjala pa se je s sestavljanjem in popravilom radijskih ojačevalnikov in sprejemnikov), izplačalo vsoto šeststotih francoskih frankov. S tem denarjem si je Oskar Milkovič najverjetneje pomagal na poti domov.

Po vrnitvi domov je Oskar Milkovič začel opravljati mizarški poklic in se leta 1954 poročil z Alberto Kralj iz Trebč. Poklic mizarja je opravljal do začetka osemdesetih, ko se je upokojil. Umrl je 11. aprila 2003, v osemdesetem letu življenja.

Zahvala

Pričujoči zapis bi seveda ne mogel nastati brez dragocene pomoči gospe Alberte Kralj, ki je podpisaneu omogočila vpogled v bogat družinski arhiv. Posebna zahvala naj gre tudi gospe Nevi Hussu Magagnato za njeno vsestransko pomoč.

Primož Sturman

Na levi Romano Milkovič, desno Stanislav in skrajno desno Oskar Milkovič.

MANJŠINE - Branko Lenart zapušča predsedovanje društva na avstrijskem Štajerskem

Od nič do priznanja

Predsednik Društva sedmi člen Branko Lenart: »Nekaj nezaupanja do manjšine je še.«

FOTO: BORIS JAUŠOVEC

Kulturno društvo sedmi člen za Slovence na avstrijskem Štajerskem bo v septembru dobilo novega predsednika, pravzaprav predsednico. Pred dvema letoma sta namreč na občnem zboru društva v Pavlovi hiši v Laafeldu/Potni, ki je društveni kulturni dom, natanko enako število glasov dobila dosedanja predsednica Susanne Weitlaner. Spričo tega sta si prihodnji štiriletni mandat pravično razdelila na pol.

Rešitev pred razpadom

Branko Lenart, do odhoda v pokoj pred nedavnim je bil predavatelj za fotografijo na graški Višji zvezni tehnični šoli za umetnost in oblikovanje, sicer priznani avstrijski umetniški fotograf, ki je samostojno ali skupinsko razstavljal v številnih svetovnih galerijah, je društvo vodil 13 let. Ko je leta 1993 prispela pisemska bomba, ki pa zavoljo prisebnosti mame takratne predsednice društva Andree Zemljic ni eksplodirala, saj jo je neodprto odnesla na žandarmerijo, se je zdelo, da so društvu dnevi šteti. Finančne podpore so bile šibke, slovenska manjšina na avstrijskem Štajerskem kljub omembi v sedmem členu Avstrijske državne pogodbe v Avstriji sploh ni bila priznana, društveni prostori pa so se selili iz enega v drugo stanovanje članov in članic. Branko Lenart se danes spominja: »Takrat sem društvo prevzel le začasno, za leto dni. Člani so bili zavoljo pisemske bombe preplašeni, saj se je ugibalo, ali za pisemskimi bombami, ki so takrat pokale po državi, ne stoji nemara kakšna tajna neonacistična organizacije. Šele pet let kasneje se je izkazalo, da jih je naokoli razpošiljal psihični bolnik Fuchs.«

To leto dni pa se je nato raztegnilo še na dodatnih ducat izjemno uspešnih let. Danes v Pavlovi hiši štajerski Slovenci pripravljajo kakovostne kulturne in umetniške prireditve, ki odmevajo daleč prek meja Štajerske. Branko Lenart: »Naš program je dvojen. Po eni strani gre za sodobno likovno, upodabljačo umetnost, ki je večkrat zelo avantgardna, zato na otvoritve pridejo ljudje celo z Dunaja, Gradca, Maribora in Ljubljane. Imamo pa tudi druge vrste program, ki pa je zanimivejši za lokalno, pretežno kmečko prebivalstvo, denimo literarna branja z Josefo Prelog ali pa nastopi našega Pavlovega zbora.«

Društvo je sicer leta 1988 v neki graški oštariji ustanovil profesor z Univerze Karla-Franca v Gradcu teolog in filozof Wolfgang Gombocz. Jugoslavija je takrat še obstajala, toda problemov te že precej asimilirane manjšine v odnosih z Avstrijo sploh ni načejala. Ni čudno, da je manjšino odpisala tudi Avstrija. Resnici na ljubo so društvo takrat ustanovili pretežno profesorji in študentje z omenjene univerze, skratka v največji meri akademska srenja. Med ustanovnimi člani je bil tudi Branko Lenart, katerega starši so se v Avstrijo preselili leta 1953 s Ptuj, ko mu je bilo še šest let, in potem ko je njegova trgovska družina že vdruho - prvič zavoljo nacistične izselitve v Beograd, drugič pa zavoljo komunistične nacionalizacije - izgubila vse premoženje.

Prelomne točke

Ko se Branko Lenart ozira nazaj, se spomni nekaterih prelomnih točk v delovanju društva in Pavlove hiše. »Ustanovitev društva v Gradcu je že bila takšno pogumno dejanje, ki je štajerske Slovence obudila k življenju. Ko smo društvo ustanovili, je denimo, Franz Wegart, predsednik štajerskega deželnega zbora, kategorično trdil, da štajerskih Slovencev v Avstriji sploh ni. Potem pa so jih na ljudskem štetju leta 1991 našli 1700, deset let kasneje pa še petsto več!« Naslednji prelomni trenutek, leta 1998, je bilo odprtje Pavlove hiše v Laafeldu/Potni, vasi v tako imenovanem radgongskem trikotniku, kjer je še ponekod mogoče slišati slovensko govorico. »Hišo v soseščini, v kateri je proti koncu 19. stoletja nekaj časa živel kasnejši slovensko-madžar-

ski intelektualac Avgust Pavel, je kupila družina Wolfganga Gombocza iz svojega denarja. Lepo smo jo obnovili, z obiskom pa sta nas kmalu po otvoritvi počastila takratni slovenski predsednik Milan Kučan in takratni predsednik avstrijskega zveznega parlamenta in sedanji avstrijski predsednik Heinz Fischer. Toda, da smo pregnali nezaupanje med lokalnim prebivalstvom, je bil najbolj zaslužen obisk takratne štajerske deželne glavarke Waltraud Klansnic, ki je hišo prvič obiskala leta 2001 in kasneje še enkrat. Šele, ko so videli, da deželna glavarica, ki je bila med Štajerci izjemno priljubljena, nima nič zoper nas, so se odnosi odtajali in sedaj nas večkrat radi volje obiščejo tudi okoliški župani in domačini.«

Društvo je šele leta 2003 dobilo tudi polnopravno mesto v manjšinskem sosvetu pri kanclerjevem uradu na Dunaju. Dotlej so bili zgolj kooptirani član, ki ni imel pravice glasovanja. In eden največjih uspehov društva je, da se je po letu 1995 na avstrijskem Štajerskem v nekaterih šolah spet mogoče učiti slovensko. Seveda gre zgolj za fakultativni pouk, torej za prosti predmet, h kateremu morate otroke posebej vpisati. Pa vendarle in na veliko zadovoljstvo v društvu, vpisi otrok k pouku slovenščine na različnih stopnjah vseskozi počasi, a vztrajno rastejo. Od Eibiswalda/Ivnika na zahodnem nekdanjem etničnem robu do vzhoda z Bad Radkersburgom/Radgono se slovenščino uči že 250 otrok. »Prav te dni smo od šolskih oblasti dobili obvestilo, da predmet dobi deset dodatnih ur, slovenščino pa je po novem posledje mogoče vpisati tudi na Trgovski akademiji v Gradcu,« je ponosen Lenart.

Dvojezične table tudi na Štajerskem?

Nekaj nezaupanja pa še je, pravi. »Letos so precedens storili prav naši partnerji v sosvetu koroški Slovenci, ki so nam - ne da bi nas obvestili, kaj šele se z nami posvetovali - znižali denarni prispevek zvezne vlade za deset tisoč evrov.« Drugi tak primer pa je bila ovadba sosedov Pavlove hiše zavoljo večjezične table in predvsem zavoljo domnevnega preglasnega monitorja, na katerem si lahko ogledate in poslušate intervjuje s pripadniki manjšine. Občinski svetniki so na podlagi te pritožbe ugotovili, da objekta na ozkem pasu med stavbo hiše in cesto pravzaprav stojita na občinski zemlji, in so zahtevali njuno odstranitve dobesedno čez noč. »S pomočjo slovenske ambasade na Dunaju smo le sklenili kompromis. Tabla lahko ostane, kjer je, monitor pa bomo preselili na notranje dvorišče, čeprav vemo, da je bila domnevna njegova glasnost zgolj izgovor,« pove Branko Lenart.

Društvo pa čakajo novi izzivi in zelo pomemben se je nakazal že konec julija, ob zadnji seji predsedstva. Glavni tajnik društva Michael Petrowitsch namreč predlaga, da se društvo prične zavzemati tudi za dvojezične napise na krajevnih tablah, nekako tudi po vzoru koroških Slovencev. Branko Lenart želi biti nekoliko bolj previden: »Moja zamisel in še od nekaterih je, da skušamo najprej zahtevati postavitev dvojezičnih kulturnih tabel. Tako bi radi preverili naše možnosti in odmev v javnosti. Recimo, za Pavlovo hišo. Da bi zanjo postavili dvojezične kazipote že od avtoceste naprej, se pravi v različnih južnih občinah. Drugo so krajevni toponimi. Najprej bi morali preveriti, ali je v kateri od teh vasi delež slovensko govorečega prebivalstva vsaj desetodstoten. Vidimo namreč, kakšni veliki spori, kakšni veliki problemi so na Koroškem. Seveda imajo tam Jörga Haiderja. Skratka, če imamo v kakšni vasi takšen delež, potem se strinjamo, da zahtevamo dvojezični krajevni napis. Če bomo uspeli, je druga stvar. Če pa tega odstotka v skladu z razsodbami avstrijskega ustavnega sodišča nimamo, bi bila takšna naša zahteva iluzorna, ko pa še tam, na Koroškem, kjer ga imajo, ta pravica ni uresničena.«

Boris Jaušovec

ŠKOTSKA - Nova kampanja jezikovnih aktivistov

Knjige o Harryju Potterju želijo prevesri v gaelščino

Vsi Angleži lahko uživajo v branju novih dogodivščin mladega čarovnika Harryja Potterja; jezikovni aktivisti

na Škotskem pa sedaj zahtevajo prevod popularnih knjig gospe Rowlingove tudi v škotsko gaelščino. Te knjige so namreč izšle že v več kot 50 jezikih; med temi so seveda vsi veliki jeziki, številni uradni jeziki držav članic, ampak tudi irščina in valižanščina ter latinščina in stara grščina.

Z dobro usmerjeno in široko zasnovano kampanjo je že lansko leto založba Bloomsbury najavila, da namerava izdati gaelški prevod knjige Harry Potter in filozofski kamen še pred božičem 2006; te načrte so kasneje spremenili, uradno pa so to odločitev utemeljili, češ da niso našli ustreznih prevajalcev. Škotski aktivisti so tej trditvi ugovarjali ter poudarjali, da je kar nekaj dobrih prevajalcev pokazalo zanimanje za prevajanje knjig o Harryju Potterju; ob tem so tu-

ALASDAIR ALLAN

di opozorili, da so nekatere založbe - in med temi so navedli škotski založbi Acair in Stòrlann - že izdale vrsto otroških knjig v gaelščini.

Sedaj pa je izid nove knjige pri zgod Harryja Potterja navdihnil jezikovne aktiviste, da ponovno začnejo svojo kampanjo. Najprej je vladna agencija za ohranitev in razvoj gaelščine Bòrd na Gàidhlig pisno zaprosila kar nekaj založnikov naj izdajo omenjeno knjigo z gaelskim naslovom Harry Potter agus Clach an Fheallsa-

naich, takoj zatem pa je pobudo podprl tudi poslanec v škotskem parlamentu Alasdair Allan, ki je v parlamentu pristojen za otoke ob zahodni škotski obali. »Veliko ljubiteljev Harryja Potterja na Škotskem je globoko razočaranih, tudi zato, ker so bile te knjige že prevedene v druga dnu keltska jezika, valižanščino in irščino,« je poudaril.

Založba Bloomsbury sedaj trdi, da ne namerava izdati Harryja Potterja v gaelščini, vendar se prav v teh dneh stopnjujejo pritiski nanjo. Aktivisti upajo, da bo sedanji kampanji pripomoglo dejstvo, da pisateljica Rowlingova sedaj stanuje na Škotskem in ta je prav škotsko visokogorje okolje, v kakršnem se dogajajo te zgodbe in kjer so posneli zunanje scene filmov o Potterju. Hudomušno pa dodajajo, da je sam Harry Potter manjšinec, saj je edini, ki se s kačami pogovarja v njihovem jeziku...

Màrtainn MacLeòid

VODA

Največ bodo pili Kitajci Veletoki marsikje usihajo

Velike azijske reke, ki se izlivajo v Indijski ocean ali v Južno kitajsko morje, imajo po novem zelo nejasno usodo. Gre za reke, ki spadajo po dolžini in količini vode, med največje na svetu. Za morebitno novo ekološko tragedijo stoji tokrat Kitajska, vedno bolj potrebna energije in hrane.

Med kakimi 250 milijoni Vietnamcev, Laotijcev, Tajcev in Kapučijcev jih je verjetno zelo malo slišalo o ustanovi Huaneng, ki je kitajsko državno podjetje za električno energijo. Po načrtih Huanenga se bo v nekaj letih korenito spremenili videz dežel jugovzhodne Azije, prehrabene navade prebivalcev in njihovi prihodki. V kitajski pokrajini Junan že raste pošast iz cementa in jekla, ki bo nekje do leta 2010 z 295 metrov visoko pregrado v kraju Xiaowan zajezila mogočno reko Mekong. Kitajci jo sicer imenujejo Lancang in to dejstvo pred široko javnostjo nekoliko prikriva njihovo početje. Jez v Xiaowanu bo tretji od osmih na tej reki in električna energija iz turbin naj bi korenito zmanjšala kitajsko odvisnost od premoga in torej izpuščanje toplogrednih plinov. S tako predpostavko si Kitajci nabirajo točke simpatije na velikih mednarodnih forumih, nihče pa ne poslušajo glasov, ki prihajajo od ljudi, ki živijo ob spodnjem toku Mekonga. V preobleki popolne velesile se Kitajska dodatno poživčuje nad sicer dokaj mlačnimi prtetosti s trditvami, da bodo s sistemom jezov preprečevali poplave in omogočali bolj sistematično namakanje. Kot v vseh primerih na svetu pa se ve, da jezovi pomenijo biološko hiranje rek. Dodatno zadržujejo hranilne snovi, ki se kot usedline kopičijo za pregradami in posledično prisiljujejo kmetovalce k večji uporabi umetnih gnojil. Ob posledicah pri kmetijstvu, bodo trpeli tudi ribiči, ker se bo spremenila kakovost vode in je srednjoročno in dolgoročno neznano, kaj se bo zgodilo z ribami, ki predstavljajo sedaj osnovno hrano za tamkajšnje prebivalstvo. Posebno Laos se bo moral zamisliti o gradnji svojega jezua, ker se bo tok reke upočasnili in ne bo več na razpolago toliko pritiska. Delta Mekonga ne bo več dobivala novih usedlin in prišlo bo do erozije, ki se je prikazala ob izlivu Nila v Sredozemsko morje.

Na Kitajskem človek s prostim očesom opazi, kako se nekdanji travniki spreminjajo v puščavo

ANSA

Na ozemlju Kitajske izvirajo mogočne reke z izvorom v ledenikih Tibeta. Samo dve tečeta nato po kitajskem ozemlju, vse skupaj pa morajo odžejati skoraj polovico človeštva.

Vsaj za sedaj naj bi ne prišlo do »kraje« vode. Kitajci so zagotovili, da nimajo načrtov, da bi del vode presmerjali drugam. Predstavniki ustanove za načrtovanje hidroelektrarn je zagotovil, da bodo tudi v primeru kasnejših sprememb upoštevali mednarodna pravila in se posvetovali z državami, ki izkoriščajo spodnji del tokov.

Morebitni načrti za krajo vode so svoj čas že pronicali na dan v zvezo z reko Nu, ki se z imenom Salween izteka v morje vzhodno od burmanske prestolnice Rangoon. Kitajci imajo že pripravljene načrte za izgradnjo prave kaskade 13 jezov, ki bi ob pridelani energiji zadrževali tudi vodo za nova industrijska mesta z milijoni prebivalcev. Protesti so za

sedaj zaustavili izgradnjo samo, pripravljala dela z urejevanjem cest in bodočih gradbišč pa so redno v teku.

Ob majhnih državah je v preplahu tudi Indija, ker so se Kitajci zagledali v Bramaputro, ki spada v sam svetovni vrh. Ta reka nosi na Kitajskem ime Yarlung Tsangpo in skriva energetski potencial, ki je predmet poželenja kitajskih inženirjev. Za začetek so zgradili manjši jez na pritoku Bramaputre v bližini Lhase, za dobavo energije tibetanski prestolnici. Za Bramaputro so celo omenili možnost, da bi jo v celoti presmerili na puščavski in stepski severno-zahodni del Kitajske, ki je še posebej nežen. Šlo pa bi za pravi gigantizem, ker so na poti mogočne gorske pregrade in visokogorja. Bramaputro bi morali kar prečrpati drugam. To pa so (za sedaj) sanje, ki bi za Indijo pomenile posledice uporabe »vodne« bombe, za Bangladeš pa smrt.

Kitajska ima kar petino svetovnega prebivalstva, vendar občutno manjši delež pri razpoložljivosti vode. Ob temu je večina velikih vodnih tokov močno onesnažena in kar 300 milijonov Kitajcev nima na razpolago zdravstveno varne pitne vode. Pred dvema letoma so se morali Kitajci opravičiti Rusiji za izliv strupene benzene, ki je nato končal v reki Amur, nikoli pa se niso opravičili Kazahstanu za izsušenje jezera Balhaš, ki ne dobiva več vode reke Ili. In že sedaj je jasno, da se ne bodo pretirano razburjali, če bodo Vietnam, Laos, Tajska, Kampučija in Burma protestirale zaradi usode njim življenjsko važnih vodnih tokov.

Kitajska je na udaru danes, drugje po svetu pa so že zdavnaj opravili posege, ki so dodobra izmalčili podobe mogočnih rek. Azijski velikan se še vedno lahko izgovori, da imajo tudi njegovi državljani pravico do tuširanja in igrišč za golf. Statistike na primer pravijo o

135 dnevni litrih vode, ki jih vsak dan uporabi britanski državljan. V državah v razvoju znaša uporaba za pitje, umivanje in kuhanje okoli deset litrov na dan. Nekako toliko kot v Angliji za enkratno uporabo sanitarij.

Suhe struge

Zemljevidi že dolgo ne prikazujejo resnic glede rek.

Nil dejansko samo pricurlja do Sredozemlja, isto je z Rumeno reko na Kitajskem, z Indom v Pakistanu, Gangesom v Indiji in Amu Darjo, ki je izsušila aralsko jezero. V ZDA Rio Colorado v obliki mlak doseže kalifornijski zaliv, struga Ria Grande, ki predstavlja mejo med ZDA in Mehiko, pa se izsuši malo po mestu El Paso, torej kakih tisoč kilometrov pred izlivom v morje. Po 300 kilometrih se vanjo izliva manjši Rio Conchos in vsaj za silo reši dostojanstvo reke.

Reka Jordan danes ne dosega več države, ki nosi ime po njej. Do dna strugo izpraznijo Izraelci, ki v naseljih zasedenega zahodnega brega razpolagajo tudi za bazeni, medtem ko morajo palestinski kmetje po vodo s posodami na osličkih in vozčkih.

Nadzorovana rast prebivalstva v razvitem svetu odmika problem oskrbe z vodo. Kvečjemu bodo nanjo vplivali vremenski pogoji.

Drugače je v državah v razvoju, kjer je demografski prirastek dejansko brez uradnega nadzora, čeprav marsikje ljudje iz materialnih razlogov skrbijo za številčnost družin.

Zaradi večanja prebivalstva se seveda vzpenja potreba po hrani. V Indiji, ki je v tem pogledu od vedno prizadeta, so kmetovalci zaradi namakanje izsušili že veliko rek in v zadnjem desetletju načeli podtalnico. Še pred leti je bila podtalnica že nekaj metrov pod površje, sedaj pa morajo vrtati do sto in več metrov globoko. Gre za popolno anarhijo, ki vodi v katastrofo. Strokovnjaki mednarodnih ustanov so izračunali, da v Indiji vsako leto ustvarijo primanjkljaj neznanske količine 100 kubičnih kilometrov med načrpano podtalnico in deževnimi padavinami.

Indijsko kmetijstvo zato živi na meji biološke zmogljivosti. (dk)

KITAJSKA - Vsak delavec jih proizvede 25 tisoč na dan

Odiseja plastičnih vrečk

V stotisočih zabojnikov, ki iz Kitajske prinašajo vsakovrstno tudi nepotrebno šaro, je precej takih, ki so natovorjeni s plastičnimi vrečkami, ki nam jih ob znatnejših nakupih podarijo, včasih ob blagajnah pa tudi zaračunajo.

Pot teh vrečk je edinstvena stvar, saj mnoge večkrat potujejo iz Kitajske v Evropo in ZDA in se nato vračajo za nov ciklus, ki se lahko ponovi tudi večkrat v obliki surovine.

Odvržene vrečke, ki jih v modernem svetu zbirajo z različnimi stopnjami organiziranosti in posledično uspešnostjo, se stisnjene v bale lotijo povratne poti na Kitajsko, kjer jih bodo najprej grobo sortirali, nato pretopili in spremenili v kroglice (pellet), jih na novo pretopili, izdelali folije in v končni fazi vrečke z novimi barvami in novimi oznakami. Vsaj teoretsko vam bodo pri blagajni lahko dali vrečko iz istega materiala s katerim so izdelali drugo izpred nekaj mesecev.

Maso surovin tvorijo tudi prazne plastenke.

Jedro te dejavnosti je na Kitajskem v nekdanji ribiški vasi Shenzhen, ki je do današnjih časov z osmimi milijoni prebivalcev ohranila samo ime.

Čim zabojnike izpraznijo in bale razvežejo se domačini lotijo dela, ki v resnici ni posebno prijetno, saj niso določena količina vrečk ostanke hrane, tekočin in drugih snovi, ki ustvarjajo odvraten smrad.

Ob pomoči moderne tehnologije znaša dnevna proizvodnja za vsakega zaposlenega okoli 25 tisoč vrečk na dan. Tiste, ki imajo posebne značilnosti, gredo skozi dodatno obdelavo, med katero cela armada delavk in delavcev lepi ročaje. Delavci prejmejo za svoje storitve protivrednost 120 dolarjev na mesec, kar je več od povprečja v Shenzhen. Z nadurnim delom pridejo nekateri tudi do dvakratnega zaslužka. Stroški za izdelavo vsake vrečke znašajo manj kot 8 stotink do-

larja, izdatki za plače pa predstavljajo samo desetino vseh stroškov. Poslati zabojnik poln zavrženih vrečk iz Evrope v Shenzhen je ceneje kot poslati tovornjak smeti iz Londona ali kakega drugega evropskega vlemesta v nekoliko bolj oddaljeno odlagališče.

Če so plastične vrečke bistvene za preživetje številnih kitajskih družin, so na črnem seznamu naravovarstvenikov, ki v njih vidijo velikega onesnaževalca.

Številke, ki se obračajo okoli plastičnih vrečk, so grozljive. V ZDA, kjer se vse vrte okoli statistik, jih na leto uporabijo okoli 100 milijard. Za izdelavo te količine je potrebna osnova celih 12 milijonov sodčkov nafte. Ker so zavržene vrečke okolju zelo neprijazne, skušajo marsikje njihovo uporabo omejiti. Nanje so uvedli dodatne davke, drugje pa enostavno omejujejo uporabo z zakoni, ki terjajo za take rekvizite drugačne, okolju prijaznejše materiale.

Ključ vsega pa je najprej v denarju. Zagovorniki uporabe plastičnih vrečk omenjajo, da prinaša štirikratna uporaba iste plastične vrečke in nato njena pot na mesto za ločeno nabiranje odpadkov, minimalno škodo. Sicer je tako dokaj organizirano upravljanje za vsakdanje življenje potrošniške družbe precej moteče. Bistvene spremembe v odnosih do odpadkov bodo lahko nastale samo če bo do predelav prihajalo v bogatem svetu. Dokler bodo bogati svoje smeti (v našem primeru plastične vrečke) lahko pošiljali drugam, se stvar ne bo bistveno spremenila.

To plat predelave plastike so že odkrili na Kitajskem, kjer so v določenem obdobju v zabojnikih začeli odkrivati vedno manj zavrženih plastičnih vrečk in vedno več klasičnih suhih odpadkov. Nekaj tovarn, ki so bile v očitnem dogovoru z evropskimi izvozniki in so doma ustvarjale gore smeti, so morali kar zapreti. (dk)

KMEČKA ZVEZA - V sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije

Naši kmetje septembra na ljubljanski tržnici

Na fotografiji pogled na ljubljansko tržnico

SADJE JE NEZAMENLJIV DEL ČLOVEŠKE PREHRANE

Sestavine in zdravilne lastnosti grozdja in jabolk

V dneh, ko se ponekod v naših krajih začena trgatav, bomo posredovali nekaj informacij glede glavnih sestavin in lastnosti grozdja ter njegovo pomembnost v prehrani. Grozdje namreč ni priljubljeno le zato, ker iz njega naredimo vino, temveč tudi zaradi svojih zdravilnih lastnosti. Grozdje vsebuje veliko sladkorja in aromatičnih snovi, kar je za okus zelo prijetno. Vsebuje tudi veliko več zdravilnih lastnosti, kot ostali sadeži ali zelenjadnice. Že Galeno, grški zdravnik, ki je deloval v Rimu v času med drugim in tretjim stoletjem po Kristusu, je priporočal uživanje velikih količin grozdja za zdravje.

Pri nas v glavnem gojimo grozdje za predelavo v vino. Če pa kdo ima doma kako trto za namizno grozdje, je za direktno uporabo vsekakor boljše, saj večina namiznih sort ne vsebuje semen.

Zanimivo je, da je v grozdju razmerje glavnih sestavin, to se pravi vode, beljakovin, mineralov in sladkorjev, zelo podobno materinemu mleku. Če odzamemo kožico, peclje in pečke, vsebuje meso, odvisno od sorte grozdja, 65 do 85 % vode, 10 do 30 % sladkorjev, 0,2 do 0,6 % mineralov, 0,3 do 1,2 % jabolčne kisline in 0,4 do 0,8 vinske kisline. Med sladkorji so v zrelem grozdju zastopani sadni in grozdnji sladkor v enakih količinah, medtem je saharoze veliko manj. Omembe vredno so tudi kisline, med katerimi sta najbolj zastopani vinska in jabolčna kislina.

Grozdje pozitivno deluje tudi na lepoto. To so znali že Stari Grki in Rimljani. Vitamini A, B, C in E, minerali, kot so natrij, fosfor, kalcij, kalij, železo, magnezij in fluor, ter jabolčna, vinska in citronska kislina, delujejo kot svojevrstni ščit, saj varujejo kožo pred škodljivimi zunanji vplivi in znatno upočasnijo proces staranja. Polifenoli v kombinaciji z ostalimi sestavinami ugodno delujejo na vse vrste kože, jo prekrvavijo, ohranjajo njeno elastičnost in vlažnost, jo naredijo bolj nežno in svežo. Tudi umivanje obraza z grozdnim sokom ali vinom deluje na ohranjanje mladostnega videza.

Grozdje, bodisi za vino, kot namizno, je energično, polno mineralov in torej odlično, ko slednji v telesu primanjkujejo, obenem odpravlja toksične snovi iz telesa, je diuretično in odvajalno, pomaga proti zaprtju. Dobro je tudi za anemične ljudi in v času okrevanja po kateri bolezni. Grozdje toplo priporočajo otrokom in v razvoju-

ni dobi, pa tudi nosečnicam in v dobi dojenja, ter osebam med in takoj po posebno visokemu fizičnemu ali psihološkemu naporu, naj bo to intenzivni študij, posebni delovni ali športni napor. Grozdje obenem priporočajo osebam, ki boleajo za revmo ali arthrozo, osebam z visokim krvnim pritiskom, vsem, ki so podvrženi debelosti in na splošno vsem, ki imajo upočasnjen metabolizem. Grozdje je tudi odlično sredstvo proti ekzemom in izpuščajem. Grozdje spodbuja delovanje črevesja in ledvic ter učinkovito deluje proti kopičenju sečne kisline in arteriosklerozi. Ta sadež pomaga pri izgubi odvečne teže. Uživanje kože pomaga pri prebavi.

Uživanje grozdja priporočajo vsak dan od sedaj naprej, ko ga imamo veliko na razpolago. Zelo priporočljiva je tudi tako imenovana »grozdnja terapija« ali tudi ampeloterapija (iz grške besede ampelos, ki pomeni trta). Slednja lahko traja tudi do 15 dni in jo delamo s svežim grozdom, ki ga moramo pred uživanjem dobro oprati. Najbolje bi bilo neškropljeno grozdje. Na začetku jemo le nekaj grozdja na dan skupaj z drugo hrano. Nato lahko pridemo tudi do 2 kg grozdja na dan in počasi opustimo drugo hrano. Med grozdnjo terapijo ne smemo uživati kave, čaja in alkoholnih pijač. Zaradi boljše prebave grozdje uživamo po možnosti daleč od ostale hrane. Ta terapija dobro očisti črevesje in jetra, ne priporočajo pa je osebam, ki boleajo za otroke, mlajše od štirih let, ker vsebuje preveč celuloze v olupku. Pravzaprav za vse velja, da večino olupka raje dobro zgrizemo, nato ga odstranimo, da ne bi imeli problemov s črevesjem.

Ker v tem času pobiramo tudi jabolka, bomo posredovali tudi nekaj njihovih lastnosti. Jabolka imajo številne prehranske dobre lastnosti. Na podlagi raziskav dietologi priporočajo za krepitev organizma porabo 30 do 40 kilogramov jabolk na leto na osebo.

Energijska vrednost jabolk je majhna, saj 100 gramov ploda vsebuje le 52 do 64 kalorij. Jabolka vsebujejo 75 do 90 odstotkov vode. Zato jih cenimo tudi v poletnem času, ker odžejajo. Preostali del je suha snov, večina katere je sestavljena iz sladkorjev, ki jih je največ v polni zrelosti. Največ je fruktoze, nato glukoze, nekaj je tudi saharoze. Škrob pa se nahaja v z-

lenih jabolkih pred obiranjem. Med zorenjem je škroba le še v manjših količinah in to predvsem pri zimskih sortah jabolk. Sladkor je v plodovih odločilna sestavina, ki vpliva na okus sorte in daje jabolku energijsko vrednost. Jabolka vsebujejo tudi celulozo, ki pospešuje prebavo. Ostale sestavine jabolka so organske kisline, tanini, barvila, pektini, aromatične snovi, rudninske snovi, vitamini in encimi.

Organske kisline so pomembna sestavina jabolk. V kombinaciji s sladkorji dajejo sadežem prijeten in osvežilen kiselkast okus. Najpomembnejša je jabolčna kislina. V manjši meri si prisotne še citronska in druge kisline. Skupaj z vitamini delujejo kisline pri jabolkih antiseptično, zavirajo zobno gnulobo in osvežujejo ustno votlino. Med skladiščenjem se količina kislin in plodovih zmanjšuje, zato postajajo jabolka v skladišču slajša. Organske kisline so delno vezane na mineralne snovi, delno pa so proste.

Jabolka vsebujejo zelo majhne količine taninov, ki vplivajo na trpek okus, obarvanost in odpornost plodov. Tanini se vežejo s kisikom, kar povzroča nezahvalno oksidacijo plodov in spremembo okusa.

Rudninske snovi sodelujejo pri presnovi in skupaj z organskimi kislinami uravnavajo pH krvi. Kalij in natrij učinkujeta na normalno delovanje živčevja. V jabolkih je veliko kalija, ki znižuje krvni tlak. Pektini so pomembna sestavina jabolk, saj povečujejo trdnost in prožnost tkiva plodov. Pektinske snovi preprečujejo arteriosklerozo in infarkt. Aromatične snovi so zelo pomembne pri okusu in vonju jabolka. V plodovih nastajajo med dozorenjem, vendar so zelo nestabilne in hlapljive ter izginejo, ko je plod preveč zrel.

Najpomembnejša barvila v jabolkih so klorofil in karoten. Klorofil najdemo v nezrelih plodovih, karoten pa je oranžno barvilo, predhodnik vitamina A. Pojavi se med zorenjem plodov, potem ko se klorofil že razgradi. Med barvili prištevamo tudi antociane.

Jabolčni sok veže toksine in jih odstranjuje iz organizma. Jabolka, posebnost tista, ki vsebujejo več kisline in manj sladkorja, priporočajo sladkornim bolnikom. Skratka, še vedno velja znana trditve, ki pravi, da kdor uživa eno jabolko na dan, ostane zdrav in krepak. Še najboljše pa na zdravje učinkuje čim manj škropljeno jabolko iz domačega vrta.

Magda Šturman

Bliža se jesen, sezona številnih in raznolikih pridelkov. Kmečka zveza za to priložnost prireja v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije promocijsko-prodajno prireditve na osrednji ljubljanski tržnici, kjer bodo zamejske in slovenske kmetije lahko ponudile svoje izdelke v pokušno in prodajo. Ponudbo bo popestril kulturni program. Kmečka zveza zato vabi slovenske zamejske kmete, da se ji pridružijo in s promocijo ter prodajo svojih pridelkov in izdelkov popestrijo prireditve, ki bo kot vedno odmevna in dobro obiskana. Prireditve bo v soboto, 22. septembra.

Na Pogačarjevem trgu v Ljubljani Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v sodelovanju z ljubljanskimi tržnicami štirikrat letno poskrbi za predstavitev številnih kmetij ter društev s slovenskega podeželja. Ljubljancem in drugim obiskovalcem želi zveza s temi prireditvami približati pestro ponudbo

kulinaričnih dobrot Slovenije in zamejstva, življenje na podeželju ter domače obrti. Kmetije se obiskovalcem predstavljajo s krušnimi izdelki, domačimi siri, medom, mesnimi izdelki, vrhunskimi vini, oljem in drugimi domačimi dobrotami, ki spadajo med tradicionalne izdelke slovenskega podeželja.

Ljubljancem obisk tržnice predvsem ob sobotah pomeni preživljanje časa z družino in srečanje z znanci, zato KGZS s prireditvijo Podeželje v mestu ponudi priložnost za ogled in pokušno najboljšega, kar premore slovensko podeželje, tokrat v sodelovanju s Kmečko zvezo tudi zamejsko iz Furlanije Julijske Krajine in Koroške.

Kmečka zveza ocenjuje pobudo kot pomembno priložnost za promocijo, zato vabi člane, ki želijo sodelovati na prireditvi, da se najkasneje do petka 7. septembra 2007 prijavijo v njenih uradih v Trstu, Gorici in Čedadu.

OBVESTILO ZA SADJARJE IN VRTNARJE

Do 14. septembra rok za popis kmetij

Na osnovi Ministrskega odloka dne 22/03/2007 je AGEA (Agencija za plačila v kmetijstvu) objavila okrožnico, ki določa preventivni popis sadjarskih in vrtnarskih kmetij. Namen popisa je zbrati vse potrebne podatke, na osnovi katerih bo možno predvideti morebitne podpore sadjarsko – vrtnarskemu sektorju v okviru enotnih plačil, ki jih predvideva skupna kmetijska politika (SKP).

Omenjeni ministrski odlok nalaga agenciji AGEA nalogo, da opravi popis sadjarsko – vrtnarskih podjetij, osnovan na podjetniškem fasciklu posamezne kmetije, ki bo vključen v SIAN (Vse-državni kmetijski informativni sistem) in ga upravljajo Centri za pomoč v kmetijstvu – CAA. Tak Center deluje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, Gorici in Čedadu.

V okrožnici niso navedene količine in za katere sadjarsko – vrtnarske kulture bodo predvidene podpore (enotna plačila). Postopek bo verjetno uresničen postopoma skladno z napovedanimi spremembami skupne Kmetijske politike (SKP) po letu 2008.

Pogoje za prijavo na preliminarni popis sadjarsko – vrtnarskih podjetij imajo tisti kmetje, ki obdelujejo vsaj 0,3 hektarjev (3.000 kv) kmetijskih površin, katerih posamezne parcele obsegajo vsaj 500 kvadratnih metrov.

Kot že navedeno morajo zainteresirane kmetije, ki se želijo prijaviti na preliminarni popis sestaviti s pomočjo Centrov CAA podjetniški fascikel, ki mora vsebovati vse podatke kmetije (sedež, vodja podjetja, seznam obdelanih parcel, razdeljenih po kulturnih gojenjih v letu 2006). Rok za prijavo na preliminarni popis zapade 14. septembra 2007. Uradi Kmečke zveze v Trstu, Gorici in Čedadu so na razpolago interesentom za morebitna navodila in pojasnila ter za sestavo prijav.

OBVESTILO KZ

Trgatev in delovna sila

V prejšnji številki smo objavili obvestilo, kjer smo opozarjali na stroge norme, ki so v veljavi za najem delovne sile za trgatav. Teh obveznosti ni potrebno spoštovati le v primeru, da so na trgatvi prisotni samo upraviteljevi sorodniki do tretjega kolena ali posredni sorodniki do drugega kolena (člen 230 bis civilnega zakonika). V ta namen objavljamo prikaz sorodstva.

SHEMA UPRAVITELJEVIH SORODNIKOV

Upravitelj, svak, svakinja, tast, tašča, so-proga, sinovi, hčerke, vnuki, vnukinje, pravniki, pravnikinje, nečaki, nečaki, sestra, brat, oče, mati, materini starši, očetovi starši, očetovi bratje in sestre, bratrančci, materini bratje in sestre, bratrančci.

ATENE - V državi zaradi ognjene ujme razglasili izredne razmere

Število žrtev narašča Ogenj ob prvih hišah v Atenah

Po nekaterih vesteh je doslej preko 50 mrtvih - Požari divjajo tudi na jugu Italije, na Siciliji gori že šesti dan zapored

ATENE - Grški premier Kostas Karamanlis je zaradi gozdnih požarov, ki pustošijo po državi, včeraj razglasil izredne razmere. Ognjeni zublji, ki so dosegli tudi Atene, so doslej po poročanju ameriške tiskovne agencije AP zahtevali najmanj 44 življenj, medtem ko nemška tiskovna agencija DPA poroča o najmanj 50 mrtvih. Pri gašenju pomagajo tudi prebivalci, policija pa je zaprla cestni odcep, ki Atene povezuje z letališčem. Po poročanju grške televizije je ogenj že oplazil nekaj hiš v prestolnici, ki jo je povsem prekril dim, na mesto pa pada pepel. Policija je zaradi suma, da so bili požari podtaknjeni, včeraj zaslišala sedem ljudi.

»Za vse regije v državi so razglašene izredne razmere, da bi ustavili zlo in začeli čimprej obnovljati uničeno,« je v televizijskem nagovoru narodu po poročanju AP dejal Karamanlis. »Država je v izrednih razmerah. Vse državljane pozivam, naj pomagajo pri kolektivnem boju proti ognju, v katerem moramo za dobro države zmagati,« je še povedal. Zaradi velikega števila smrtnih žrtev je grška vlada razglasila tridnevno državno žalovanje.

Od petka zjutraj je Grčijo zajelo več kot 170 požarov, najhujši divjajo na Peloponezu na jugu države. Včeraj je izbruhnilo še nekaj novih, zato bi se lahko število smrtnih žrtev še povečalo. Reševalci si namreč še vedno prizadevajo doseči vasi, ki so zaradi ognjenih zubljev odrezane od sveta, navaja AP.

Zaradi požarov v Grčiji Evropska unija skupaj s 30 državami organizira pomoč, za katero so jih zaprosile Atene. Francija naj bi tako že poslala dve letali za gašenje, še eno letalo pa je pripravljena poslati Norveška. Nemčija naj bi napotila tri helikoptere. Predsednik Evropske komisije Jose Manuel Barroso je zaradi števila žrtev in škode izrazil globoko prizadetost. Obsega škode grške oblasti za zdaj še ne morejo oceniti.

Medtem pa so preložili začetek grškega nogometnega prvenstva. »V času, ko država doživlja nacionalno tragedijo, moramo preložiti prvi dan prvenstva,« so sporočili organizatorji.

Ognjena ujma pesti tudi jug Italije, kjer je včeraj še vedno gorelo na 18 krajih v Kampaniji, Bazilikati, Apuliji, na Siciliji in v Kalabriji. Na Siciliji gori že šesti dan zapored. Včeraj se je spet razplamtel požar v kraju San Martino delle Scale, v pokrajini Palermo, kjer je ogenj ogrožal nekaj hiš in so morali stanovalce izseliti. Spet gori tudi na gričih okrog svetišča Gibilmanna, blizu Cefaluja, kjer je požar divjal že v terek. (STA)

Marsikje se morajo domačini ognja lotevati kar z vedri vode. Posnetek je iz Smerne v Grčiji

ANSA

MADŽARSKA - Nova pobuda ksenofobne stranke Jobbik

Skrajna desnica ustanovila madžarsko nacionalno gardo

BUDIMPEŠTA - Madžarska skrajno desna stranka Za boljšo Madžarsko (Jobbik) je včeraj na gradu Buda v Budimpešti ustanovila vojaško gardo, imenovano Madžarska garda. Na slovesnosti je bilo v članske vrste garde sprejetih prvih 56 članov, ki naj bi skrbeli za »fizično, psihično in moralno obrambo Madžarske«. Ustanovitveno dogajanje so pospremlili protesti protifasističnih, liberalnih in gejevskih združenj, ki se jim je v petek z zaskrbljenostjo pridružil tudi madžarski premier Ferenc Gyurcsany. Madžarski premier in vodja vladajoče socialistične stranke (MSZP) je ustanovitev desničarske garde označil kot »madžarsko sramoto«. »Kadar so ljudje, ki ustanavljajo paravojaško organizacijo, tudi tisti ..., ki poskušajo Madžarsko spremeniti v državo, kjer bodo namesto miru in razumevanja vladali predsodki in strah, moramo ukrepati še posebej pismno,« je v petek novinarjem povedal Gyurcsany.

V odprtem pismu je zato tudi največjo opozicijsko stranko, desnosredinsko stranko Fidesz - Madžarsko civilno unijo, pozval k jasni obsodbi antisemitizma. Očita ji namreč, da se ni dovolj od-

daljala le od skrajno desne stranke Jobbik, ustanoviteljice garde, temveč od celotnega skrajno desnega političnega spektra. V ločenem pismu je premier k pozornemu spremljanju dejavnosti garde pozval tudi tožilstvo.

Najnovejša poteza stranke Jobbik, ki je znana po svojih neonacističnih in antisemitističnih prepričanjih, je veliko zaskrbljenost vzbudila tudi med številnimi civilnimi združenji, ki so v minulih dneh objavile sporočilo, v katerem obsojajo sleherno obliko izključevanja.

Današnje zaprisego 56 gardistov na gradu Buda, ki leži tik pred sedežem urada predsednika države, je vodil nekdanji madžarski obrambni minister Lajos Fűr. Člani garde so bili odeli v črne uniforme, ki so spominjale na uniforme oficirjev nacionalsocialistične stranke SS. Spremljajoči grbi in zastave z rdečimi in belimi progami pa so spominjali na simbole, ki so jih v času nacistične Nemčije uporabljali privrženci nacionalsocializma na Madžarskem.

ZDA - Odločitev sodišča

Noriege ne bodo izročili Franciji

MIAMI - Ameriški zvezni sodnik William Hoeweler je v petek v Miamiu zavrnil zahtevo odvetnikov Manuela Noriega, naj blokira francosko zahtevo po izročitvi tega nekdanjega panamskega diktatorja.

Francija želi Noriegi ponovno soditi zaradi pranja denarja, ki ga je pridobil od trgovine z mamilami, sicer pa je bil zaradi umorov političnih nasprotnikov in korupcije na 60 let zapora že obsojen v Panami. Noriega je francoski zahtevi po izročitvi nasprotoval s sklicevanjem na status vojnega ujetnika, po katerem bi moral po odsluženju kazni v ZDA oditi nazaj v domovino, kar si želi. Sodnik Hoeweler pa je menil, da ga status vojnega ujetnika ne štiti pred obtožbami za resne zločine, ki jih je domnevno zagrešil, zato lahko gre postopek izročitve naprej.

Noriega se lahko sedaj še pritoži, menda pa razmišlja tudi o pritožbi pri ZN.

Manuela Noriega so Američani ujeli leta 1989 po invaziji, ki jo je ukazal predsednik George Bush starejši. Noriega je bil pred tem več let tesen sodelavec ameriške obveščevalne agencije Cia, predsedniku Bushu pa se je zameril, ko ni hotel prekiniti svojih povezav s kolumbijsko mafijo, ki je preko Paname v ZDA tihotapila mamila. V Franciji naj bi opral najmanj tri milijone dolarjev denarja, pridobljenega s trgovino z mamilami.

Francozi so ga že obsodili na 10 let zapora, vendar pa so mu pripravljeno ponovno soditi, če jim ga Američani izročijo. V ZDA je bil Noriega obsojen zaradi trgovine z mamilami in je v zaporu predsedel 15 let, izpustiti pa bi ga morali 9. septembra. Lahko se zgodi tudi, da bo izroččen Panami, ki je prav tako vložila takšno zahtevo, vendar pa naj si za to ne bi preveč aktivno prizadevala. (STA)

ZDA ne bodo zmanjšale vojaških enot v Iraku

WASHINGTON - Ameriški predsednik George Bush je v rednem tedenskem radijskem nagovoru posredno zavrnil možnost zmanjšanja ameriških enot v Iraku, k čemur ga je v četrtek pozval ugledni republikanski senator iz Virginije John Warner. »Še vedno smo v začetnih fazah naših novih operacij,« je dejal Bush, »vendar je uspeh v zadnjih nekaj mesecih pokazal, da se položaj na terenu lahko spremeni - in da se spreminja.«

Pakistan testiral raketo

ISLAMABAD - Pakistan je uspešno testiral novo raketo, ki lahko nosi jedrsko konico, je sporočila pakistanska vojska. Gre za raketo domače izdelave ra'ad, ki ima doseg 350 kilometrov, lahko pa nosi vse vrste bojnih konic. Pakistan je zadnji raketni preizkus opravil julija, ko je testiral raketo babur, ki ima doseg 700 kilometrov.

Ptičja gripa v Nemčiji

HANNOVER - Na neki perutninski farmi blizu mesta Erlangen na Bavarskem naj bi bilo z virusom ptičje gripe okuženih več rac. Obolele živali so veterinarji že poslali na laboratorijske preiskave, ki bodo v začetku tedna pokazale, ali so bile živali okužene z nevarnim virusom H5N1.

Pristojni organi bodo tudi preverili, ali so se živali okužile na Spodnjem Saškem, od koder so jih domnevno prepeljali pred štiri tedni.

Parada ljubezni v Essnu

ESSEN - Številni ljubitelji tehno glasbe so v zahodnonemškem mestu Essen obeležili začetek 17. parade ljubezni, ki letos prvič poteka izven Berlina. Pod sloganom Ljubezen je povsod in budnim očesom okoli 1000 redarjev in več sto policistov se je zgodaj popoldne na 2,5 kilometra dolgo krožno vožnjo po središču mesta podalo 27 vozil, od 17. ure dalje pa bodo množico glasbe željnih zabavali številni znani didžeji.

FRANCIJA - Umrl velik politik

Raymond Barre

Bil je predsednik vlade, kasneje tudi evropski komisar

PARIZ - V pariški vojaški bolnišnici Val de Grace je danes v 83. letu umrl nekdanji francoski premier in priznan ekonomist Raymond Barre, je sporočila njegova družina. Barre je francosko vlado vodil med letoma 1976 in 1981, na to mesto pa ga je imenoval takratni predsednik Valéry Giscard d'Estaing. Umrlemu so se že poklonili številni politiki, med njimi francoski predsednik Nicholas Sarkozy, ki je Barra označil za »izjemno osebnost v francoski politiki«. »Svoje znanje je uporabil za služenje francoskemu ljudstvu, vedno je bil zvest svojim evropskim, liberalnim in socialnim prepričanjem,« so sporočili iz Elizejske palače. Da je imel Barre izjemne zasluge za razvoj Francije, ocenjujejo tudi drugi francoski politiki. D'Estaing je Barra opisal kot najboljšega ekonomista v Franciji, zaradi katerega je bila ta država leta 1981, ko sta oba sestopila z najvišjih položajev v državi, navkljub dvema naftnima šokoma v boljšem položaju kot kadarkoli kasneje.

Barre se je rodil 12. aprila leta 1924 na francoskem otoku La Reunion. Po študiju prava v Franciji se je leta 1959 zaposlil na ministrstvu za industrijo. Med letoma 1967 in 1973 je Barre kot komisar zasedal enega najvišjih položajev v Evropski gospodarski skupnosti in bil tako neposredno zaslužen za pozitiven razplet pogajanj o britanskem vstopu v EU. Ko je bil na predsedniških volitvah leta 1974 izvoljen d'Estaing, je bil Barre najprej imenovan za zunanjega ministra, dve leti kasneje pa je bil imenovan na položaj premiera in ministra za gospodarstvo.

Ko sta leta 1981 d'Estaing in Barre sestopila s svojih položajev, se je Barre dejavno vpletel v politično življenje v Lyonu in si tako kot drugi francoski premieri skušal ustvariti podobo bodočega francoskega predsednika. Ker na predsedniških volitvah leta 1988, na katerih je zmagal Francois Mitterrand, ni uspel, se je vrnil v Lyon, kjer je bil med letoma 1995 in 2001 župan. Iz aktivne politike se je umaknil leta 2002. (STA)

Šport

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
sport@primorski.it

Primorski
dnevnik

0:58:44"
2007

OSAKA - Oplotničan **Miran Vodovnik** je v finalu v suvanju krogle že prvi dan 11. svetovnega prvenstva v atletiki v Osaki poskrbel za vrhunski izid, saj je bil z 20,67 metra šesti, kar je izenačena četrta slovenska uvrstitev vseh časov na prvenstvih. Obenem je Brežičan **Primož Kozmus** v drugi skupini kvalifikacij v metu kladiva brez težav že v prvem poskusu presejal kvalifikacijsko normo 77 m (77,93 m) in bo nastopil v finalu, ki bo jutri ob 12.30 po slovenskem času. To ni uspelo Italijanu **Nicoli Vizzoniju**, ki je dosegel skromen rezultat 73,64, kar je daleč za njegovim standardom.

V suvanju krogle je zlato osvojil Američan **Reese Hofs** (22,04) pred rojakom Adamom Nelsonom (21,61) in Belorusom Andrejem Miknevičem (21,27). Vodovnik ni veliko zaostal za svojim slovenskim rekordom (20,76 m), ki ga je dosegel 17. junija 2006 za zmago na evropskem pokalu v Solunu, dosegel pa je svoj najboljši izid v sezoni.

»Izjemno sem zadovoljen z doseženim. Zahvaljujem se tudi trenerju Marjanu Štimcu in Vladimirju Kevu, ki sta mi pomagala, da sem prišel do te stopnje. Mogoče bosta oba še bolj zadovoljna s tem, kar sem dosegel, kot sem sam. Trudil sem se po svojih najboljših močeh. Uspelo mi je priti iz kvalifikacij in nato izpolniti cilj ter se prvič uvrstiti tudi med prvo osmerico na velikih tekmovanjih. Obenem sem dosegel najboljšo daljino v tem letu,« je razmišljal kar 163 kilogramov teži in 194 centimetrov visoki orjak iz Oplotnice.

Poleg suvanja krogle so prvi dan na 11. svetovnem prvenstvu v atletiki, ki se je začelo v Osaki na Japonskem, podelili še dva kompleta odličij. Kenjec **Luke Kibet** je zmagal v maratonu in s tem postal prvi prvak na tem SP (2:15,59), na 10.000 m pa je bila najboljša Etiopijka **Tirunesh Dibaba**, ki je z 31:55,41 ubranila naslov. Dibaba je osvojila že četrto svetovni naslov. Šele 21-letna tekmovalka je bila nekaj časa sredi nastopa celo povsem v ozadju, nato pa je v taktični končnici strla odstopar Elvan Abeylegesse, ki nastopa za Turčijo (31:59,40), tretja pa je bila presenetljivo Američanka Kara Goucher (32:02,05).

Spored po našem času

Danes

Finalne odločitve (4): 1.00 hoja na 20 km, moški; 12.45 kroglja ženske; 14.15 800 m sedmerboj, ženske; 15.20 100 m moški - **predtekmovanja**: 2.30 disk, moški, kvalifikacije; 3.00 3.000 m zapreke, moški, prvi krog; 3.30 kroglja ženske, kvalifikacije; 3.50 400 m ženske, prvi krog; 4.10 disk moški, kvalifikacije; 4.40 100 m ženske, prvi krog; 10.15 daljina sedmerboj, ženske; 11.45 kopje sedmerboj, ženske; 12.35 800 m ženske, polfinale; 12.50 kopje sedmerboj, ženske; 13.00 palica ženske, kvalifikacije; 13.10 100 m moški, polfinale; 13.35 100 m ženske, četrtfinale; 14.45 400 m moški, polfinale.

Jutri

finalne odločitve (5): 12.30 kladivo moški, 13.20 3.000 m zapreke, ženske, 13.30 troskok moški, 14.40 10.000 m moški, 15.20 100 m ženske - **predtekmovanja**: 3.00 disk ženske, kvalifikacije; 3.10 100 m ovire ženske, prvi krog; 3.30 daljina ženske, kvalifikacije; 3.40 višina moški, kvalifikacije; 3.50 400 m ovire ženske, prvi krog; 4.30 disk ženske, kvalifikacije; 13.00 100 m ženske, polfinale; 13.40 1.500 m moški, polfinale; 14.10 400 m ženske, polfinale.

ATLETIKA - Moški maraton

Zlato z najslabšim izidom v zgodovini SP

Kenijec Kibet s časom 2.15,59 - Vodovnik 6. v suvanju krogle

Kasnejši zmagovalec Kenijec Kibet (levo s številko 15) in ostali udeleženci maratona so se morali spoprijeti z veliko vlago, zato je bil ritem zelo nizek

KROMA

»Zaradi težav z želodcem sem med tekom povsem izgubila ritem. Če ne bi bilo tako pomembno tekmovanje in če ne bi branila barv svoje države, bi odstopila. Tako pa sem se borila do konca. To je bila ena najtežjih tekem v karieri,« je povedala Dibaba, ki je bila na SP prva na 5.000 m leta 2003, leta 2005 je bila zlata tako na 5.000 kot na 10.000 m, ta dotle nedosežen »dvojček« pa bo skušala ponoviti tudi v Osaki.

V uvodni končni disciplini prvenstva je bil za Kibetom drugi Mubarak Hassan Shami (2:17,18), Kenijec Richard Yatchi, ki od leta 2004 z novim imenom nastopa za Katar. Tretji je bil Švicar Viktor Roethlin (2:17,25). Kibet je zmagal z minuto in 19 sekundami prednosti pred svojim nekdanjim partnerjem na treningih, kar je največja razlika v maratonih na SP, Katar in Švica sta osvojili prvi maratonski odličji na velikih tekmovanjih ter se prvič na SP s svojimi tekmovalci sploh prebila med prvo osmerico. Čas zmagovalca je bil najslabši v zgodovini SP, kar gre pripisati predvsem veliki vročini, saj so na cilju kljub začetku ob sedmih zjutraj po lokalnem času namerili 30 stopinj Celzija, in visoki stopnji vlažnosti ozračja (81 odstotna). Do cilja je prišel tudi Seteng Ayele iz Izraela, ki je napolnil 52 let in je najstarejši atlet, ki je kdajkoli končal nastop na SP; bil je na 19. mestu med 57 uvrščenimi tekmovalci. Edini italijanski predstavnik, 38-letni **Migidio Bourifa**, je odstopil po 24 kilometrih. »Naenkrat mi je zmanjkalo moči, začutil sem, da se mi dviga temperatura, ne vem pa zakaj se mi je to dogajalo, saj sem pil in se močil vsaka 2,5 kilometra,« je dejal tekač maroškega porekla.

Švedinja **Carolina Klueft** je dvodnevno tekmovanje v sedmerboju začela z osebnimi rekordi na 100 m ovire (13,15), v skoku v višino (1,95) in v suvanju krogle (14,81). Po štirih disciplinah ima že 4.162 točk, 148 več od drugouvrščene Ukrajinke Ljudmile Blonske (4.014). Olimpijska zmagovalka je tako na dobri poti ne le k tretjemu zaporednemu mnogobojskemu svetovnemu naslovu, ampak tudi k izboljšanju evropskega rekorda Larise Nikitine (7.007).

Škofjeločan **Matic Osovnikar** je v četrtfinalu teka na 100 m z 10,13 sekunde za stotinko izboljšal svoj prejšnji slovenski rekord (10,14). Zasedel je tretje mesto v prvi skupini in se s tem uvrstil v današnji polfinale. Osovnikar je tek na šesti progi, tik ob svetovnemu sorkorderju Jamajčanu Asafi Powellu, ki je zmagal (10,01) pred Bahamčanom Derrickom Atkinsom (10,01).

V polfinalu se je na 800 m uvrstila tudi **Brigita Langerholc**, ki je v tretji skupini prvega kroga predtekmovanja na 800 m prav tako zasedla tretje mesto (2:00,20). Prva je bila Maria de Lourdes Mutola,

večkratna svetovna in olimpijska zmagovalka, vendar je ritem teka narekovala Langerholcova. »V polfinalu bom skušala teči osebni rekord ali pa se mu povsem približati. Želim si, da bi to zadostovalo za nastop v finalu,« je dejala Langerholcova, četrta z OI leta 2000 v Sydneyju. V isti skupini je nastopila tudi »azzurra« **Elisa Cusma**. Bila je šele peta (2:00,54), a je napredovala kot »srečna porazenka«.

Ljubljčan **Jan Žumer** je izpadel v četrtfinalu na 100 m z osmim časom druge skupine (10,44), svoj cilj pa je izpolnil že z uvrstitvijo v četrtfinale. V četrtfinalu sta izpadla tudi Italijana **Simone Collio** (10,31) in Rosario La Mastra (10,32). V troskoku je izpadel Fabrizio Donati (16,20), na 3.000 m pa se Elena Romagnoli z 9. časom skupine (9:50,79) ni prebila v naslednji krog.

Od Italijanov je sicer prvi dan najbolj ugodno presenetil Gianni Corbelli na 400 m ovire, ki se je v naslednji krog uvrstil s pomenljivim časom 49,81.

Danes za Italijo tekmujejo še Ivano Brugnetti, Alex Schwazer in Giorgio Rubino (20 km hoja), Chiara Rosa in Assunta Legnante (kroglja) in Reina (400 m), Kirchlner (disk), za Slovenijo pa še Marlene Ottey (100 m) in Boštjan Buč (3000 m zapreke).

Včerašnji izidi

Moški maraton 1. Luke Kibet (Ken) 2:15,59; 2. Mubarak Hassan Shami (Kat) 2:17,18; 3. Viktor Roethlin (Švi) 2:17,25; 4. Yared Asmerom (Eri) 2:17,41; 5. Tsujoshi Ogata (Jap) 2:17,42; 6. Satoši Oaki (Jap) 2:18,06; 7. Tošinari Suva (Jap) 2:18,35; 8. William Kiplagat (Ken) 2:19,21.

Kroglja 1. Reese Hoffa (ZDA) 22,04; 2. Adam Nelson (ZDA) 21,61; 3. Andrej Miknevič (Blr) 21,27; 4. Rutger Smith (Niz) 21,13; 5. Tomasz Majewski (Pol) 20,87; 6. Miran Vodovnik (Slo) 20,67; 7. Ralf Bartels (Nem) 20,45; 8. Jurij Bialu (Blr) 20,34.

10.000 m ženske: 1. Tirunesh Dibaba (Eti) 31:55,41; 2. Elvan Abeylegesse (Tur) 31:59,40; 3. Kara Goucher (ZDA) 32:02,05; 4. Joanne Pavey (VBr) 32:03,81; 5. Kimberley Smith (NZL) 32:06,89; 6. Deena Kastor (ZDA) 32:24,58; 7. Ejegayehu Dibaba (Eti) 32:30,44; 8. Philes Ongori (Ken) 32:30,74.

NAŠ POGOVOR - Metalka kopja Claudia Coslovich

»Kariero bi rada končala z Nicolo na olimpijskih igrah«

Včeraj je na atletskem stadionu v Osaki nastopil tudi Nicola Vizzone, metalec kladiva in zaročenec Claudie Coslovich, ki ga je spremljala prek televizijskega ekrana. Tržaško metalko kopja smo po nastopu Nicole poklicali in z njo pokramljali.

Si se z Nicolo že pogovorila?

Da. Nicola je bil povsem razočaran nad svojim nastopom, saj se ni prebil v finalno fazo. Na treningu pred tekmovanjem je vseskozi metal 75 m, potem pa takih metov ni uspel ponoviti. Bil je v dobri formi in finale je bil v njegovem dometu.

Ali ga je mogoče izdala trema?

Ne, saj je bil to njegov sedmi nastop na SP. Včasih pač se zgodi tudi to.

Za nekaj metrov je bil tvoj met prekratek, da bi z njim odpotovala v Osako. Ali vseeno slediš prvenstvu?

Seveda. Nestrpno sem ga pričakovala. Večinoma mu sledim po televiziji in po internetu. Osebnostno poznam italijanske metalce in druge reprezentante. Danes sem sledila tudi Primožu Kozmusu, ki ga poznam, v stiku pa sem

CLAUDIA COSLOVICH

predvsem z njegovim trenerjem.

Ali ima Kozmus možnosti za dobro uvrstitev?

Seveda. Vse bo odvisno tudi od ostalih tekmovalcev, ki lahko presenetijo. Predvsem Japonec Muri Kuši, ki nastopa pred domačim občinstvom, zna biti nevaren.

Klimatske razmere v Osaki niso optimalne za atlete. Koliko lahko vlaga in dež vplivajo na mete?

Mislím, da klimatske razmere vplivajo na vsakega tekmovalca drugačno. Vlaga na mete ne vpliva, nasprotno pa je

KOMENTAR Boksar Mutola in množični harakiri

Nekje ob 14.40 po našem času je (zelo slaba) režija začela od bližje predstavljati tekačice tretje skupine teka na 800 metrov. Slika se je za nekaj več sekund ustavila pri številki 689. No, saj nismo na boksarskem turnirju! Didaskalija pa je potrjevala atletiko, ker je na njej pisalo Maria de Lourdes Mutola. 35 let, roki za smrtonosen objem. Vse prej kot Maria de Lourdes prikazovana na religiozni literaturi. Večkratna svetovna prvakinja in do nedavnega stalna nasprotnica Jolande Čeplak ni bila pred prvenstvom niti omenjena, očitno pa je mnogim poslala strah v kosti. Še najmanj se je je ustrašila Brigita Langerholc, ki ima to lepo lastnost, da ne računa na končni finiš, kjer so ob počasnem ritmu lahko hitre vse tekačice. S taktično edino izbiro se je Brigita varno uvrstila v polfinale.

Marsikatera nasprotnica pa je klecnila. Svetovna prvakinja Catalayud je bila komaj tretja v svoji skupini, prestala izpit, vendar tudi spoznala, da se je z Mutolo vsa zadeva postavila v drugačen okvir. Julija Krevsun, letos najhitrejša, se položila orožje. Otrpla je bila tudi Svetlana Čerkasova, ena favoritinj za zmago, ki bo polfinale gledala s tribune. Prav tako kot Seltana Ait Hammou, ki pa se lahko vsaj tolaži, da bo imela v polfinalu sestro.

Pogled na tribune je bil žalosten. Očitno v atletiki ni nobenega Beckhama, ki bi spravljal v delirij japonske najstnice. Nocoj se bodo harakiriji kar vrstili. Metalec kladiva Murofushi se je res uvrstil v finalno preizkušnjo, ob prvem metu pa se je domačinom stisnilo srce. Dai Tamesue, ki so ga na 400 m čez ovire (optimiistično) uvrščali med favorite, je začel predtek v banzaiskem slogu in kot se v tej panogi rado zgodi, na koncu pogorel. Kayoko Fukushi (10 km), je nekje na polovici proge izgubila čevlje in nato tudi živce. Prehitro se je lotila zasledovanja in na koncu omagala.

Dolžni smo tudi poročila o dvoboju najpočasnejših prijavljenih na 100 m: Tim Matua (Kiribati, 11,51) je na veliko napredoval, Wamid Anwari (Afganistan, 11,75) pa tudi ni bil med najslabšimi. Najpočasnejši je bil kar atlet iz..... ZDA s 13,64!

Bruno Krizman

deževje včasih odločilno. Osebnost mečem v vročini, pod dežjem pa mi meti ne uspevajo najbolje. Bojim se moker steze, ki je zaradi dežja večkrat spolzka.

Metalc se uveljavljajo večinoma v zrelejših letih. Zakaj nimamo mladih adutov?

Pri metih se tehnike učiš iz leta v leto, obenem pa si pri zrelejših letih močnejši. Vsekakor so tudi izjeme, čeprav se večinoma uveljavljajo tekmovalci starejši od 25 let.

Kateri pa so tvoji letošnji načrti?

Sedaj se pripravljam na državno ekipno prvenstvo, kjer sem s svojo ekipo že pet let prvakinja. Nato se bom odpočila in razmislila, ali bom nadaljevala še eno sezono ali ne.

Kako je ljubezen vplivala na tvojo športno pot?

Vsekakor zelo pozitivno. Ob sebi imam tekmovalca, ki mi lahko vedno prisloži pomoč in točno ve, kako mi lahko pomaga. Nicola bo svojo športno pot gotovo nadaljeval še do olimpijskih iger, upam, da bom tam nastopila tudi jaz. (V.S.)

NOGOMET

Nič se ni resnično spremenilo

Prvenstvu A in B lige se letos pričinja brez minusnih kazenskih točk na lestvicah, brez prizivov na deželna upravna sodišča, brez administrativno izključenih društev in z - po lanskih tragičnih dogodkih v Catanii - za varnost (za silo) usposobljenimi stadioni. V resnici pa se nič ni spremenilo. Lega calcio, ki ji načeljuje neuničljivi Antonio Matarrese, je postavila veto na objavo klubskih bilanc, s tem pa je v bistvu pometla pod preprogo vse morebitne nečednosti. O reformah, s katerimi bi zmanjšali vse večji prepad med močnejšimi in šibkejšimi klubi, ni ne duha ne sluha. Zaenkrat velja, da so, denimo, B ligaši celo ostali brez dobička od Tv prenosov tekem. Se še spominjate, da so razpravljali o zmanjšanju števila ekip? Kaj pa tako imenovani »salar-y cup«? Za poštenost sodnikov jamči dobro ime - in nič drugega - Pierluigija Collina. Kako je kaj z varnostjo, ve kvestor Genove, ki je zaradi strahu pred izgredi zavrnil Milano-ve navijače na današnji tekmi v Genovi. O uvajanju »kulture« v nogometu, ne kaže izgubljati besed. Vse po starem tudi v medijskih hišah, ki imajo glede »kulture« veliko masla na glavi. Italija ni več nogometna Meka, vendar se Lega calcio nad tem poživlja, kvečjemu vidi rešitev v zahtevi državi po zmanjšanju davčnega pritiska, kar je - mimogrede povedano - zelo v modi.

In čeprav ankete kažejo, da več kot 80 odstotkov Italijanov ne verjame v poštenost prvenstev, druga statistika prikazuje podatek, da se je s povratkom Juventusa v A ligo, zanimanje za A ligo spet povečalo. Analitiki dnevnika La Repubblica Ilvo Diamanti pojasnjuje ta paradoks z naslednjo ugotovitvijo: za Italijane je nogomet kot politika. Vsi so obupali nad politiko, volilna udeležba pa je najvišja v Evropi. V politiki ne voliš samo »za«, ampak tudi »proti« nekemu. Tako tudi navijaš. Narobe svet. In neprijazen. (ak)

NOGOMET - Trener videmske ekipe Pasquale Marino pred začetkom A lige

»Morda je obramba slabša, k sreči imamo Handanoviča«

Quagliarella v napadu dodana vrednost - Cilj pokal UEFA - Inter pred Milanom in Romo

V Vidmu vlada veliko pričakovanje za današnji krstni nastop domačega A-ligaša Udineseja v gosteh pri milanskem Interju (ob 15. uri). Včeraj dopoldne, po lažjem treningu (slovenski vratar Samir Handanovič je treniral posebej), je bila na sedežu ob stadionu Friuli dobro obiskana tiskovna konferenca (veliko je bilo tudi navijačev) trenerja Pasqualeja Marina, ki je bil nadvse dobro razpoložen. »Zagotavljam vam, da smo se odlično pripravili na novo sezono. Vse je šlo po načrtih in tudi hujših poškodb doslej nismo imeli,« je uvodoma dejal 45-letni Marino, ki je takoj požel bučen aplavz. Navijači - sodeč po navdušenju - verjamejo vanj. »Marino ni izkušen trener kot na primer Capello, Sacchi ali Galeone, prav gotovo pa je boljši od Mancinija,« je dejal zvesti navijač Max, ki je še dodal, da bo letos praznoval desetletnico, odkar je prvič kupil letni abonma in redno vsako nedeljo navija na »curvi«. Pred srečanjem z novinarji so odborniki videmskega kluba še sporočili, da so doslej prodali natančno 10.212 abonmajev, kar za Videm ni od muh.

Današnje srečanje proti lanskemu zmagovalcu »scudetta« Interju Marina ne skrbi. »Potrudili se bomo, da bomo v Milanu iztrgali vsaj neodločen izid. Inter bo tudi letos glavni favorit za končno zmago. Igrati moramo zelo koncentrirano.« Predstavniki lokalnih medijev so Marina »bombardirali« z vprašanji o Di Nataleju, zakaj je bil pravzaprav kaznovan. Marino je izkušeno in mojstrsko repliciral: »Di Natale je v teh tednih treniral nekoliko manj kot ostali. Jutri (danes op. ur.) prav gotovo ne bo igral. Najbrž pa bo že na razpolago za sredino pokalno tekmo.«

Marino je zatem spregovoril o letošnji A ligi...

»Mnogi so letošnje prvenstvo označili kot 'super A liga'. Delno to velja, saj bodo v letošnji sezoni prisotne vse zgodovinske ekipe z Apeninskega polotoka. To pa še ni jamstvo za izenačeno prvenstvo. Najbrž se bodo letos za naslov znova potegovali dve ali tri ekipe.«

Prej ste omenili Inter kot glav-

45-letni Pasquale Marino je kot nogometaš najvišje igral v C1 ligi (Akragas, Siracusa, Potenza), trener pa je postal leta 1996. Vodil je Milazzo in Raguso v D ligi, Paterno in Foggio (dve napredovanji v C1 ligo), Arezzo in Catania v B ligi, slednje je popeljal v A ligo in se lani v njej obdržal. Pri Udineseju je zamenjal Alberta Malesanija

ANSA

nega favorita...

»Inter je prav gotovo favorit številk ena, saj ima najbolj popoln igralški kader. Takoj zatem sta Milan in Roma. Te tri ekipe so najboljše. Zanimivo bo, kako se bo uvrstil Juventus. Ekipe je dobra. Izkušeni Ranieri ima na razpolago motivirane starejše igralce in zelo perspektivne mlade. Če pa se vrne še Cannavaro, bo ekipa še bolj popolna.«

Roma je v superpokalu že premagala Inter.

»Roma igra zelo dobro, vseeno pa nima prave tradicije. Mogoče pa se motim.«

Kaj pa Fiorentina?

»Fiorentina se bo borila za eno od mest v ligi prvakov. Prandelli je odlični strateg in bo prav gotovo vrgel kako poleno pod noge tako imenovanim 'velikim'«

In ostali?

»Solidni ekipi sta tudi Lazio in

Sampdoria, pri kateri bi se lahko znova uveljavil zanemarjeni in neposlušni zvezdnik Cassano. Hitro zatem smo tudi mi. Upravičeno lahko ciljamo na eno mesto v pokalu Uefa, čeprav ostaja naš primarni cilj čim bolj miren obstanek v ligi.«

Katere so hibe in vrline vašega moštva?

»Prav gotovo imamo zelo dober napad. Novi nakup Quagliarella je prava dodana vrednost. Mogoče smo nekoliko bolj pomanjkljivi v obrambi, a na srečo se je doslej na pripravljajnih tekmah zelo dobro odrezal naš vratar.«

Mislite na Samirja Handanoviča?

»Seveda. Samir je lani odlično igral v B ligi pri Riminiju in tam tudi dozel. Prav gotovo zasluži mesto standardnega vratarja v A ligi. Potem imamo še starejšega a prav tako odličnega Chimentija.«

Se je italijanski nogomet spremenil po aferi Moggi?

»Ne, popolnoma nič. Letos ni težav z bilancami, ker je Matarrese pač ukazal, da se o tem ne govori. Vse po starem. V Italiji pride z veliko težavo do sprememb.«

Velja, še - kot pišejo državni mediji - da je A liga najlepše prvenstvo na svetu?

»Ne, že nekaj let ni več tako, čeprav naši novinarji trmasto vztrajajo pri tem. Niso objektivni. Španska in angleška liga sta bolj zanimivi, tudi za sponzorje.«

Bo Collina rešil vse težave s sodniki?

»Resnično upam, da bo tako. Že jutri (danes) se bojim, da bi lahko tekmo odločala napaka sodnika. Ko igraš proti 'velikanom' so sodniki - hočeš nočeš - pod velikim psihološkim pritiskom.«

Jan Grgič

O A LIGI - Trener Krasa Sergej Alejnikov »Želim si, da bi italijanski nogomet končno doživel prepotrebno preobrazbo«

Sergej Alejnikov je pri Juventusiu igral v sezoni 1989-90

KROMA

Nekdanjega A ligaša imamo tudi v Repnu. Krasov trener Belorus Sergej Alejnikov je kar nekaj sezon igral za turinski Juventus, na katerega ga vežejo lepi spomini. »Ta je bila edinstvena življenska izkušnja. Juventus je ekipa, s katero bi rad igral vsak nogometaš,« je uvodoma povedal simpatični Alejnikov, ki je bil te dni deležen posebne pozornosti tudi na repenskem »placu«, ob priliki Kraške občeti (tako je spoznal tudi naše občaje).

O letošnji A ligi je spregovoril zelo diplomatsko...

»Kot nekdanji nogometaš bom

športno navijal za čist nogomet in na koncu naj zmaga najboljši. Rad bi videl, da bi mediji manj govorili o sodniških napakah in raznoraznih aferah. S tem ustvarjajo samo kaos in negativno vplivajo na šport. Želim si, da bi italijanski nogomet končno doživel tisto prepotrebno preobrazbo.«

Kdo pa so vaši glavni favoriti?

»Po pravici povedano ne rad dam napovedi. Vsí startajo z 0 točkami, čeprav so res nekatere ekipe boljše opremljene kot ostale. Napovedi so stvar novinarjev in navijačev. Mi nogometaši moramo le skrbeti za dobro igro in rezultat.« (jng)

NOGOMET - A liga

Juventus petkrat zatresel mrežo Livorna

TURIN - Juventus je v krstnem nastopu po povratku v A ligo dosegel okroglo zmago (5:1) proti letos oslavljenemu Livornu. Moštvo trenerja Ranierija je doseglo kar pet golov, Francoz David Trezeguet pa je trikrat zatresel mrežo vratarja Amelie. Drugi zadetek je padel po sporni 11-metrovki. Rekli bi lahko: stara navada, železna srajca. Strelci: Trezeguet v 28., 86. in 91. min. Iaquinta v 71. in 85. min. ter Loviso (L) v 93. min.

Po zelo dobri igri obeh moštev sta se Lazio in Torino v popoldanski tekmi razšla pri neodločenem izidu 2:2. Lazio je bil na splošno boljši tekemc, novi trener Torina Novellino pa je igralce navdihnil s sovjo borbenostjo, da niso nikoli popustili. Prvi je sicer že v prvem polčasu (34. min.) povedel Torino z lepim golom Rosine, nadaljevanje pa je bilo v rokah Lazia, ki je najprej izenačil s Pandevom v 56. min., nato povedel po голу Rocchija v 61. minuti. Končni izid je v 68. minuti postavil Vailatti.

Danes: ob 15.00 Fiorentina - Empoli, Genoa - Milan, Inter - Udinese, Napoli - Cagliari, Parma - Catania, Reggina - Atalanta, Siena - Sampdoria, Palermo - Roma.

ADRIANO - Brazilski nogometaš bo brzkone zapustil Inter na osodo. Potem, ko je zeleno luč za njegov odhod dal predsednik Moratti, se mu je včeraj pridružil še trener Mancini. »Adriano je Interjev kapital, vendar so njegove težave in forma takšna, da pri nas trenutno nima mesta na igrišču,« je dejal.

Francoski napadalec David Trezeguet je dosegel tri gole za Juventus na tekmi proti Livornu

ANSA

NOGOMET - Proti Messini je v 90. minuti izenačil novinec Granoche

Poraz bi bil za Triestino prehuda kazen

Odločilna poteza: pomik Sgrigne z desnega na levi pas - Allegretti še lider

Triestina - Messina 1:1 (0:0)
STRELEC: Galeoto v 11.dp, Granoche v 45.dp;

TRIESTINA (4-3-3): Rossi 6,5; Milani 6,5, Kyriazis 6, Mezzano 5,5 (30.dp Lima 6), Pesaresi 6; Rossetti 5,5 (19.dp Antonelli 6), Allegretti 6,5, Piangerelli 6; Sgrigna 6, Graffiedi 5,5, Testini 5 (23.dp Granoche 6,5). Trener: Maran.

MESSINA (4-4-2): Paoletti; Rea (31.dp D'Aversa), Zanchi, Stendardo, Parisi; Galeoto, Coppola, Pestrin, Cordova (1. dp Bombara); Biancolino (39.dp Lazzari), Degano. Trener: Di Costanzo.

SODNIK: Pinzani iz Empolija; OPOMINI: Piangerelli, Mezzano, Rea, Bombara, Kyriazis, Pestrin; GLEDALCEV: 6.500.

Triestina se je morala v prvem prvenstvenem krogu zadovoljiti s točko na domačem igrišču, vendar so bili Maranovi varovanci na tem, da celo sklonjenih glav zapustijo stadion Rocco, kar pa bi bilo, glede na prikazano igro, preveč pekoče.

Maranova Triestina je stopila na igrišče s štirimi novimi obrazi v primerjavi z lansko ekipo. Dve novosti v obrambi (Milani in Mezzano) ter po eno v vezni vrsti (Piangerelli) in napadu (Sgrigna). Postavitev je bila že zdavnaj napovedana: 4-3-3 z Graffiedijem v konici napada ter Testinijem in Sgrigno, ki sta mu bila v oporo. Na nasprotni strani pa je Cuono Di Costanzo poslal na igrišče dva prava napadalca, Degana in Biancolina (najboljši strelca lanske C1 lige), s po štirimi branilci in veznimi igralci. Na levem obrambnem pasu pa je kraljeval v Trstu nikoli pozabljeni Alessandro Parisi. Okoli 6.500 navijačev je hotelo videti na delu ekipo, ki se bo v letošnjem prvenstvu borila za to, da bi se izognila vsem trepetanjem, ki jih je doživela lani. Pred tekmo so organizirani navijači nagradili Generosa Rossija, ki je bil po njihovem mnenju najboljši igralec Triestine v lanski sezoni. Verjetno se malokdo s to izbiro ni strinjal.

Travnata površina je bila po poletnih delih v odličnem stanju in primerna tekmi na visokem nivoju; skratka, igralci se niso mogli več izgovarjati za nepravilne odboje žoge na terenu. Messina je v uvodnih minutah imela rahlo pobudo na sredini, kjer je rittem dajal Pestrin, dober vtis pa je pustil tudi napadalec Biancolino, ki je s

Tako je Granoche v 90. minuti po prostem strelu kapetana Allegrettija tik pred golovo črto poslal žogo v mrežo gostov

KROMA

svojo postavnostjo lepo zadrževal žogo in stalno z Mezzanom bil zelo zanimiv boj orjakov, v katerem pa je večkrat prevladoval prav napadalec gostov. Igralci Triestine so občutili podrejenost na sredini igrišča in Paolettija (v lanski sezoni je branil vrata Udineseja) ogrozili le po prekinitvah. Še najnevarnejši je bil branilec Pesaresi po prostem udarcu v 21. minuti. Prvi strel se je odbil v živi zid, ponoven strel pa je Paoletti s težavo zadržal. Nevarne situacije v bližini Rossijevih vrat so bile številčnejše, na srečo pa napadalci s Sicilije niso znali izkoristiti cele vrste visokih podaj. Prva tretjina tekme je v glavnem minila brez izrazitih priložnosti in s prevlado obramb nad napadoma. Tudi dvakratni poskus Parisija s svojo močno levico proti koncu polčasa ni obrodil sadov, tako da sta se ob dvakratnem sodnikovem žvižgu ekipi podali v slačilnice brez doseženih golov, kar je bilo navsezadnje najbolj pravično stanje glede na potek samega srečanja.

Nadaljevanje tekme je bilo takoj razburljivo, saj si je Triestina priigrala štiri priložnosti v šestih minutah. Po niti minuti igre Paolettiju ni uspelo zadržati prostega udarca Allegrettija, nato pa je s težavo le rešil zagonetno situacijo; nato je Sgrigna (zelo blago dejno je nanj učinkoval prehod iz de-

snega na levi pas, zaradi te spremembe pa je z igrišča zginil Testini) poskušal tako z nogo kot z glavo in prisilil Paolettija na lep poseg, nazadnje pa je nov prosti strel Allegrettija vnovič zaposlil vratarja Messine. V 11. minuti je Messina zadostoval le en poskus za zadetek v polno. Po odbitem strelu Parisija se je na žogi znašel Galeoto in s silovitim strelom v desni zgornji kot premagal nemočnega Rossija. Igralce Triestine je gol najprej zmedel, tako da so dvakrat tudi tvegali 2:0 (Biancolino in Galeoto), a Maranove menjave so dale novega elana (zadnje minute je izključno v napadu preživel celo Lima). Ko je tekla 90. minuta igre je Triestini le uspelo izenačiti: prosti strel Allegrettija je vratar odbil v vratnico, ko je bilo usnje na sami gol črti pa ga je onkraj potisnil Pablo Granoche in tako z zadetkom kronal krstni prvenstveni nastop za Triestino in v Italiji nasploh.

Top: drugi polčas Sgrigne je bil nadvse prepričljiv, na splošno pa je celotna ekipa zadovoljila in poraz bi bil po takem nastopu res prehuda kazen. Allegretti pa je tudi včeraj dokazal, da bo tudi letos on pravi lider ekipe.

Flop: Testini - v prvem polčasu je bil njegov doprinos skromen, v drugem pa je popolnoma odpovedal. **Iztok Furlanič**

B LIGA Albinoleffe - Spezia 3:2, Ascoli - Piacenza 4:1, Bari - Pisa 1:2, Bologna - Rimini 0:0, Brescia - Vicenza 2:0, Cesena - Chievo 1:1, Frosinone - Lecce 1:2, Mantova - Ravenna 1:1, Modena - Grosseto 3:0, Treviso - Avellino 1:0, Triestina - Messina 1:1.

Ascoli	1	1	0	0	4:1	3
Modena	1	1	0	0	3:0	3
Brescia	1	1	0	0	2:0	3
Albinoleffe	1	1	0	0	3:2	3
Lecce	1	1	0	0	2:1	3
Pisa	1	1	0	0	2:1	3
Treviso	1	1	0	0	1:0	3
Bologna	1	0	1	0	0:0	1
Cesena	1	0	1	0	1:1	1
Chievo	1	0	1	0	1:1	1
Mantova	1	0	1	0	1:1	1
Messina	1	0	1	0	1:1	1
Ravenna	1	0	1	0	1:1	1
Rimini	1	0	1	0	0:0	1
Triestina	1	0	1	0	1:1	1
Avellino	1	0	0	1	0:1	0
Bari	1	0	0	1	1:2	0
Frosinone	1	0	0	1	1:2	0
Spezia	1	0	0	1	2:3	0
Vicenza	1	0	0	1	0:2	0
Grosseto	1	0	0	1	0:3	0
Piacenza	1	0	0	1	1:4	0

PRIHODNI KROG 31.8. ob 21.00 Grosseto - Brescia; 1.9. ob 16.00 Avellino - Mantova, Chievo - Triestina, Lecce - Treviso, Messina - Cesena, Piacenza - Modena, Pisa - Frosinone, Ravenna - Ascoli, Rimini - Bari, Vicenza - Albinoleffe; 3.9. ob 21.00 Spezia - Bologna

Za popotnico poraz s Francijo

MARIBOR - Slovenska košarkarska reprezentanca je v okviru priprav na evropsko prvenstvo, ki se bo začelo čez deset dni v Španiji, odigrala zadnjo prijateljsko tekmo in izgubila s Francijo s 87:90 (13:19, 40:43, 62:60). Najboljši strelci za Slovenijo v dvorani Tabor v Mariboru so bili: Lakovič (16 točk), Nesterovič (12), Smodiš (12) in Domen Lorbek (10).

»Azzurre« se drži smola

BAMBERG - Na pripravljalnem turnirju pred košarkarskim EP je Italija z gladkim 79:60 (22:10, 44:24, 65:36) odpravila šibko Portugalsko, danes pa jo čaka dvoboj proti Nemčiji. »Azzurre« se še naprej drži smola. Zaradi poškodbe je mladi Gallinari že odpovedal nastop na EP, veteran Galanda zaradi zlomljenega mezinca na roki razmišlja o oepaciji, Gigli si je med tekmo (lažje) zvil gleženj, Bargnani pa zaradi bolečin v hrbtu igra malo. Strelci za Italijo: Basile in Mancinelli 18, Di Bella 9, Mordente 8, Marconato 6, Crosariol 5, Bargnani in Garri 4.

Grki prestavili ligo

ATENE - Nogometna zveza Grčije je prestavila začetek letošnjega prvenstva. Razlog za to so številni požari, ki divjajo v južnem delu države in v katerih je umrlo najmanj 41 ljudi.

V Pekingju 4500 dopiškkih kontrol

LAUSANNE - Mednarodni olimpijski komite bo tudi zaradi pritiska javnosti in športnih zvez bistveno poostрил boj proti dopingu na olimpijskih igrah v Pekingju. Iz Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK) so sporočili, da bodo število načrtovanih dopiškkih kontrol zvišali s 3600 na 4500 oziroma za 25 odstotkov v primerjavi s prvotnim načrtom. Kot so sporočili iz MOK, bodo na način še zožali luknjice v »mreži« in tudi na ta način prestrašili morebitne prekrškarje. Prav boj proti prepovedanim sredstvom so pri MOK označili za eno od ključnih nalog na OI.

Pet kandidatov za igre mladih 2012

OSAKA - Za organizacijo novoustanovljenih olimpijskih iger mladih, ki bodo prvič na sporedu leta 2010, je pet kandidatov, je v Osaki po seji Izvršnega odbora Mednarodnega olimpijskega komiteja (IO MOK) dejal predsednik MOK Jacques Rogge. Kandidature so vložili Alžir, Atene, Moskva, Torino in Singapur, prirediteljja pa bodo izbrali februarja naslednje leto. Na igrah naj bi sodelovalo 3500 tekmovalcev, starih od 14 do 18 let.

ODBOJKA - Ženski grand prix Italija Sandre Vitez si je v 4. krogu privoščila Brazilijo

NINGBO - Italijanska ženska odbojgarska reprezentanca je v 4. krogu finala Grand prixa premagala favorizirano Brazilijo, jo izločila iz boja za vrh, hkrati pa se sama spet vključila v boj za prva tri mesta, saj je finalni šesterboj zelo izenačen. »Azzurre so tokrat odigrale štiri sete, končni izid pa je bil Brazilija - Italija 2:3 (22:25, 25:19, 18:25, 21:25)

Absolutni junak tekme je bila Kubanka z italijanskim potnim listom Aguerova, brez katere Italija resnici na ljubo verjetno ne bi bila tako uspešna, če vemo, da nastopa na Kitajskem s pomlajeno vrsto. Aguerova je dosegla tokrat 28 točk, ostale točke za »azzurre« pa so dosegle Lo Bianco 1, Guiggi 10, Fiorin 15, Barazza 5, Ortolani 8 in Secolo 1. Naša Sandra Vitez je, kot je zdaj že stalnica, stopila na igrišče kot taktična menjava v prvem in drugem setu, v statistiko pa vpisala samo en neuspešen blok. Italija je proti Braziliji na grand prixu igrala letos že trikrat. Po uvodnem porazu v Veroni, jo je premagala na Tajvanu, včerajšnji nastop pa je bil seveda najpomembnejši.

Ostala včerajšnja izida: Nizozemska - Poljska 3:0 (25:22, 25:22, 25:23), Kitajska - Rusija 3:0 (25:23, 27:25, 25:22). **Vrstni red:** Nizozemska 4, Kitajska, 3 Italija in Rusija 2, Brazilija 1, Poljska 0. **Današnji zadnji krog:** Nizozemska - Rusija, Poljska - Italija, Kitajska - Brazilija.

FORMULA ENA - Danes VN Turčije v Istanbulu

Massa 44 tisočink sekunde hitrejši od Hamiltona

ISTANBUL - Brazilc Felipe Massa (Ferrari) si je zagotovil najboljši startni položaj na današnji dirki za VN Turčije, 12. letošnji preizkušnji svetovnega prvenstva formule 1. Iz prve vrste bo ob Brazilcu, ki je osmič v karieri dosegel »pole position«, začel še vodilni v SP Britanec Lewis Hamilton (McLaren-Mercedes), ki je zaostal le za 44 tisočink sekunde. Tudi druga vrsta bo rdeče-srebrna, saj sta v kvalifikacijah tretji in četrti čas dosegla drugi Ferrarijev dirkač Finec Kimi Raikkonen in svetovni prvak Španec Fernando Alonso (McLaren). Raikkonen si je zaradi drobne napake verjetno zapravil prvo mesto.

Italijan Jarno Trulli bo začel iz 5. vrste, ob njem pa bo njegov rojak Giancarlo Fisichella, ki se je odločil poravnati svoje davčne obveznosti in se tako rešiti pritiska italijanskih oblasti. Te so sprva zahtevale poravnavo za kar 17,2 milijona evrov dolgov, po predloženi dokumentaciji pa bo »Fisico« moral odšteti »le« 3,8 milijona evrov.

Giancarlo Fisichella se je odločil poravnati davčne obveznosti v Italiji. Plačal bo 3,8 milijona evrov terjatev

ANSA

ODBOJKA - Naše moške ekipe v deželni ligah

Sloga z dvema ekipama V Gorici vsak po svoje

Sloga Tabor ne pri Briščikih, ampak spet na Opčinah - Trije snubci za Tadeja Langa

Zaton projekta Rast, sramežljivo predstavljen kot »zamrznjen«, dejansko pa pokopan, je uveden v našo moško odbojko obdobje »avtarhije« po načelu »pomagaj si sam«. Kateri bodo daljnosežne posledice propada ideje o sodelovanju med vsemi našimi društvi, ki se ukvarjajo z moško odbojko, bo treba še videti, zdi pa se, da prav neboleče ne bo, predvsem velja to za Goriško, kjer so zrahljani odnosi med društvi pustili za sabo pravo pogorišče.

Kakorkoli že, nova sezona je pred vrati, najbolj pa so s pripravami na prvenstvene nastope pohiteli pri Slogi, kjer so si zelo hitro opomogli od izpada iz B2 lige in nov program zastavili že zelo zgodaj. Najprej so presenetili z ustanovitvijo novega društva Sloga Tabor, ki jim bo omogočilo, da hkrati vzdržujejo eno C in eno D ligo, nato je »medijsko bombo« predstavljala odločitev prof. Ivana Peterlina, da krmilo generacije, ki jo je sam uspešno vzgajal od vsega začetka, prepusti Ediju Božiču. Kljub odhodu najboljših tolkačev ekipe, Stoparja in Vatovca, v Bibione (B2 liga), namenjajo, da imajo dovolj igralcev za nastopanje v obeh prvenstvih. Obe Slogini ekipi sta že na delu, glavna igralcev se namreč mudi na pripravah v Mežici. Tisti, ki se zaradi službenih ali drugačnih obveznosti (Riolino, Mirko Kante, Matevž Peterlin, Igor in Vanja Veljak) morali ostati doma, pa z novim trenerjem že vadijo na Opčinah. Sestava ekipe C lige je v bistvu že odločena, v njej pa bodo igrali vsi lanske igralci, tisti, ki so v B2 ligi igrali stalno in tisti, ki so igrali le občasno, kot na primer Vasilij Kante in Danjel Slavec, pa morda še kdo drug. Pomembno novost - tudi to je presenečenje - predstavlja dejstvo, da naj bi se podajalec Ambrož Peterlin preizkusil letos kot krilo (vlogo dobro obvlada), standardni organizator igre pa bo postal mlajši Vanja Veljak, ki bo ob sebi kot

tutorja imel povratnika po dolgi poškodbi Andreja Pertota. V nasprotju z napovedanim domačih tekem ne bodo več igrali pri Briščikih, ampak spet na Opčinah ob sobotah, s pričetkom ob 20.30. Prvi nastop bo imela ekipa že v nedeljo, 2. septembra na turnirju v San Giovanni al Natissone proti domačemu Eltorju, Bibioneju in Faedisu. Ekipa D lige bo letos predvidoma šibkejša od lanske, v njej pa bodo tudi novi obrazi igralcev, ki so lani igrali v 1. diviziji. Trener Igor Štrajn bo imel dvojno vlogo, saj bo hkrati v ekipi tudi podajalec.

V C ligi bosta igrala tudi Val Insa in Soča. O štandreškem moštvu smo že poročali. Valov tabor je pretresel odhod dolgoletnega trenerja Fabrizia Marchesinija, vendar so našli zanj več kot ustrezno zamenjavo, saj se na veselje mnogih vrača k nam Zoran Jerončić. Po koncu ere meddruštvenega sodelovanja plačuje Val davek temu, da ob velikih naporih za vzdrževanje kakovostnih moštev v prejšnjih sezonah, ni več skrbel za zaledje, in ima zdaj precej težav za sestavo ekipe, »kompetitivnosti« pa se noče ali ne more odgovadati. V tej luči gre razumeti prihod veterana Berzacolet in najem tolkača iz Juga Andrea Loiacono. Pred jutrišnjim zborom ekipe v Štandrežu pa manjkata v ekipi še vsaj rezervni podajalec in center.

Pri Soči so že drugo leto zapored odkupili C ligo (od Cordenonsa), v prepričanju, da je bil lanski izpad zgolj posledica odhoda Mitje Černica v Anglijo in res dolge vrste poškodb. Dokler je bila ekipa popolna so bili namreč rezultati dobri. Černica sicer tudi letos vsaj do januarja ne bo, v ekipo potrjenega trenerja Lucia Battistija pa se po težki poškodbi vrača Simon Černic, za katerega novi predsednik društva Fabio Tommasi zagotavlja, da pridno stopnjuje formo. »Baza ekipe je lanska«, je potrdil Tommasi, v njej pa bosta tokrat

Podajalec Ambrož Peterlin (desno) letos v C ligi kot tolkač, Tadej Lango (zgoraj) razdvaja goriška društva

že od vsega začetka tudi Kanalca Testen in Košir, medtem ko se Marko Klanjšček vrača k Olympii. S pripravami naj bi pričeli sredi prihajajočega tedna. V mladinskih ligah bodo nastopili z dvema ekipama.

Nekoliko kasneje, ne pred 3. septembrom, bodo z vadbo pričeli pri Olympii, ki bo še naprej igrala v D ligi. »Letošnja sezona bo prehodna«, pravi predsednik-igrallec Gregor Sfiligoj, ki je razkril, da so se tudi oni sprva ogrevali za odkup C lige. Veliko pridobitev za moštvo predstavlja povratek podajalca Filipa Hledeta, je pa obesil copate na klin steber napada Stefano Bensa in tudi Sfiligoj razmišlja, da bi prenehal z igranjem (»pri 36 letih sem bil lani igral z največ prisotnostmi na treningih, čas je, da se v ospredje prerinejo mlaj-

ši«). Pod vprašajem je tudi Danjel Faganel. Pri Olympii zdaj največ upanj polagajo v mladince (dve ekipi bosta sodelovali v vseh treh deželnih prvenstvih), ki so se pravkar vrnili s priprav na Bledu. Kljub temu bodo verjetno do začetka sezone sestavili moštvo, ki bo lahko v D ligi tudi letos odigralo vidno vlogo.

Da odnosi med društvi na Goriškem niso najboljši kaže primer Tadeja Langa. »Po izvoru je naš in bi po dogovoru moral letos igrati z nami,« je povedal Sfiligoj. »Tadej želi tudi letos igrati za Val,« pravi Sandro Corva za štandreško društvo. Igralčeva izpiznica pa je v rokah Soče, ki ga prav tako želi imeti v ekipi, saj potrebuje centra.

Aleksander Koren

NA MIVKI Leghissa z »azzurri« v finalu

MARSEILLE - Italijanska reprezentanca nogometa na mivki, v kateri nastopa tudi nogometaš iz Medje vasi Michele Leghissa, bo danes ob 16.15 odigrala odločilno finalno tekmo proti Švici za zadnje razpoložljivo mesto za nastop na svetovnem prvenstvu v Riu de Janeiru.

Včerajšnja polfinalna tekma med Italijo in Nemčijo se je zaključila po pravi drami, saj so Nemci vodili že 3:1 vse do tretje četrtine. V zadnji četrtini pa je prišlo do preobrata. Italija je v petnajstih sekundah zadela dvakrat: prvič s Pasquacijem po kazenskem strelu, drugič pa s Palmaccijem. Po dobri minuti pa se je mreža spet zatresla po голу Feudija. V minuti in 24 sekundah se je tako rezultat na semaforju popolnoma spreobrnil in omogočil italijanski reprezentanci, da bo danes nastopila na finalu.

V primeru zmage bodo Leghissa in soigralci ujeli še zadnje razpoložljivo vstopnico za svetovno prvenstvo, ki bo v Braziliji od 1. do 11. novembra. Tekmo bodo predvajali na programu Eurosport 2.

PRIJATELJSKA Poraz Primorja v Sežani

V svojem prvem prijateljskem nastopu so nogometaši proseškega Primorja s 3:2 v Sežani izgubili proti domačemu Taborju, ki nastopa v slovenski medobčinski ligi. Za Primorje sta zadela Bertocchi in Andreassich.

ROLKANJE - Pred svetovnim prvenstvom v Zagrebu

Mateja v boj za prva mesta

Glavna favoritinja ostaja Švedinja Magnuson - Nastop brata Davida je še vprašljiv zaradi poškodbe

Od četrta 29. avgusta do nedelje 2. septembra se bosta naša najboljša rolkarja Mateja in David Bogatec mudila v hrvaškem glavnem mestu, kjer se bo odvijalo svetovno prvenstvo za člane in mladince. Svetovna rolkarska elita se bo pomerila v treh disciplinah: šprintu, zasledovalnem teku in štafeti. Vsaka država lahko na SP prijavi štiri tekmovalke in štiri tekmovalce za vsako kategorijo, obenem pa imajo zmagovalci prejšnjega prvenstva pravico do nastopa. Mateja, ki je bila pred dvema letoma v Franciji prva v šprintu in štafeti, ima torej izključno pravico do nastopa. Med vpoklicanimi ni Ane Košuta, ki pa bo imela za nastop na svetovnih prvenstvih še priložnosti, saj letos prvič nastopa med članicami.

Mateja se bo na SP-ju prvič podala na progo šele v petek 31. avgusta, ko bo na sporedu šprint: »S selektorjem italijanske reprezentance Pierluigijem Pappo sva se odločila, da bom vse svoje moči usmerila v šprint in v nedeljsko štafeto,« nam je pojasnila Mateja. »Tudi svoje pripravljalo obdobje sem popolnoma usmerila v ti dve disciplini. Od 22. julija treniram izključno za nastop na svetovnem prvenstvu: poleg fizične priprave v fitnesu sem vadbo osredotočila predvsem v razvoj hitrosti,« je povedala Mateja, ki je večinoma trenirala dvakrat dnevno. Prva favoritinja za zmago ostaja Švedinja Magnuson, ki je na preizkušnjah svetovnega pokala dvakrat premagala kriško tekmovalko. 180 m dolga šprinterska proga naši športnici ustreza, čeprav meni, da je na tekmi vsakič veliko dejavnikov, ki pogojujejo potek tekme: napaka ali enostavno sreča te lahko popelje od prvega pa vse do šestnajstega mesta. 25-letna Mateja pa ostaja optimistka: »Upam, da bo 2. mesto dosegljivo, če bom prva pa bo še boljše.« Poleg Mateje bo v šprintu nastopila Anna Rosa, dodat-

Mateja in David Bogatec od četrta na svetovnem prvenstvu v Zagrebu

KROMA

ne tekmovalke pa bo reprezentančni trener Papa določil na kraju tekmovalca.

Bogatecova bo nastopila tudi v štafeti: »Na štartu bomo seveda favoritinja, saj smo pred dvema letoma zmagale. To bo naša prva preizkušnja, saj letos še nismo nastopile na nobenem tekmovalcu. Od pet do šest ekip bo povsem enakovrednih, tako da bo boj za medalje popolnoma neodločen,« je povedala Mateja, ki bo v štafeti 3 x 4 km nastopila z Anno Roso in Viviano Diurdi.

Med vpoklicanimi je tudi Matejin brat David Bogatec, ki pa je pred tednom dni na pripravah na Planici staknil poškodbo mišičevja hrbta, vrata in ramen. Padeč z gorskim kolesom je prisilil Davi-

da, da je prekinil priprave na svetovno prvenstvo: »Že teden dni večinoma mirujem. Fizioterapija mi je omogočila, da sem stopil na rolke in počasi opravil nekaj treningov. Šprinta pa še nisem preizkusil,« je pojasnil David, ki naj bi na SP-ju nastopal izključno v šprintu. »Ciljal sem na najzlahnejšo medaljo, sedaj pa bo vse odvisno od tega, ali bom do petka okreval,« nam je povedal David, ki bo v Zagreb kljub temu odpotoval, njegov nastop pa je še vprašljiv.

Uvrstitve svetovnega prvenstva bodo veljale tudi za svetovni pokal. Po zagrebškemu prvenstvu bodo naši rolkarji nastopili še v Turčiji, kjer bo zadnja preizkušnja svetovnega pokala. (V.S.)

NOGOMET - Turnir Brienza v Tržiču

Za Juventino in Kras le posamezne nagrade

Sedmo izvedbo Memoriala Francesco Brienza v Tržiču je osvojila goriška Capriva, ki je igrala neodločeno 0:0 proti Juventini in premagala repenski Kras Koimpex. Za najboljšega igralca turnirja je bil imenovan nogometaš Juventine Raffaele Contin, najboljši strellec pa je bil Krasov napadalec Daniele Botta.

Uvodna tekma finalnega troboja (tekme so trajale 45 minut) med Krasom in Caprivo se je končala s tesno zmago goriške ekipe, ki je edini zadetek dosegla s kazenskega strela iz enajstih metrov, potem ko je branilec Salatin nerodno posredoval v kazenskem prostoru z roko. Na prvem srečanju Kras resnici na ljubo ni igral dobro in na sredini igrišča je bilo kar nekaj vrzeli. Napadalcu so dobili premalo uporabnih žog.

Bolj zanimiva in živahna je bila druga tekma, na kateri sta se pomerili ekipi Juventine iz Štandreža in Krasa iz Repna. Na začetku tekme so prevzeli pobudo v svoje roke nogometaši Juventine, ki so priprave na novo sezono začeli relativno pozno v primerjavi z ostalimi ekipami, ki nastopajo v elitni ligi (še le po velikem šmarnu). Juventina, ki je napadala vertikalno (preko Cristiana Devetaka) in z obeh bokov (tehnično nadarjena Dario Kovic in novi nakup Contin), je povedla v 10. minuti. Krasova obramba je na desni strani nerodno posredovala in Contin je brez večjih težav premagal nekrižnega Carlja. Zatem so se varovanci beloruskega trenerja Sergeja Alejnika zbudili in že štiri minute kasneje je Botta izenačil iz enajstih metrov. Pred tem je moral zaradi poškodbe zapustiti igrišče šestnajstletni Artur Alejnikov, ki je na sredini igrišča povzročal igralcem štandreškega društva marsikatero preglavico. V 18. minuti pa so šte-

vilni gledalci na tržiški tribuni videli najlepšo akcijo tekme: Stabile je natančno podal v prostor Botti, ki je lepo zaustavil žogo in še drugič zatresel mrežo Juventine. S tem je bilo tudi tekme konec, čeprav je imela Juventina še eno zelo dobro priložnost za izenačenje. Vidi se, da Juventina ni še uigrana. Cristian Devetak, ki ni šel v prvi formi, pa je vendarle dokazal, da bo tudi v letošnji sezoni zelo pomemben element Portellijeve enajsterice. Prav tako »zimzeleni« Dario Kovic, ki je se vsakič potrdi in da vse od sebe. Tudi Kras ni še najbolj uigran, čeprav so »rdeči« (včeraj sicer plavi) pokazali nekaj res dobrih akcij. Na prvi tekmi proti Caprivi ni dobro delovala vezna linija (pozna se, da nista igrala Centazzo in Giorgi), na drugi pa je bila nekoliko na muhi obramba (nekaj zgrešenih podaj). Sicer so tile turnirji zgolj pripravljalnega značaja in slika bo prav gotovo bolj jasna čez mesec dni, ko bo na sporedu prvi prvenstveni krog. (-jng)

Izidi: Capriva - Kras Koimpex 1:0; Kras - Juventina 2:1; Juventina - Capriva 0:0.

Končni vrstni red: Capriva 4, Kras Koimpex 3, Juventina 1.

Postavi: JUVENTINA: Furios, Sannino, Liut, Buttignon, Pantuso, Contin, Kovic, Giarrusso, Devetak, Mainardis, Mohoric, C. Peteani, Morsut, Negro, Kogoj, Bagon, M. Peteani, Terpin; trener Portelli.

KRAS KOIMPEX: Carli, Nonis, Banello, Ventrice, A. Alejnikov, Pohlen, Visintin, Bernecich, Knežević, Stabile, Botta, Contento, Sau, Manià, Salatin; trener S. Alejnikov.

TURNIR V MILJAH - Izid: Primorec - Muggia 5:4 po 11-m (0:0). Jutri ob 20.30 polfinale: Primorec - San Luigi.

NAŠ POGOVOR - Miloš Kalc na Fakulteti za šport v Ljubljani usmerja kondicijsko treniranje

»Kondicijska priprava nujna za razvoj športnika«

Z lastnim telesom je mogoče sestaviti zelo kakovosten trening, za nadaljnji razvoj so potrebne uteži

Začetek treningov po dolgem poletnem počitku je za večino športnikov prava muka. Vseh straši največkrat ravno atletska priprava, saj zahteva od vsakega veliko truda, napora in predvsem vzdržljivosti. Nasvete za pravi začetek sezone smo vprašali mladega študenta Fakultete za šport v Ljubljani, Miloša Kalca, ki je v zadnjih dveh letnikih izbral smer Kondicijsko treniranje: »Najprej bi rad pojasnil, kaj pomeni termin kondicijski trener. Večina namreč napačno razume besedo »kondicijski«, češ da je delo usmerjeno zgolj v kondicijo oziroma vzdržljivost. Nasprotno: kondicijsko treniranje je usmerjeno v vse motorične sposobnosti: vzdržljivost, moč, hitrost, gibljivost in koordinacijo. Obenem pa se naša stroka posveča načrtovanju treningov in kasnejšemu ovrednotenju teh.« Miloš ugotavlja, da je težava večine trenerjev naših društev prav v tem, da največkrat svojega dela ne znajo ovrednotiti. Postavljanje kratkoročnih ali dolgoročnih ciljev in kasnejše ovrednotenje, ali smo z ekipo cilj dosegli ali ne, je bistveno pri vsaki športni panogi. »Brez vrednotenja trener ne more ugotoviti, ali je bilo delo pravilno načrtano ali ne. Večkrat se zgodi, da je vadba usmerjena v razvijanje ene motorične sposobnosti, izkaže pa se, da razvija nekaj drugega. To bi moral po vrednotenju trener ugotoviti in kvečjemu nato spremeniti vadbeni program,« prikaže Miloš s primerom pomembnosti strokovno usposobljenega kondicijskega trenerja.

25-letni Miloš Kalc (zgoraj), študent na Fakulteti za šport v Ljubljani, je bil v mlajših letih dober plavalec in rokometar

Sistematičnost dela

Prepričanje, da so kondicijski trenerji nujni samo v času priprav, je zmotno. »Kondicijsko treniranje bi moralo biti sistematično: nikakor ni pravilno, da so vadbi vseh psihomotoričnih sposobnosti namenjena le prva dva ali trije tedni,« se kaže trend naših društev. Visoka intenzivnost vadbe v prvih tednih treniranja je napačna: telo je namreč na take napore po poletnem počitku odporno v manjši meri, kar največkrat pripelje do poškodb. »Najboljši kompromis je ta, da bi športniki pred začetkom poletnih priprav, dva do tri tedne prej nekako razgibavali telo z nizko intenzivno vadbo, igro in razteznimi vajami,« se glasi predlog absolventa fakultete za šport. Pravilno načrtovanje bi moralo vključevati sistematično vsakotredensko kondicijsko treniranje. Polurna kondicijska vadba v sklopu ogrevanja na vsakem treningu bi namreč omogočila boljše fizično pripravljenoš študentov in obenem bi to služilo kot prava preventiva vsem poškodbam. Kombinacija vaj za razvijanje sposobnosti in preventive bi morale biti torej stalnica na vseh treningih.

Tek, ki ga vsi sovražijo

Element, ki skorajda nikoli ne izostaja v pripravljalnem obdobju, je tek, ki naj bi v športnikih povečal vzdržljivost. Bodoči kondicijski trener Miloš Kalc je do takih treningov kritičen: »Pri nekaterih športih kot je nogomet, kjer igralci res veliko pretečejo, je razvijanje vzdržljivosti na tak način lahko učinkovito. Pri košarki in odbojki pa je tekanje na daljše proge neučinkovito. Pri odbojki bi jaz skorajda ukinil tek, saj je v tem športu pomembna eksplozivna moč, ne pa vzdržljivost. Pri tenisu je zmotna razlaga, da na triurni tekmi o zmagovalcu odloča samo vzdržljivost. Med eno akcijo in drugo ima tenisač dovolj časa za regeneracijo. Tam gre predvsem za kratkotrajne zelo intenzivne napore.« Vsako vadbo je torej treba načrtovati z vidika situacije, s katero se igralci soočajo na tekmah. Temu pri-

merno je treba razvijati tiste psihomotorične sposobnosti, ki so v tekmi pomembne. Tako je tudi pri smučanju, kjer Miloš odsvetuje tek: mišice se namreč s tekom iz hitrih (belih) razvijajo v počasne (rdeče), kar privede do zmanjšanja maksimalne moči, ki je dominantna motorična sposobnost pri smučanju.

Individualizacija treningov

Opazovanje in pogovarjanje z mladimi športniki so glavni viri informacij študenta v Ljubljani, ki se tako sooča s športnimi navadami naših trenerjev. Sam ugotavlja, da delo večkrat pogojujejo vadbeni prostori in časovne omejitve, ampak kljub temu ne štedi na nasveti: »Skupinska kondicijska vadba je večkrat neučinkovita, saj je vsak igralec posameznik z različnimi značilnostmi. Trenerji bi morali čedalje več vključevati predvsem pri kondicijskem treniranju individualizacijo vadbe, ki bi resda omogočila razvijanje igralcev v pravilno smer.«

Moč: poglobitva pri vseh športih

Predvsem moč je tista sposobnost, ki je poglobitva pri vseh športih. Raziskave kažejo, da na primer tudi pri vzdržljivostnem športu, kot je maraton, zmagujejo tisti športniki, ki poleg odličnih vzdržljivostnih sposobnosti (to je seveda dominantna sposobnost), so sposobni boljše izkoristiti elastično moč. Tehnike treniranja moči so različne: vadba lahko poteka tako, da športnik uporablja lastno težo in se pri tem poslužuje različnih vaj, med katerimi so pri nas najpogostejši trebušnjaki, skleci in hrbtni, druga faza pa je vadba z utežmi: »Vaje z lastno težo lahko razvijajo moč samo do ene točke in se potem moč kljub vadbi ne povečuje. Z lastnim telesom je mogoče sestaviti zelo kakovosten trening, ki je učinkovit zlasti za mlade. Z utežmi pa je mogoče moč čedalje bolj razvijati,« obrazloži Miloš in ugotavlja, da se največkrat razvija na tre-

ningih samo en del mišičevja: »Pomembno je, da je telo uravnoteženo in tako tudi mišičevje. Zato predlagam, da se na primer kombinira vaje, ki razvijajo sprednji zgornji del ramenskega mišičevja z vajami za mišice zgornjega dela hrbta.« Razvijanje trebušne mišičevja pred hrbtno predvsem v mladinskih kategorijah je zelo pomembno, saj je smiselno pri mladih razvijati trup in šele nato ostalo. Težava je tudi v tem, da večina trenerjev izbira samo eno vajo za trebušne, ki je povrh neučinkovita tako iz vidika športnega dosežka kakor varnosti pred poškodbami. »Obenem bi še poudaril dopolnilno vadbo pri športnikih, ki se ukvarjajo z enostranskimi obremenitvami - odbojka, tenis namizni tenis, kjer je smiselno delati tudi z drugo roko.«

Raztezne vaje: kdaj?

Neločljivi del kondicijske priprave športnika so tudi raztezne vaje. Že sama beseda kaže na to, da je vadba usmerjena k raztezanju mišic. Kdaj in v kolikšni količini se je treba posvetiti razteznim vajam? »Na začetku treninga, ko so mišice še hladne, je nepriljubljeno, saj je velika možnost poškodb. Večinoma so raztezne vaje primerne in predvsem učinkovite, ko so vse mišice dobro ogrete. Po treningu pa priporočam raztezne vaje samo takrat, ko sledijo neintenzivni vadbi, kot so taktične ali tehnične vaje. Raztezne vaje so nepriljubljive po zelo intenzivni (utrudljivi) vadbi in vadbi za moč, ki v mišicah povzroča mikro poškodbe,« opiše Miloš.

Prehrana: pred in po treningu

V obdobju večje intenzivnosti treniranja je tudi prehrana odločilnega pomena. Kdaj, kaj in koliko? »Raznolika prehrana in večkrat na dan: to je splošno pravilo, ki seveda velja tudi za športnike,« je pojasnil Miloš, ki sicer pravi, da ni strokovnjak na tem področju. »Tudi prehranjevanje pred

treningom je priporočljivo, seveda v majhnih količinah: jogurt, suho sadje ali tudi kosmiči so hranljive snovi, ki omogočajo, da krvni sladkor počasi prehaja v cirkulacijo, tako da imamo energijo za cel potek treninga. Po treningu pa je pomembna takojšnja regeneracija. Raziskave kažejo, da je najboljši čas za polnjenje zaloga energije (krvnega sladkorja) od ene do ene ure in pol po treningu. Po tem času je vsaka regeneracija dolgotrajnejša in lahko traja tudi do 36 ur. Zato predlagam, da bi športniki že po treningu pojedli kaj malega, če jim je onemogočeno, da bi takoj večerjali,« toliko o nasvetih o prehrani, pri kateri pa ne sme izostati nikoli pijača: »Pitje med treningom je zelo pomembno. Vsak trener bi moral v svoje načrte treningov vključiti čas za regeneracijo in pitje. Občutek žeje je namreč že znak, da smo prepozno ukrepali. Načeloma je treba piti vsakih 30 minut.«

Sanje? Komisija kondicijskih trenerjev ZŠSDI

Figura kondicijskega trenerja je v našem športnem prostoru dokaj neznana. Nekatere ekipe imajo strokovnjake, ki se s tem ukvarjajo, pri velikem številu društev pa so to sami trenerji, ki niso strokovnjaki. »Rad bi izpostavil, da je kondicijska priprava bistvo in obenem predpostavka, da se otrok, mladostnik ali starejši tekmovalc razvije v dobrega športnika. Brez potrebnega razvoja psihomotoričnih sposobnosti preprosto ne gre,« poudarja Miloš in predlaga rešitev: »Mogoče bi bila ustanovitev komisije kondicijskih trenerjev, ki bi prek ZŠSDI-ja skrbela za kontrolo in pravilno vrednotenje kondicijske priprave vseh naših društev, pravilna rešitev za naše športno delovanje. Tako sistematično delo in kontrola nad delom vsake ekipe bi obenem omogočila, da bi se iz naše sredine razvilo še več odličnih športnikov,« je predlog predstavil 25-letni študent.

Veronika Sossa

Obvestila

AŠD POLET- Kotalkarska sekcija prireja začetniški tečaj od 3. do 14. septembra. Prijave in informacije na kotalkarsko od 18. do 20. ure ali na tel. 339 122 41 61 (g. Mara).

AŠD BREG-ODBOJKARSKA SEKCIJA organizira, pod pokroviteljstvom ZŠSDI-ja, odbojkarško šolo za letnike 1996 do 2000. Vadba bo potekala od ponedeljka, 3. septembra, do petka, 7. septembra 2007, po urniku od 8. do 13. ure, v dolinski občinski telovadnici. Vse podrobnejše informacije bomo nudili na začetnem srečanju.

ŠD BREG obvešča, da bo prvi trening cicibanov (za letnike 1998 in mlajše) pod taktirko trenerja Giorgia Stojkovića 3. septembra ob 16.30 v občinskem športnem centru Silvano Klavian v Dolini. Za informacije pokličite na 040227044 po 18. uri.

ŠD KONTOVEL obvešča, da bo v četrtek 30. avgusta ob 19. uri v telovadnici na Kontovelu informativni seštev deklic od letnika 1999 do letnika 2002. Za dodatne informacije: 3498020952 (Deborah), 3385000643 (Martina).

KOLESARSKI KLUB ADRIA prireja v nedeljo, 2. septembra, »19. Maraton prijateljstva Ljubljana-Lonjer«. Vabljeni vsi ljubitelji kolesarstva. Info na tel. št.: 335-6140379.

NK KRAS obvešča, da bo prvi trening ekip cicibanov in mlajših cicibanov (letniki od 1997 do 2002) v ponedeljek, 3. septembra na nogometnem igrišču v Repnu. Za informacije 328-9518440 (Maurizio).

ŠD DOM organizira v sodelovanju z Dijaškim domom Simon Gregorčič poletni kamp minikošarke pod pokroviteljstvom ZŠSDI. Kamp se bo odvijal od 3. do 7. septembra (od 10.00 do 12.30) na odprtem igrišču Dijaškega doma (Svetogorska ul. 87), v primeru slabega vremena pa v telovadnici Kulturnega doma v Gorici. Dodatne informacije: urad ŠZ Dom v jutranjih urah (ul. Brass 20) ali na tel. 3292718115. Možna je tudi prehodna, ustna prijava, dokončni vpis pa kar 3. septembra v Dijaškem domu pred pričetkom vadbe.

ŠD SOKOL organizira pod pokroviteljstvom ZŠSDI 4. POLETNI KAMP za dečke in deklice za letnike 1995 in mlajše v osnovni motoriki, mini basketu, mini volleyu. Kamp bo od ponedeljka, 3. septembra do petka, 7. septembra na odprtem igrišču SOKOLA in v občinski telovadnici Zbirališče v telovadnici od 7.30 do 9 ure - odhod od 16.00 do 16.30. Vpis neposredno pred začetkom kampa.

ŠD KONTOVEL organizira pod pokroviteljstvom ZŠSDI odbojkarški kamp za dekleta letnikov od 1994 do 1998. Kamp bo od 3. do 8. septembra od 9. do 16. ure (v soboto do 13. ure) na igrišču in telovadnici na Kontovelu in Proseku. Vpis neposredno pred začetkom kampa.

OD BOR prireja pod pokroviteljstvom ZŠSDI-ja od jutri, 27. avgusta do 1. septembra odbojkarški kamp za otroke osnovnih in nižjih srednjih šol (vsak dan od 8. do 17. ure na Stadionu 1. maj). Dodatne informacije in vpisovanje: info@od-bor.com ali 3497923007 (v večernih urah).

GIMNASTIČNI ODESK ŠZ BOR prireja intenzivni tečaj ritmične gimnastike za deklice od 7. leta dalje, ki so že lani trenirale ritmično gimnastiko. Tečaj bo potekal v jutranjih urah od 3. do 7. septembra na Stadionu 1. maja. Za informacije in prijave: 338 5953515 (Katja) in 328 2733390 (Petra). Vabljenje!

AŠD CHERDANCE MILLENIUM prireja pod pokroviteljstvom ZŠSDI-ja poletni KAMP CHERLEADINGA za otroke od 5 do 12 leta starosti od 27. do 31. avgusta in od 3. do 7. septembra v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah. Vabljeni stari in novi člani. Prijave v uradih ZŠSDI-ja na tel.št. 040-635627. Info na tel.št. 346-0441133 Petra ali 349-7597763 Nastja.

AŠD CHERDANCE MILLENIUM sporoča, da se bodo dvotedenske poletne priprave za Strele (12-16 let) in Škrate (od 16 leta dalje) začele 3. septembra v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah. Urniki treningov: Strele - od pon. do pet. od 17.00 do 19.00; Škrati - od pon. do pet. od 19.00 do 21.00. Dobrodošli so tudi novi člani. Informacije na tel.št. 346-0441133 Petra ali 349-7597763 Nastja.

Rai Tre

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

- 20.25 Alpe Jadran - Dorbci: harmonikar Denis Novato
20.30 Deželni TV dnevnik
20.50 Alpe Jadran
23.00 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

Rai Uno

- 6.00 Sedem dni v parlamentu
6.10 Nad.: Sottocasa
7.00 Razvedrilna odd. o dobrem počutju: Sabato, Domenica & ... (vodita Sonia Grey in Franco Di Mare)
10.00 Linea verde - Obzorja
10.30 Verska oddaja: A Sua immagine
10.55 Maša
12.00 Angelus
12.20 Aktualna odd.: Linea verde v živo iz narave
13.10 Šport: Pole Position
13.30 Dnevnik
13.40 Šport: Pole Position
14.00 Avtomobilizem F1: VN Turčije
15.45 Šport: Pole Position
16.15 Dok.: Quark Atlante 24 ur v Serengetiju
17.00 Dnevnik in vremenska napoved
17.15 Film: Jack & Sarah (kom., VB-Fr., '95, i. Richard E. Grant)
19.05 Nan.: Komisar Rex - Žarek maščevanja (i. Gedeon Burkhard)
20.00 Dnevnik
20.30 Rai Tg Šport
20.40 Variete: Supervariete
21.20 Nan.: Don Matteo 5 (It., '05, i. Terence Hill, Nino Frassica, Flavio Insinna, Nathalie Guetta)
23.30 Dnevnik
23.35 Aktualno: Posebna odd. Tg1
0.35 Aktualno: Oltremoda Reloaded
1.15 Nočni dnevnik/Knjige
1.35 Kinematograf

Rai Due

- 6.00 SP v atletiki
7.00 Nan.: Girlfriends, 8.20 Strepitose Parkers
8.00 Jutranji dnevnik Tg2
9.00 Dnevnik
9.05 Variete: Random
9.45 Dnevnik
9.50 Šport: Numero Uno
10.00 Avtomobilizem F1: VN Turčije
11.30 SP v atletiki
13.15 Dnevnik
15.35 Nan.: Turbo 2 (krim., It., '99, i. Anna Valle, Roberto Farnesi)
17.15 Rai šport: Numero Uno
18.00 Dnevnik, vreme
18.05 Dok.: Tg2 Dosje
18.50 Tg2 Eat Parade
19.05 Dok.: Voyager narava
20.00 Risanke
20.30 Dnevnik Tg2
21.05 Nan.: Numb3rs (i. Rob Morrow, David Krumholtz, Judd Hirsch)
22.35 Športna nedelja
1.00 Nočni dnevnik Tg2
1.20 Rubrika o protestantizmu
2.40 SP v atletiki

Rai Tre

- 6.00 Fuori orario
7.00 Variete za najmlajše
9.05 Variete: Screensaver
9.45 Film: Rita, la figlia americana (kom., It., '65, i. Toto, Rita Pavone)
11.10 Nan.: Saranno famosi
12.00 Dnevnik, šport, vreme
12.10 Aktualno: Telecamere
12.40 Okkupati
13.20 Aktualno: Passepartout
14.00 Dnevnik, deželne vesti
14.30 Eduardovo gledališče: Questi fantasmi (i. E. De Filippo)
16.35 Film: Desiderio nel sole (dram., ZDA, '61, r. G. Douglas, i. Angie Dickinson, Peter Finch)
18.55 Tg3 Meteo
19.00 Dnevnik, deželne vesti, vremenska napoved
20.00 Variete: Blob
20.30 Film: Il mucchio selvaggio (vestern, ZDA, '69, r. Sam Peckinpah, i. William Holden, Ernest Borgnine)
23.00 Dnevnik, deželne vesti

23.20 Film: When de Levees Broke: a Requiem in Four Acts (dok., ZDA, '06, r. Spike Lee, 2. del)

0.20 Dnevnik, vreme
1.50 Fuori orario

Rete 4

- 6.05 Nan.: Pot za Avonleo
7.00 Pregled tiska
7.20 Nan.: Don Tonino
9.35 Dok.: Čudovita Italija
10.00 Maša
11.00 Planet morje
11.30 Dnevnik Tg4, promet
12.10 Aktualno: Melaverde
13.30 Dnevnik Tg4, vreme
14.05 Nan.: Komični filmi Stana Laurela in O. Hardyja
15.50 Film: Il migliore (dram., ZDA, '83, r. Barry Levinson, i. Robert Redford, Robert Duvall)
Nan.: Hiša Vianello
18.20 Tg4 dnevnik/Meteo4
18.55 Nan.: Colombo (i. Peter Falk)
21.15 Film: L'ultimo appello - The Chamber (dram., ZDA, '97, r. James Foley, i. Chris O' Donnell, Gene Hackman)
23.30 Film: Casotto (kom., It., '77, r. S. Citti, i. Jodie Foster, C. Deneuve)
1.30 Pregled tiska

Canale 5

- 6.00 Na prvi strani
7.55 Promet - Meteo 5
8.00 Jutranji dnevnik Tg5
8.40 Dok.: Potovanje okrog sveta
9.35 Film: Gorilla nella nebbia (dram., ZDA, '88, i. Sigourney Weaver)
11.00 Tg com/Meteo 5
12.00 Nan.: Summerland (i. Taylor Cole, Ryan Kwanten, Jesse McCartney)
13.00 Dnevnik, vreme
13.35 Nan.: Belli dentro
14.05 TV film: I colori della vitra (dram., It., '04, r. Stefano Reali, i. Alessandra Martines, Nancy Brilli, Gabriel Garko)
15.20 Tg com/Meteo5
17.00 Nan.: Carabinieri 6 (It., '06, i. Walter Nudo, Martina Colombari)
20.00 Dnevnik TG 5 in vreme
20.40 Variete: Moderna kultura
21.20 Film: Eyes Wide Shut (dram., ZDA, '99, r. S. Kubrick, i. Tom Cruise, Nicole Kidman, S. Pollack)
23.30 Tg com/Meteo 5
1.20 Nočni dnevnik, vreme

Italia 1

- 6.35 Nan.: Off Centre, 7.00 Lois & Clark
7.50 Variete za najmlajše
10.25 Nan.: Power Rangers Lost Galaxy (i. Russell Lawrence, Danny Slavin), 10.55 Robin Hood
10.55 Športna odd.: Grand Prix
12.25 Odprti studio, vreme
13.00 Športna odd.: Vodič nogometnega prvenstva
14.00 TV film: Tristano e Isotta (dram., ZDA, '98, i. Pierre Cosso)
16.45 Šport: Nedelja na stadionu (vodita Paolo Bargigia, P. Hnatek)
17.50 Odprti studio, vreme
18.15 Športna odd.: Controcampo - V zadnji minuti (vodita Sandro Piccinini in Elisabetta Canalis)
19.25 Nan.: Prima o poi divorzio (i. Anthony Clark, Mike O' Malley)
20.00 Variete: Candid camera
20.35 Nad.: Benedetti dal Signore (It., '02, r. Francesco Massaro, i. Enzo Iacchetti, Ezio Greggio)
23.35 Šport: Controcampo (vodi Alberto Brandi)
1.10 Šport studio
2.30 Film: Ogni maledetta domenica, 4.20 Talk Radio

Tele 4

- 9.30 Horoskop, svetnik dneva
11.10 Nad.: Marina
11.40 ADN Kronos
12.00 Papežev blagoslov
12.40 Dok.: Drevesje
13.00 Automobilissima
13.20 Poletne osebnosti
13.45 Dok.: Majella
14.00 Nan.: Bonanza
15.40 Dok.: Istanbul
17.30 Risanke
19.45 ... in jutri je ponedeljek
21.45 Vsi na morje
22.00 Poletna srečanja v kavarni "Versiliana" (vodi Romano Battaglia)

23.20 Film: Silence (krim., '01, i. Vincent Spano), 0.40 Bello di mamma (kom., '80, i. P. Leroy, C. Andre')

La 7

- 7.00 12.00, 20.00, 0.50 Dnevnik
9.50 Film: Amore e guai (kom., It., '56, i. Marcello Mastroianni)
11.30 Nan.: Angelski dotik
13.00 Nan.: Matlock
14.00 Film: La capra (kom., Fr., '81, r. F. Veber, i. G. Depardieu)
16.00 Nan.: Čarovnice
18.00 Film: Su e giù per Beverly Hills (kom., ZDA, '86, i. Nick Nolte)
20.30 Variete: Šef za en dan
21.30 Film: Non dirmelo... non ci credo (kom., ZDA, '90, i. Gene Wilder)
23.30 Nan.: Sex and the City
1.25 Film: Incubo d'amore (dram., ZDA, '94, i. James Spader)

Slovenija 1

- 7.00 Živ žav
9.45 Žogarija - ko igra se mularija: Nova Gorica
10.20 Dok. nan.: Pod evropskim nebom
10.45 Prislunimo tišini
11.15 Ozare
11.20 Obzorja duha
11.50 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila, vreme, šport
13.10 38. Slovenski festival domače zabavne glasbe "Ptuj 2007"
15.00 TV nad.: Vrtičkarji - Zločinci
15.30 Film: Kavboj brez miru - The Hired Hand (vestern, ZDA, '71, r.-i. Peter Fonda, Warren Oates)
17.00 Poročila, šport, vreme
17.15 Velika imena malega ekrana - Galerija igralcev: Beno Hvala - Šport, šport, šport
18.00 Risanke
18.45 Žrebanje lota/Risanke
18.55 Vreme, dnevnik, šport
19.20 Zrcalo tedna, šport
19.55 Dajmo, naši!
21.05 Glasb.-dok. odd. o Lojzetu Slaku: V dolini tihi
22.00 Dok. portret: Tone Kuntner - Moje pesmi
22.50 Ars 360
23.10 Poročila, vreme, šport
23.40 Film: Pozdravljena, Babilonija (It., '87, r. Paolo in Vittorio Taviani, i. Vincent Spano, Joaquim de Almeida)
1.35 Dnevnik
2.00 Infokanal

Slovenija 2

- 6.30 Zabavni infokanal
9.35 15.30 TV prodaja
10.05 Skozi čas
10.15 Koncert ob 50. obletnici začetka EU (3. del)
11.20 Oddaja o turizmu: Poletna potepanja
12.00 Med valovi
12.30 SP v atletiki (prenos)
16.00 SP v ritmični gimnastici
18.00 Slovenski magazin
18.25 Koncert slovenske skupine Dan D
19.15 Očitno užito: Volčji potok
20.00 Dok.: Sanjska potovanja
20.55 Hum. nad.: Na nož (VB)
21.30 Nad.: Kdo bo koga (R. Končar-Igor Šmid, zadnji del)
22.00 Umetnost glasbe in plesa: Slavnostna prireditev v Metropolitanski operi
23.25 Nad.: Brez pravil (Argentina, '04, r. Jorge Nisco, i. Adrian Suar, Nicholas Cabre, Karin Mazzocco, 3. del)
0.10 Film: Glad po življenju - Hunger auf Leben (Nem., i. Martina Gedeck)
1.40 Dnevnik zamejske TV
2.10 Zabavni infokanal

Koper

- 14.00 Čezmejna TV
14.10 Euronews, 14.35 Odmev
15.15 Nogomet: Milan - Porto
16.30 SP v atletiki
17.10 Folket v Kopru: Bral
18.00 Program v slovenskem jeziku: Ljudje in zemlja
19.00 Vsedanes, 19.20 Šport
19.25 Dok.: Aironman
19.55 Vesolje je, 20.25 Istra in
20.55 Dok.: Carlotta Grisi
21.25 Dok. oddaja
22.10 Vsedanes - TV dnevnik
22.25 Srečanje z... (vodi Rebeka Legović)

22.55 Dok.: City Folk
23.25 Piranski glasbeni večeri: Obalni komorni orkester
0.00 Vsedanes-TV dnevnik
0.15 Čezmejna TV - TV dnevnik v slovenskem jeziku

Tv Primorka

- 12.00 Videostrani, 17.55 Videospot meseca
18.00 Duhovna misel
18.15 Tedenski pregled
18.30 Miš maš
19.15 Kultura: Festival študentskega filma v Kopru
19.45 Pravljičica
20.00 Razgledovanja
20.30 Spoznajmo jih
21.15 Hitova plaža v Novi Gorici
21.30 Mladinski Fens festival
22.50 Rally magazin 11
23.30 Videostrani

RADIO

RADIO TRST A

8.00 Dnevnik; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz Rojana; 9.45 Pregled slov. tiska; 10.00 Prijetni motivi; 10.30 Otroški kotiček: Zidovi hranijo spomin (piše M. Perat); 11.15 Nabožna glasba; 11.40 Vera in naš čas; 12.00 Zgodbe v prostoru in času: Benka Pulko: Svetovna popotnica na motorju; 13.00 Dnevnik, sledi Napovednik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Stari časi družabnosti; 15.00 Višarje pojejo 2007; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Glasbeni listi; 17.30 Moja zgodba - Gostja Neva Štokelj, sledi Glasba za vsakogar; 8.00 Dnevnik; 19.20 Napovednik, nato Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek

RADIO KOPER

(SLOVENSKI PROGRAM)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 98,1 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
7.25 Danes na RK; 7.45 Kmetijski nasvet; 8.00 Noč in dan; 8.10 Po domače; 8.30 Jutranjik, osmrtnice; 9.00-12.00 Z vami v nedeljo: prireditve, kronika; 10.00 Klepet z znanimi Slovenci; 10.30 Poročila, osmrtnice; 11.00 Primorski kraji in ljudje: srečanje prijateljev bolnic Pavla in Franja; 11.30 Poletna torklja; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes; 14.30-19.00 Nedelja na športnih igriščih; 15.00 Z vročega asfalta; 15.30 DIO; 17.30 Vreme in promet; 19.00 Dnevnik; 19.45 Kronika; 20.00 Večer večnozeleznih s Tuliom Furlaničev; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Easy come... easy go...

RADIO KOPER

(ITALIJANSKI PROGRAM)

8.30, 10.30, 12.30; 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Drobcji zgodovine; 7.40 Proza; 8.05 Horoskop; 9.45 Moje mnenje; 10.00 Kino-Gledališče; 11.00 7 dni; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Razglednica; 14.00 Izbrane strani; 14.30-18.00 Nedeljsko popoldne; 15.00-17.00 Ferry sport; 16.00 Sigla single; 18.00 Album charts; 19.00 Potopisna odd. ali Alpe Adria; 20.00 Večerni pr. RK; 20.45 Pesem tedna; 21.00 Moje mnenje; 21.30 Giulianine note; 22.00 Dosje; 22.45 Sigla single; 23.00 The magic bus.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.30 Elzine hrustljave misli; 8.05 Igra; 8.45 Glasba za otroke; 9.30 Labirinti sveta; 10.10 Sledi časa; 10.40 Zbori; 11.05 Pozdravi in čestitke; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Osmrtnice in obvestila; 13.35 Slovenski zvoki; 14.10 Za kmetovalce; 15.30 DIO; 16.10 Pod li-po domačo; 16.30 Reportaža; 17.05 Veseli tobogan; 18.05 Zabavna igra; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer z Jankom Ropretom; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd.; 22.40 Minute z ansamblom...; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Za prijeten konec dneva

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.00 Kronika, promet; 8.15 Dobro jutro, vreme; 8.45 Koledar prireditve; 9.10 Reportaža; 9.35 Popevki; 10.00 Izlet; 10.45 Gost; 12.00 Centrifuga; 13.00 Poročila, vreme; Športno popoldne, gost izbira glasbo; 15.00 DIO; 16.05 Popevki tedna; 18.00 Mor-

da niste vedeli; 18.40 Črna kronika; 19.00 Dnevnik; 19.30 Valodrom; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasba za prave moške; 23.00 Drugi val

SLOVENIJA 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.22 Dobro jutro; 8.00 Lirični utrinek; 10.00 Maša; 11.05 Slovenski concertino; 11.30 Izbrana proza; 12.05 Koncert Evroradia; 14.05 Humoreska; 14.35 Operno popoldne; 15.30 DIO; 16.05 Glasba naša ljubezen; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 18.25 Serenade; 18.40 Sedmi dan; 19.00 Obiski kraljice; 20.00 Vokalno instrumentalna glasba; 22.05 Literarni portret; 22.30 Slovenski koncert; 23.00 Lirični utrinek.

RADIO KOROŠKA

6.08-7.00 Dobro jutro, Koroška!-Guten Morgen, Kärnten- Duhovna misel; 18.00-19.00 Glasbena; - Radio Agora: dnevno 10.00-14.00/18.00-2.00; Radio Korotan: dnevno 2.00-10.00/14.00-18.00.- 13.30 ORF 2

HOROSKOP

OVEN 21.3.-20.4.: Počutili se boste lahko in maldostno. Zadnje čase ste imeli občutek, kot da neko breme ovira vašo ustvarjalnost, zdaj pa boste spet bolj sproščeno zadihali in prebudili otroka v sebi.

BIK 21.4.-20.5.: Zadnje čase ste svojo energijo usmerjali v dom in v odnose z domačini. Tisto, s čimer niste bili zadovoljni, se je počasi odločil. Denar: prihodkov bo dovolj, da si boste nekoliko več privoščili.

DVOJČKA 21.5.-21.6.: Dobro boste znali gospodariti s časom. Drugi se bodo čudili, kaj vse vam uspe narediti v enem dnevu. Ob službi boste brez težav poskrbeli tudi za dom, družino, zabavo, počitek ...

RAK 22.6.-22.7.: Trdno finančno stanje vam omogoča, da naredite korak naprej k ureditvi svojih sanj. Na delovnem mestu vlada prijetno in optimistično ozračje. Na težave boste gledali s humorjem.

LEV 23.7.-23.8.: Tisto, česar niste hoteli videti, je zdaj pred vami. Čeprav ni vse tako, kot bi si želeli, postajate vse močnejši že s tem, da ste s položajem sprijaznili in vidite v njem možnost za svoj uspeh.

DEVICA 24.8.-22.9.: Ste v odlični fizični kondiciji. Na delovnem mestu boste polno zaposleni, a vam zaradi tega ne bo zmanjkalo moči za sprehod ali tek. Odlično se boste počutili v krogu družine.

TEHTNICA 23.9.-22.10.: Uprite se potrebi, da venomer hitite. Zdjaj vas delo ne bo več priganjalo, zato imate priložnost, da si privoščite bolj umirjen ritem. Uživate s tistem, kar trenutno počnete.

ŠKORPJON 23.10.-22.11.: Prosti čas izkoristite za druženje s prijatelji. Organizirajte klepet ob popoldanski kavici, povabite prijatelje na večerjo ali kako drugače poskrbite za tiste, ki so vam ljubi.

STRELEC 23.11.-21.12.: Na delovnem mestu ste zadnje čase zelo ustvarjalni. Z malo vložene energije vam je uspelo doseči zavidljive rezultate. Ugotovili boste, da za zadovoljstvo ne potrebujete veliko.

KOZOROG 22.12.-20.1.: Uživali boste v opazovanju ljudi. Z ljudmi boste brez težav navezovali stike. V vaši družbi bo prijetno, saj boste vsem dajali dovolj prostora, da se svobodno izrazijo.

VODNAR 21.1.-19.2.: Čeprav prisegate na racionalnost, tudi vi pod vplivom čustev naredite ali izrečete kakšno neumnost. V žaru za svoje pravice ste pač neustavljivi. Ljubez: sončno kljub nevihtam.

RIBI 20.2.-20.3.: Tokrat boste vzeli pod drobnogled svoja pričakovanja do partnerja. Ga poskušate še vedno spreminjati ali ga sprejemate takšnega, kot je? Enkrat za spremembo ga poslušajte!

Rai Tre

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40
(Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69
(Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343
18.40 Čezmejna TV: Primorska kronika
20.25 Videofleš
20.30 Deželni TV dnevnik
23.00 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

Rai Uno

6.05 Aktualna odd.: Anima Good News (vodi G. La Porta)
6.10 Nan.: Sottocasa
6.30 Dnevnik, informacije o prometu
6.45 Jutranja razvedrilna oddaja: Unomattina (vodita Veronica Maya in Duilio Giammaria), vmes Dnevnik, Tg1 Turbo, Tg1 Zgodovina (vodi Roberto Olla), 9.30 Tg1 Flash
10.40 Gremo v kino
10.45 Nan.: Ciklon v samostanu (i. Jutta Speidel, Fritz Wepper)
11.30 Dnevnik in vremenska napoved
11.40 Nan.: Gospa v rumenem - Bitka v Cabot Coveu (i. Angela Lansbury)
13.30 Dnevnik
14.00 Gospodarstvo
14.10 Nad.: Julia (i. Susanne Gartner, Roman Rossa, Susanne Hausler)
14.50 Nad.: Incantesimo (i. Kelly Palacios, Salvio Simeoli)
15.20 Nan.: Non lasciamoci piu' 2 (It., '01, i. Fabrizio Frizzi)
17.00 Dnevnik Tg1 in vreme
17.15 Nan.: Sestre McLeod
18.00 Nan.: Komisar Rex - Ne poljublajte policajev (i. Gedeon Burkhard)
18.50 Kviz: Reazione a catena
20.00 Dnevnik
20.30 Kviz: Soliti ignoti - Identita' nascoste (vodi Fabrizio Frizzi)
21.20 Film: Sei giorni sette notti (kom., ZDA, '98, r. Ivan Reitman, i. Harrison Ford, Anne Heche)
23.10 Dnevnik
23.15 Dok.: Passaggio a Nord-Ovest
0.25 Dnevnik

Rai Due

6.00 Tg2 Eat Parade
6.25 Dok.: Panama
6.55 Skoraj ob 7-ih
7.00 Rubrika o židovski kulturi
7.30 Variete za najmlajše: Random, risanke
10.15 Dnevnik/Meteo 2/Motorji/Medicina 33
11.00 Nan.: Ed - Podeželski fantje
11.40 Nan.: J. A. G.
12.25 SP v atletiki
13.00 Dnevnik
13.30 SP v atletiki
15.50 Aktualna odd.: Ricomincio da qui (vodi Alba D' Eusanio)
17.15 Nan.: One Tree Hill (i. Sophia Bush, Hilarie Burton)
18.05 Tg2 Flash/Šport
18.30 Dnevnik/Meteo
19.00 Dok.: Voyager narava
19.55 Risanke
20.30 Dnevnik
21.05 Nan.: Numb3rs (i. John Glover, David Krumholtz), 22.40 The Practice (i. Dylan McDermott)
23.30 Dnevnik
23.40 Dok.: Mi smo zgodovina - Smrt Lady Diane
0.40 Nan.: Chris Isaak Show

Rai Tre

6.00 Rai News 24
8.10 Mi smo zgodovina
9.05 Film: Questi fantasmi (kom., It.-Fr., '67, r. Renato Castellani, i. Sofia Loren, Vittorio Gassman)
10.50 Cominciamo bene
12.00 Tg3 šport, vreme
13.00 Nikoli ni prezgodaj
13.10 Nan.: Saranno famosi
14.00 Deželne vesti, dnevnik
14.50 Variete: Trebisonda
16.00 Mladinski dnevnik Gt Ragazzi
16.05 Variete: Melevisione
16.30 Športno popoldne: SP v atletiki
17.15 Nan.: Stragato Sg-1
18.00 Dok.: Geo magazine
19.00 Dnevnik, deželne vesti
20.00 Rai Tg Šport
20.10 Variete: Blob
20.30 Nad.: Un posto al sole (i. Patrizio

Rispo, Federica Apicella)
21.05 Dok.: Po sledah Darwina - Ključna evolucija (vodita Patrizio Roversi in Syusy Blady)
23.05 Tgr Dnevnik, deželne vesti
23.20 Tg3 - Primo piano
23.40 Aktualno: Življenjske zgodbe (vodi Giovanni Anversa)
0.30 Tg3 Night News
0.50 Koncert na Rai 3

Rete 4

6.05 Pregled tiska
6.25 Nan.: Pot za Avonleo, 7.10 Velika dolina (i. Barbara Stanwyck, Linda Evans, Richard Long), 8.40 Pacific Blue - Čuvaji
9.40 Nad.: Saint Tropez, 10.40 Ljubzenska vročica
11.30 Tg 4 dnevnik, promet
11.40 Nan.: Piu' forte ragazzi (i. Sammo Hung), 12.35 Road to justice
13.30 Dnevnik, vreme
14.00 Aktualno: Forum
15.00 Nan.: Wolff, policaj v Berlinu (i. Jürgen Heinrich)
16.05 Film: Nell' anno del Signore (kom., It.-Fr., '69, i. Nino Manfredi, Claudia Cardinale, E. M. Salerno)
18.55 Dnevnik in vreme
19.25 Meteo 4
19.35 Aktualno: Sai xche?
20.10 Nad.: Vihar ljubezni (i. Nicola Tiggeler, Dirk Galuba, M. Zittel)
21.10 Nan.: Bones (i. Emily Deschanel, David Boreanaz)
23.15 Film: Matrimonio con vizietto (kom., It., '85, i. Ugo Tognazzi)

Canale 5

6.00 Na prvi strani, vreme
7.55 Promet, vreme, borza in denar
8.00 Jutranji dnevnik Tg5
8.35 Film: Gli insoliti ignoti (kom., It., '02, i. Valerio Mastrandrea)
9.40 Tg5 com/Meteo5
11.00 Nan.: Providence
12.00 Nan.: Sodnica Amy
13.00 Dnevnik TG 5, vreme
13.40 Nad.: Beautiful
14.10 Nad.: Centovetrine
14.45 Nad.: Vivere (i. Federica Bianco, Carmine Scialzi, Brando Giorgi)
15.15 Nan.: Carabinieri 6 - Nekaj skupnega (i. Walter Nudo, Martina Colombari)
16.20 Nad.: Cuori tra le nuvole (i. Alissa Jung, Sascha Tschorch)
16.55 Tg5 minut
17.05 TV film: Gli ultimi ricordi - A Time to Remember (dram., ZDA, '03, i. Dana Delany, Doors Roberts)
18.50 Kviz: 1 proti 100
20.00 Dnevnik TG 5, vreme
20.30 Variete: Moderna kultura
21.20 Film: Relative Strangers (kom., ZDA, '06, i. Ron Livingston, Neve Campbell, Danny DeVito)
23.20 Film: Money Train (pust., ZDA, '95, i. Wesley Snipes)

Italia 1

6.25 Nan.: Off Centre, 7.05 Lois & Clark - Medeni tedni v Metropolisu
8.00 Variete za najmlajše
9.55 Nan.: Willy, princ Bel Aira, 10.25 Hercules
11.25 Nan.: Xena (i. Lucy Lawless)
12.25 Odprti studio, vreme
13.00 Šport studio
13.40 Risanke: Detektiv Conan
14.40 Tg com/Meteo
15.00 Nan.: Beverly Hills, 90210 (i. Jason Priestley, Jennie Garth)
15.55 Nan.: Sleepover Club (i. Eliza Taylor-Cotter, Caitlin Stacey)
16.00 Tg com/Meteo
18.00 Nan.: Čarovnica Sabrina (i. Melissa Joan Hart, Nate Richert)
18.30 Odprti studio, vreme
19.05 Nan.: Love Bugs 3 (i. Emilio Solfrizzi, Giorgia Surina)
19.10 Nan.: Will & Grace (i. Eric McCormack, Debbie Reynolds)
20.10 Nan.: Walker Texas Ranger
21.00 Aktualno: Lucignolo Bellavita, 23.35 Il bivio (vodi E. Ruggeri)
1.20 Šport/Odprti studio

Tele 4

8.05 13.45, 16.40, 19.30, 20.30, 23.00 Dogodki in odmevi
9.35 Nan.: Bonanza
11.00 Nad.: Marina

12.05 Dok.: Drevesa
13.10 Dokumentarec o naravi
14.15 Dokumentarec: majella
16.05 Nan.: Don Matteo 3 (i. Terence Hill, Nino Frassica, F. Insinna)
17.00 Risanke
19.00 Šport
19.55 Športna oddaja
20.50 Film: Soldato di ventura (pust., '87, i. Daniel Greene)
22.30 Nogomet: Triestina-Messina
0.45 Dok.: Pont Saint Martin

La 7

6.00 12.30, 20.00, 23.45 Dnevnik
9.20 Aktualno: 2 minuti za knjigo
9.30 Dok.: Couples and duos
11.30 Nan.: Angelski dotik
13.00 Nan.: Matlock (i. Andy Griffith, Julie Sommars, S. Mamel)
14.00 Film: Un amore a Roma (dram., It.-Fr., '60, r. Dino Risi)
16.00 Nan.: Osvajanje Zahoda
18.00 Nan.: Star Trek Voyager
19.00 Nan.: Murder call
20.30 Aktualno: Kovček sanj
21.00 Film: Il sorpasso (kom., It., '62, r. Dino Risi, i. Vittorio Gassman, Jean-Louis Trintignant, C. Spaak)
1.10 Nan.: Star Trek Deep Space Nine

Slovenija 1

6.25 Utrip
6.40 Zrcalo tedna
6.55 Eutrinki
7.10 Risana nan.: Marko, mavrična ribica
7.35 Lutkovna nan.: Bisergora - Bibamica se boji teme
8.10 Ris.: Hotel Obmorček
8.25 Naučimo se pesmico z Melito Osojnik: V svet krojači so odšli
8.35 Zlatko Zakladko: Otok ljubezni
8.55 Nad.: Novi jutri
9.20 Iz popotne torbe: Reševalci
9.35 Risanke
10.05 Kratki dok. film: Vzgoja deklice (Egipt)
10.20 Taborniki in skavti: Ognji
10.40 Razpoke v času: Z Studenec grenkih solza (Kostanjevica)
11.05 Dok.: National Geographic
12.00 Slovenci v Avstraliji
13.00 Poročila, šport, vreme
13.25 Dajmo, naši!
14.30 Nekaj minut za popularno glasbo
15.00 Poročila, promet
15.10 Dober dan, Koroška!
15.35 Risanke
16.15 Martina in ptičje strašilo: Ricmanje
16.25 Naučimo se pesmico z Melito Osojnik: Pomladne gosli
16.35 Poučno-igrana nan.: S Soncem v očeh - Zmerjanje (Slo, '07, i. Gaber Trseglav, Nika Cvar)
17.00 Novice, kronika, šport, vreme
17.35 Dok.: Hollywoodske lisice
18.25 Žrebanje 3 x 3 plus 6
18.40 Risanke
18.55 Vreme, dnevnik
19.35 Vreme, šport
19.55 Nad.: Knez in dekle (Nem., '03, r. Richard Engel, i. Maximilian Schell, Rike Schmid, Wanja Mues, 6. del)
20.45 Osmi dan
21.20 Glasbena odd.: V kadru - Adi Smolar in Janja Koren
22.00 Odmevi. Kultura, vreme, šport
22.50 Dediščina Evrope - Nan.: Glasba ljubezni, neizpeta ljubezen - Beeethoven (Fr.-Nem.)
0.40 Dok.: Hollywoodske lisice

Slovenija 2

6.30 Zabavni infokanal
8.40 11.25 TV prodaja
9.10 Vrtiljak
11.55 TV nad.: Vrtničarji - Zločinci
12.25 SP v atletiki
16.00 Velika imena malega ekrana: Beno Hvala - Šport, šport, šport
16.45 Ars 360
17.00 Evropski magazin
17.30 Slovenski magazin
18.00 Poročila
18.10 Dediščina Evrope - Nad.: Colditz
20.00 Dok. nan.: Dogodki, ki so vznemirili svet (VB, 7. del)
20.50 Nad.: Dalida (Fr., '05, r. J. Bunuel, i. Sabrina Ferilli, Charles Berling, C. Lambert, zadnji del)
22.30 Piramida: Tone Fornezzi - Tof, Andrej Karoli in Luka Špik
23.30 Glas(be)ni večeri na drugem: Branje Rinčel izza odra

0.30 Film: zadnja izmena - Trois Huit (Fr., '01, r. Philippe Le Guay, i. G. Laroche, Marc Barbe)
2.00 Dnevnik zamejske TV

Koper

14.00 Čezmejna TV
14.20 Euronews
14.30 Piranski glasbeni večeri: Obalni komorni orkester
15.05 Dok. oddaja
16.00 Vesolje je...
16.30 SP v atletiki.
18.00 Program v slovenskem jeziku: Športna mreža
18.35 Vreme
18.40 Primorska kronika
19.00 TV Dnevnik, vreme, šport
19.25 Mladinska oddaja
19.55 Potopis
20.25 Kulturni magazin: Artevisione
20.55 Sredozemlje
21.25 Pogovorimo se o...
22.05 Vsedanes - TV dnevnik
22.30 Program v slovenskem jeziku: Primorska kronika
22.50 Športna mreža
23.20 Vreme
23.25 Čezmejna TV - TV dnevnik

Tv Primorka

12.00 Videostrani
17.55 Videospot meseca
18.00 Napoved dnevnika
18.05 Naj viža
19.25 Rally magazin 12
20.00 Dnevnik, vreme
20.30 Športni ponedeljek
21.30 Nogomet
23.00 Dnevnik, vreme
23.30 Videostrani

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Prva izmena (1. del); 10.00 Poročila; 10.10 Prva izmena (2. del); 11.00 Pogovori sredi dneva; 11.15 Poletni namigi z Andrejo Jernejčič: Indonezija; 12.00 Raziskovalna opazovalnica; Napovednik; 13.30 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Morski val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mavrica - Odprta knjiga: Žarko Petan: Po očetovih stopinjah (r. M. Prepeluh, 16. nad.); 18.00 S sluhom in srcem iščem zvok - Ustvarjalnost Stanka Jerčičja; 18.40 Vera in naš čas; 19.00 Dnevnik; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba, nato Zaključek

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)
 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 7.00 Jutranjki; 6.00-9.00 Jutro na RK, kronika, OKC obveščajo; 8.00 Pregled tiska, vreme; 9.00 do 12.30 Poletni Dopoldan in pol; 10.00 Vtis s poletnih prireditelj; 11.00 Poletna pesem in pol; 12.30 Opoldnevnik; 14.00 Oddaja o morju in pomorščakih; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Prireditelj; 19.00 Dnevnik; 20.00 Glasbena razglednica s festivalov OFF; 21.00 Sotočje, delo in življenje Slovencev v zamejstvu; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Mišta Pankur, Viktor Konopljev in Hip hop glasba, 0.00 Nočni pro.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)
 6.15, 7.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 8.05 Horoskop; 8.25 Pregovor; 8.33 Pesem tedna; 8.40 Govorimo o...; 9.00 Proza; 9.33 Zgodbe dvo-nožcev; 10.00 Replay; 11.00 Odprti prostor; 12.15 Sigla single; 12.30 Vreme, promet, novice, šport; 13.00 Svetnik dneva; 14.10 Šolsko leto, izmenično Doroty in Alice; 15.10 5x5; 16.0 Ob 16-ih; 18.00 In orbita; 19.00 Giulianina noč; 20.00 Extra, extra; 21.00 Odprti prostor; 22.00 Zgodbe dvo-nožcev in ne; 22.30 Leto šole, ali Doroty in Alice; 23.00 Hot hits; 0.00 RS

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.05 Svetovalni servis; 9.10 Ali že veste?; 9.30 Junaki našega časa; 10.10 Med štirimi stenami; 11.45 Pregled slovenskega tiska; 12.10 Ura slov. glasbe; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.30 Eppur si muove; 15.00 Radio danes; 15.30 DIO; 16.15 Obvestila; 17.05 Ob 17-ih; 18.20 Feljton; 19.00 Dnevnik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Mala nočna glasba; 22.00 Zrcalo dneva; 22.40 Etnofonija; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Za prijeten konec dneva

SLOVENIJA 2
 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.00 Kronika; 7.45 Let 35 let; 8.15 Dobro jutro; 8.40 Koledar prireditelj; 8.55 Glasovanje za ime tedna; 9.35 Popevki; 10.00 Strokovnjak svetuje; 10.10 Reportaža; 11.00 Avtomobilsko-prometne minute; 12.00 Pogovor z izbrancem; 14.00 Drobčinice; 14.45 Glasbena uganka; 15.30 DIO; 16.15 Popevki tedna; 16.30 Telstar; 17.40 Šport; 18.00 Hip hop; 18.45 Črna kronika; 19.00 Dnevnik; 19.30 Nocoj ne zamudite; 20.00 Cederama; 20.30 Top albumov; 21.00 Poslanci; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 V soju žarometov

SLOVENIJA 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 6.05 Glasb. jutranjica; 7.00 Kronika; 8.00 Lirični utrinek; 10.05 Glasbeno kukalo; 10.15 Skladatelji antagonisti: Lajkovski - Ruska peterka; 11.05 Kulturna panorama; 12.05 Spominčice; 13.05 Odprti termin; 13.30 Intermazzo; 14.05 Izobražev. pr.; 15.00 Divertimento; 16.15 Glasbeno kukalo; 16.30 S knjižnega trga; 17.00 Iz slov. glasb. ustvarjalnosti; 18.00 Kulturni globus; 18.20 Nove glasb. generacije; 19.00 Dnevnik; 19.30 Dvignjena zaveza; 20.05 Koncert s festivala PROMS; 22.00 Zborovski panoptikum; 23.00 Jazz avenija; 0.05 Slovenski koncert

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00 Kratki stik; 10.00-14.00/18.00-2.00; Radio Korotan dnevno 2.00-10.00/14.00-18.00 (105,5 MHz)
 Dober dan, Koroška! ORF 2 4.10; TV SLO 1 15.10

Primorski dnevnik

Lastnik:

Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst

Izdajatelj:

Družba za založniške pobude
 DZP doo z enim družabnikom
 PRAE srl con unico socio
 Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380,
 fax 040 7786381

Tisk:

EDIGRAF srl, Trst
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6,
 tel. 040 7786300, fax 040 772418
 email: trst@primorski.it
 Gorica, Ul. Garibaldi 9,
 tel. 0481 533382, fax 0481 532958
 email: gorica@primorski.it
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28,
 tel. 0432 731190, fax 0432 730462
 Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510,
 fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.it/>

Naročniško - prodajna služba

Trst, Ul. Montecchi 6,
 tel. 040 7786300, fax 040 772418
 Gorica, Ul. Garibaldi 9,
 tel. 0481 535723 fax 0481 532958

Cena: 1,00 €

Naročnina za Italijo 280,00 €
 Poštni tr. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 0,80 € (191,71 SIT)
 Letna naročnina za Slovenijo 154,40€ (35.000 SIT) plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7342147, fax 05-7300480
 transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643

OGLAŠEVANJE

Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.
www.tmedia.it
 GORICA, ul. Malta 6
 TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIALNI OGLASI

advertising@tmedia.it
 Brezplačna tel. št. 800129452
 Iz tujine +39.0481.32879
 Fax +39.0481.32844

Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00 €, ob praznikih povišek 20%

NEKOMERCIALNI OGLASI

oglasit@tmedia.it
 Brezplačna tel. št. 800912775
 Fax +39.0481.32844

Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedo; nekomercialni oglasi, osmrtnice, sožalja, cestitke in zahvale po formatu. DDV - IVA 20%

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Primorski dnevnik je včlanjen v Evropsko zvezo manjšinskih dnevnikov MIDAS

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršnikoli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvu, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

BOJAN
BREZIGAR

Skrivnostni Baltik

Estonija (1)

Kako daleč je Estonija... Geografsko, jezikovno in miselno. In res prav malokdo ve da je bila Estonija prva država v Evropi, ki je v svojo ustavo izrecno zapisala pravice manjšin. Takrat so bili to Rusi, Judi in Nemci. Nemcev praktično ni več, Judov komaj za vzorec, pa so prav letos odprli novo sinagogo, seveda z velikim pompom. In Šimon Perez, ki še ni bil predsednik republike, je bil tam častni gost.

Rusi pa so, Rusi.

Estonija je bila zame, človeka, ki se že več kot dve desetletji ukvarja z manjšinami, prava šok terapija. Takoj ko so si pribaltske republike priborile neodvisnost, mi je bilo jasno, da bo ruska manjšina v teh državah velik problem. Že leta 1992 sem prvič obiskal Estonijo. Točneje, bil sem v Talinu (nihče naj mi ne šteje v slabo, če ime tega mesta pišem v slovanski različici in ne z estonskim imenom Tallinn). Ugotavljal sem, da je Talin dvojezično mesto. Prav vse v njem je bilo v ruščini in estonščini, imena ulic, napisi na javnih uradih, prometni znaki... Navsezadnje je bila tretjina prebivalcev te države Rusov.

Potem je ruščina izginjala. Počasi, vendar vztrajno je nova estonska oblast kršila prostor ruskemu jeziku. Tudi tam, kjer je bilo to sprto z logiko; na primer v Narvi, na severovzhodu države, na meji z Rusijo. V mestu, kjer je bilo ob osamosvojitvi Estonije več kot 90 odstotkov prebivalcev Rusov, v glavnem delavcev v težki industriji s skromno izobrazbo. Ljudi, ki so govorili samo ruščino. In res si ni mogoče predstavljati, kakšen šok so doživeli, ko so začeli prejemati na dom račune za telefon, elektriko, vodo ogrevanje in druge storitve v estonščini, jeziku, ki ga niso poznali. Še brati ga niso znali, kajti dotlej so se vsi njihovi pisni odnosi, zasebni in uradni, odvijali zgolj v cirilici. Ruščina in estonščina nimata prav nič skupnega, še besede ne razumeš.

Moj tokratni estonski - ruski sogovornik je Ilija Nikiforov, in tema pogovora je seveda odstranitev spomenika ruskim vojakom, ki so iz Talina pregnali Hitlerjeve čete. Ilija je odgovorni urednik enega izmed ruskih dnevnikov, ki izhajajo v Estoniji, je pas tudi zelo razgledan človek in predvsem velik pragmatik, pa tudi nekoliko cinik, kot se za novinarja spodobi. »Znašli smo se sredi zelo zanimive situacije, ves svet je pisal o nas, mi pa šele ugotavljamo, zakaj je do tega prišlo in kakšne bi lahko bile posledice,« je njegov prvi komentar, ko ga obiščem v pisarni, le nekaj sto metrov od obroča, ki obdaja Talin. In nadaljuje: »Razlogov za to je več, segajo pa od notranje in zunanje politike vse do kulture. Začel bom tako. Estonske stranke so že nekaj časa iskale ustrezno politično sporočilo za volilno kampanjo, ki je bila v marcu, saj smo imeli parlamentarne volitve pred dvema mesecema. Jasno je bilo, da bodo nekatere stranke, med temi vodilna Stranka reform, pa tudi stranka Pro patria - obe sta dokaj nacionalistični - tekmovali za pridobitev čim večjega šte-

Še danes prinašajo vsak dan cvetje ljudje, ki prej k spomeniku v središču mesta sploh niso prihajali

ANSA

vila glasov. Stranka reform, kateri pripada tudi naš sedanjí predsednik vlade Andrus Ansip, je tik pred volitvami zaigrala karto odstranitve spomenika sovjetskim vojakom, in to ji je prineslo zmago na volitvah. Spomenik je stal pred narodno knjižnico, enem od simbolov estonske državnosti. Obljubo so izpolnili in spomenik prenesli na pokopališče. «Kratko in jedrnat, zgodba za domačo rabo, povezana s trenutnim predvolilnim počutjem, običajno dozo nacionalizma in kratkoročnimi cilji. To je navsezadnje znana zgodba, ne samo za Estonijo.

In kaj se je zgodilo potem? Nekaj desetisoč ljudi je šlo s cvetjem na pokopališče in tako demonstriralo proti odstranitvi spomenika iz središča mesta. Dolga reka ljudi, in še danes prinašajo vsak dan cvetje ljudje, ki prej k spomeniku v središču mesta sploh niso prihajali. Tam je bil spomenik zgodovinsko obeležje, po premostitvi je postal predmet političnega boja.

Vendar Nikiforov meni, da obstajajo pa tudi drugi razlogi, na primer kulturne narave glede pomena spomenika samega.

Za nekatere Estonce je bil ta spomenik simbol sovjetske okupacije in zato ga niso marali; za številne druge pa to ne velja. Celo eden izmed članov sedanje vlade mu je povedal, da je skoraj vsak dan hodil mimo spomenika, pa ni čutil nobenega odpora. In kljub temu je mirno sprejel odločitev vlade.

Obstaja pa še drugi pomen tega spo-

menika. Ta spomenik predstavlja boj za preživetje v drugi svetovni vojni. Nacistična Nemčija je okupirala tudi Estonijo in prebivalstvo se je moralo tudi boriti za preživetje, za navadno fizično preživetje; za te ljudi ni bilo pomembno, ali so Rusi ali Estonci in prihod Rdeče armade je vendarle pomenil konec vojne.

Obstaja pa še dodatna razlaga za odstranitev spomenika: predsednik vlade je dejal, da ruske investicije in ruski denar vplivata na estonsko politično življenje in da je on dolžan omejiti ta vpliv. Tudi poslopje, v katerem uraduje Nikiforov, je last ruskega kapitala: vendar. Mi izrecno poudarja, to je kapital Rusov, ampak estonskih državljanov.

In kaj se bo poslej dogajalo? Tu moj sogovornik nima dvomov: »Eskalacija konflikta ne koristi. Rešitev je samo v dialogu. Kdo naj začne z dialogom, kako, kdaj, kje, vse to je vprašanje prihodnosti.« Tu privre na dan njegova pragmatičnost. In, da ne bo dvomov, kako razmišlja, še doda ugotovitve, da večina rusko govorečih prebivalcev Estonije nima nobenih stikov z rusko federacijo. Skratka, Rusi so že integrirani in želijo se integrirati še bolj.

No, in po tem začetnem pogovoru nasujem Iliji kopicico kratkih vprašanj in on mi postreže s kratkimi odgovori.

Ali obstaja kulturno sodelovanje z rusko federacijo?

»Dejansko obstaja nekaj primerov tega sodelovanja; obe ministristvi sta sklenili sporazum o kulturnem sodelovanju, na

osnovi tega sporazuma na primer podpirajo rusko gledališče. Vendar večina ruskih kulturnih organizacij deluje ob podpori estonske vlade in krajevnih oblasti. Estonska vlada plačuje za rusko gledališče v Talinu, estonska vlada plačuje tudi za ruske šole.«

Ampak sedaj vi izgublimate te šole. »Zakon določa, da mora biti gimnazija v estonščini oziroma večinoma v estonščini. To se sedaj uvaja. Glede tega je prihodnost problematična. Oblasti želijo lojalnost in jeziku pripisujejo velik pomen.«

Kaj pa ruščina v estonskih šolah?

»Učiti se morajo dva tuja jezika, med opcijami je tudi ruščina in zanjo se odloča približno polovica družin. To so uradne statistike. Veliko število otrok iz estonskih družin se uči ruščine v javnih šolah.«

Kako pa je z dvojezičnimi napismi? Niti enega ni več na ulici, razen na poslopih, kjer so organizacije ruske manjšine ali na kakih starih spominskih ploščih...

»Politično je to nemogoče. Raba manjšinskih jezikov na javnih napisih je prepovedana tudi tam, kjer je velika večina prebivalstva ruska. Tudi v Narvi ali Mardu je dovoljena samo estonščina. Odstranili so vse dvojezične napise. Prepoved velja tudi za ustne uradne stike: na primer, kadar dva funkcionarja razpravljata o službenih zadevah, morata to opravljati v estonščini, pa čeprav sta oba Rusa.«

Sedaj imate novo ministrico za manjšine, Urve Palo, mlado ekonomistko, ki se z manjšinami nikoli ni ukvarjala.

»Res bliskovita politična kariera. Do volitev je bila zelo uspešna menedžerka, ministrsko mesto je zasedla pred dvema mesecema, to pa je premalo, da bi jo lahko sodili. Pripada socialdemokratom, ampak tudi estonski socialdemokrati so tradicionalno v koaliciji z desno usmerjenimi strankami.«

Kakšna bo prihodnost?

»Nadaljevala se bo sedanja zgodba. Rusi bodo preživeli, čeprav ne bodo več imeli gimnazije, za nas pa bo življenje problematično. Kadarkoli se bodo odnosi med Rusijo in Evropsko unijo zaostriili, bomo mi nekakšni talci.« Ali ni to tudi nam poznana zgodba?

In kako nastopajo Rusi na volitvah?

»Rusi na volitvah volijo različne stranke, v parlamentu, ki šteje 101 člana, je kakih 5 ali 6 ruskih poslancev, čeprav je Rusov več kot 20 odstotkov. Rusi se ne opredeljujejo za eno samo stranko in ni mogoče pričakovati, da bi se to v prihodnje zgodilo.«

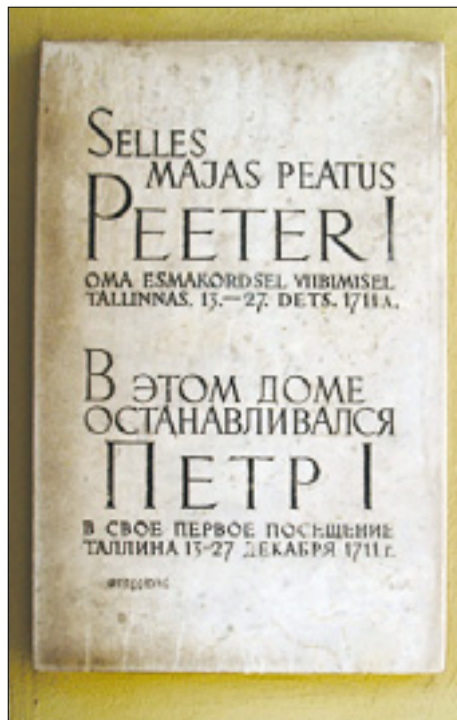
Tu se pogovor konča, vendar Iliji prepustim še zadnje besede:

»Stanje ni zelo dobro, čeprav ni zelo slabo. To je pač življenje. To je razvoj, ki se bo nadaljeval, morda 100 ali 200 let. Ne moremo ga zaustaviti. Z Estonci moramo probleme reševati skupaj, ne pa vsak zase ali drug proti drugemu. Mi moramo dokazati Evropi, da smo sposobni delati skupaj, čeprav vem, da to terja svoj čas.«

(Se nadaljuje)

Levo Ilija Nikiforov; desno spominski plošči na obisk carja Petra in na hišo Puškinovega pradeda, redka prisotnost ruščine na ulicah.

GLEDALIŠČE

SLOVENIJA

6. MEDNARODNI ALPE-ADRIA PUF FESTIVAL

Predstave v Kopru bodo v parku pred kopalniščem v Kopru, na Pristaniški ulici (med policijo in kavarno Kapetanija ter po vaških trgih v MO Koper). V slučaju dežja bodo predstave v Taverni.

Jutri, 27. avgusta ob 19.00, Šmarje / Lutkovna karavana: Don Kihot.

V torek, 28. avgusta od 17.00 do 20.00, Ploščad pri kopalnišču: Quichot de 8, Španija, igre iz recikliranih predmetov; ob 19.00 Trsek: Lutkovna karavana: Don Kihot.

V sredo, 29. avgusta ob 19.00, Krkavče: Lutkovna karavana: Don Kihot.

V četrtek, 30. avgusta, Montinjan: Lutkovna karavana: Don Kihot.

V petek, 31. avgusta ob 10.00, Park pri kopalnišču, Lutke Francija: Pepe; ob 19.00 Koštabona: Lutkovna karavana: Don Kihot.

V soboto, 1. septembra, zaključek PUF festivala ob 10.00, Park pri tržnici: Pepe, Francija; ob 18.00 Dvorišče univerze: Chaussee Teater, Nemčija: Zgodba o zlati goski; ob 19.00 Titov trg: Lutkovna karavana: Don Kihot; ob 20.00 Dvorišče univerze: Materialteater, Nemčija: Georg v garaži; ob 21.00 LG Matita: Šala.

V ponedeljek, 3. septembra, Atrij OŠ Koper: Gledališče Piki, Slovaška: Paskudarij.

LJUBLJANA
MLADI LEVI
Mednarodni festival scenske umetnosti

Danes, 26. avgusta ob 20.00, Stara elektrarna / Martine Pisani: Hors sujet ou le bel ici (Francija).

Jutri, 27. avgusta ob 20.00, Stara elektrarna / De Utvalgte: Jimmy Young (Norveška).

GLASBA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA
Festival Cello&Music 2007

Danes, 26. avgusta ob 18.00, grad Dobrovo / Zaključni koncert mladih glasbenikov.

SLOVENIJA

LJUBLJANA
Festival Ljubljana

Jutri, 27. avgusta ob 20.30, Cankarjev dom / M. Musorgski: »Boris Godunov«, opera.

V torek, 28. avgusta ob 20.30, Križanke / »Tesla Electric Company«.

V torek, 28. in v sredo, 29. avgusta ob 20.30, Cankarjev dom / M. Musorgski: »Boris Godunov«, opera.

V sredo, 29. avgusta ob 20.30, Ljubljanski grad, Grajsko dvorišče / Komedia pod zvezdami: »Jamski človek«, monokomedija.

V četrtek, 30. avgusta ob 20.30, Cankarjev dom / Izraelska filharmonija.

V četrtek, 30. avgusta ob 21.00, Ljubljanski grad, Grajsko dvorišče / Komedia pod zvezdami: »Bužec on, bušca jaz«, monokomedija.

V petek, 31. avgusta ob 21.00, Ljubljanski grad, Grajsko dvorišče / Komedia pod zvezdami: »Kolumbovo jajce«, monokomedija.

V soboto, 1. septembra ob 20.30, Cankarjev dom / Slavnostni zaključek festivalskega poletja 2007, Izraelska filharmonija.

V soboto, 1. septembra ob 20.30, Ljubljanski grad, Grajsko dvorišče / Komedia pod zvezdami: »Shirley Valentine«, monokomedija.

V nedeljo, 2. septembra ob 21.00, Ljubljanski grad, Grajsko dvorišče / Komedia pod zvezdami: »Evangelij po Čušinu«, monokomedija.

V petek, 14. septembra ob 20.00, Križanke / Borut Bučar & Big Band RTV Slovenija.

V soboto, 15. septembra ob 21.00, Križanke / Terrafolk.

Tartini festival

V torek, 28. avgusta ob 20.30, galerija Gasspar, Piran / Stefano Bet - prečna flavta.

V soboto, 1. septembra ob 20.00, cerkev sv. Jurija, Piran / Dobrodelni gala koncert: Sergio Azzolini - fagot, Christophe Coin - violončelo, ansambel »Il terzo suono«: Claudia Hofer - viola, Ai Ikeda - fagot, Jasna Nadles in Maria-

Tecla - pračna flavta, Werner Neugebauer in Lavard Skou-Larsen - violina. Milan Vrsajkov - violončelo, Vilmos Buza - kontrabas in Nicola Reniero - čembalo.

V nedeljo, 2. septembra ob 20.00, Manziolijeva palača, Izola / Ansambel Kontrapunkte: Veronica Kröner - violina, Erwin Sükar - rog. Gosta: Diana Kettler - klavir in Razvan Popovici - viola.

V sredo, 5. septembra ob 20.00, Pokrajinski muzej, Koper/ François Salque - violončelo, Frédéric Lagarde - klavir.

V petek, 7. septembra ob 20.00, samostan sv. Frančiška Asiškega, Piran / Akadémia Quartet: Bálint Maróth - violončelo, Antónia Bodó - 2. violina, Zsófia Környei 1. violina, László Móré - viola.

V torek, 11. septembra, Trg 1. maja, Piran / Koncert pod zvezdami. Vstop prost.

V soboto, 15. septembra ob 20.00, samostan sv. Frančiška Asiškega, Piran / Ilinca Dumitrescu - klavir, Vasile Mavecovei - fagot.

RAZSTAVE

RAZSTAVE OB 100-LETNICI ROJSTVA LOJZETA SPACALA
KOPER

Spacal in Istra - do 31. avgusta 2007 - Avla Pokrajinskega muzeja

KRANJ

Slike, dela na papirju - do 31. avgusta 2007 - Galerija Prešernovih nagajencev za likovno umetnost, Galerija Elektra, Elektro Gorenjska

KOPER, PIRAN, PORTOROŽ

Tapiserije, mozaiki - do 31. avgusta 2007 - Mestna galerija Piran, Galerija Loža Koper

Likovna oprema ladij - Vila San Marco Portorož

ŠTANJEL

Grafike - do decembra 2007 - Galerija Lojzeta Spacala. Urnik: v tednu od 10.00 do 14.00, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 18.00, ob ponedeljkih zaprto. Za najavljene skupine po dogovoru. Info.: tel. ++38657690197 ali mobi ++38641337422 Štefan.

Grafične miniature - do 15. oktobra - Galerija pri Valetovih

KOPER - Prodajna razstava - do 15. septembra - Galerija Meduza

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA
TRST

Dvorana deželnega sveta: antološka razstava posvečena Maestru Guidu Tavagnacu. Možnost ogleda do 12. oktobra od ponedeljka do petka od 9.30 do 18.00.

Ljudska knjižnica: »Od tiskarske preše do muzeja: prvi koraki tiskarske umetnosti«. Odprto do 31. avgusta od ponedeljka do sobote od 10.00 do 13.00.

Muzej judovske skupnosti: do 16. oktobra razstavlja Herbert Pagani »Ap-punti di una vita«.

Državna knjižnica: do 31. avgusta razstavlja pod naslovom »Il segno. La passione« Rossana Longo.

Palača Gopčević: še danes, 26. avgusta od 9.00 do 19.00 je na ogled razstava »Francesco Parisi - Špeditersko podjetje 1807-2007 - Dvesto let med ekonomijo in zgodovino«.

Dvorana bivše oglasne deske (Mali trg 3): do 2. septembra »Public Art - V Trstu in okolici/narava naturans 12«.

Prenovljena ribarnica: do 14. oktobra od 10.00 do 20.00 so na ogled Masherinijeve skulpture.

Dvorana Velikega jubileja (Nabrežje 3. november): do 28. avgusta od 17.00 do 21.00 »20 let zgodovine Miramarskega naravnega morskega rezervata«.

Gledališče Miela: do 16. septembra bo na ogled antološka razstava ruskega fotografa Evgenija Kaldeja. Urnik: odprto vsak dan od 18.30 do 22.30. Vstop prost.

ŠKEDENJ

Etnografski muzej (Ulica pane bianco 52): Muzej je odprt vsak torek in petek od 15.00 do 17.00, za šole in skupine za ogled izven urnika klicati na tel. št. (00-39) 040-830-792.

MILJE

Muzej Ugo Cara: do 28. avgusta, »Public Art - V Trstu in okolici/narava naturans 12«.

REPEN

Kraška hiša: od petka, 31. avgusta (otvoritev ob 20.00), bo na ogled fotografska razstava Sergija Ferrarija »Ljudje-Gente«.

Muzej Kraška hiša je odprt ob nedeljah

ZAGREB - V košarkaškem centru Dražen Petrovič

Zvezdnik Bryan Ferry

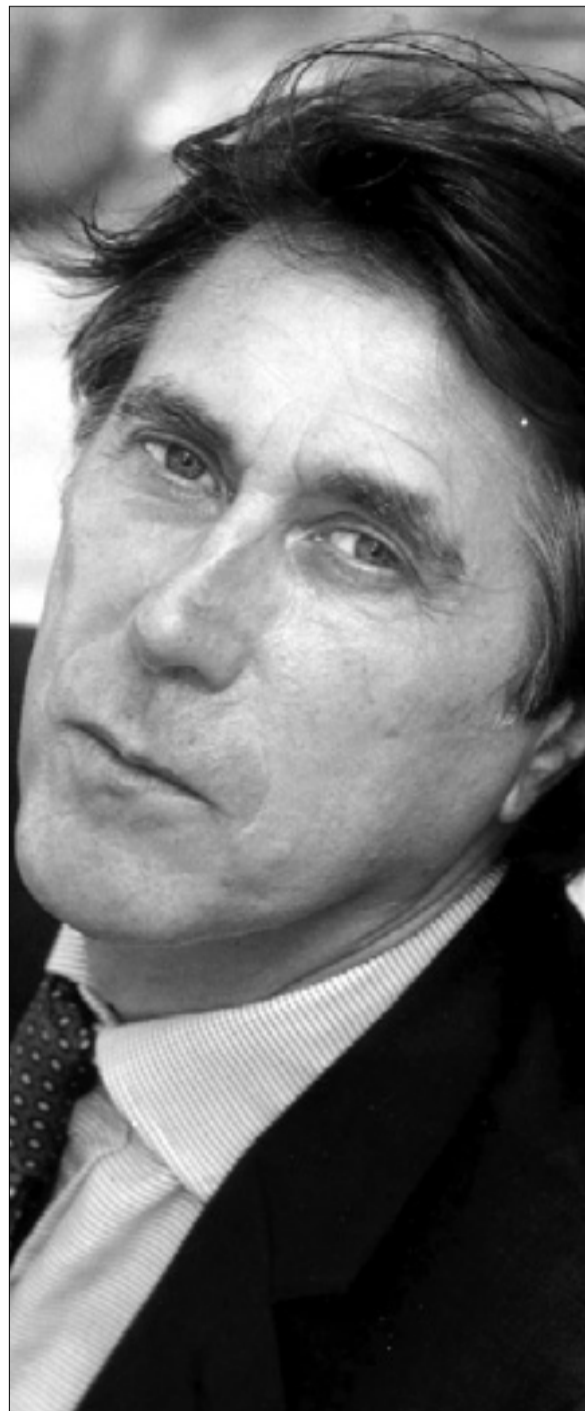
11. oktobra na Hrvaškem

ZAGREB - Britanski glasbeni zvezdnik Bryan Ferry bo 11. oktobra nastopil v košarkaškem centru Dražen Petrovič v Zagrebu, je v petek najavil promotor koncerta. Cena vstopnice v predprodaji do 10. septembra je 270 kun, po tem datumu pa bo zanjo treba odšteti 290 kun. Bryan Ferry je začel kariero s skupino Roxy Music v zgodnjih 70-ih letih, ko se je predstavil kot eden od najbolj inovativnih pevcev v rock glasbi. Njegov vokal je združil v sebi različne glasbene slogove, kot sta francoski šanson in hard rock, njegova skupina, v kateri je bil glavni avtor, ki je spojil banalnost pop pesmi z avantgardnimi težnjami, pa je postala sinonim za tedaj zelo vplivno art-rock smer. Uspeh Roxy Music je omogočilo Ferryju izdajanje solo albumov, na katerih je posnel niz modernih priredb rock klasik, od »Let's Stick Together« do »Smoke Gets in Your Eyes«. Od leta 1977 in albuma »In Your Mind« Ferry snema tudi plošče z izvirnimi pesmimi, ki temeljijo na bogatem, melodramatičnem zvoku, kakršnega je izpopolnila njegova bivša skupina pred razpadom leta 1983.

Vip INmusic festival

ZAGREB - Na Vip INmusic festivalu na zagrebškem jezeru Jarun bodo v ponedeljek in torek nastopili kot vodilni izvajalci Iggy and The Stooges, Sonic Youth, Asian Dub Foundation, New York Dolls, !!! (Chk Chk Chk) in Happy Mondays. Eden izmed največjih letošnjih glasbenih festivalov na Hrvaškem, bo potekal na štirih odrih in gostil 29 glasbenih imen, med katerimi se bodo nekatera prvič predstavila v hrvaški prestolnici. Organizatorji so napovedali izvajalce različnih glasbenih izrazov.

Obiskovalci bodo, poleg omenjenih imen, lahko izbirali med pihalnim orkestrom Aguševi, dub-houseom Ras Tweed and Bass Kulture ali elektronskimi posegi mojstrov klubske scene Gillesa Petersona, Banca de Gaie in DJ Pathaane. Napovedan je tudi nastop nekdanje pevke dua Moloko, Roisin Murphy.

Zvezdnik Bryan Ferry

in praznikih z urnikom od 11.00 do 12.30 in od 15.00 do 17.00. Za večje skupine je ogled možen tudi v drugih terminih po dogovoru z upravitelji. Informacije na tel. št. 040327240 ali Hyperlink mailto:info@kraskahisa.com info@kraskahisa.com

DEVIN

Devinski grad: do 21. oktobra je odprta razstava z naslovom: »Rainer Maria Rilke: pesnik in njegovi angeli«. Ogled je možen vsak dan razen ob torkih od 9.30 do 17.30.

GORICA

Na goriškem gradu bo do 28. oktobra od torška do nedelje od 9.30 do 13.00 ter od 15.00 do 19.30, na ogled umetniška razstava z naslovom »Passaggi«.

KRMIN

Palača Locatelli: do 9. septembra bo na ogled fotografska razstava »Iterest«. Odprto od torška do petka od 16.00 do 19.00, ob sobotah in nedeljah od 10.30 do 12.30 in od 16.00 do 19.00.

SPILIMBERGO

Šola mozaikov: še danes, 26. avgusta je na ogled razstava »Mozaik&Mozaiki 2007«. Odprto od 10.30 do 12.30 in od 17.00 do 20.00.

PASSARIANO

Vila Manin - Center sodobne umetnosti: do 30. septembra bo razstavljal Hiroshi Sugimoto.

Vila Manin: do 16. septembra razstavlja Mauro Vignando pod naslovom »ZUDTQCSS«. Ogled je možen vsak dan razen ob ponedeljkih.

SLOVENIJA
PADNA

Galerija Božidarja Jakca: grafike in risbe Božidarja Jakca in arheološke najdbe stare Padne, stalni razstavi. Ključ galerije na voljo v Padni pri hiši št.1 (Pucer), 0038665-6725028.

LOKEV

Vojaški muzej Tabor: orožje in oprema, stalna razstava.

KOZINA

Kosovelova knjižnica: razstava slik z naslovom »Življenje« avtorice Božice

Mihalič bo odprta v mesecu avgustu ob ponedeljkih, od 7.00 do 14.00 in ob sredo, od 11.00 do 18.00.

VIJAVA

Vojašnica Janka Premrla Vojka: vojaški muzej, orožje, oprema, dokumenti, osebni predmeti vojakov s soške fronte, stalna razstava.

BRANIK

Grad odprt ob sobotah, nedeljah in praznikih od 14.00 do 19.00 (ob slabem vremenu zaprto), za večje skupine tudi med tednom po predhodnem dogovoru (tel. +386(0)53334310, gsm +386(0)31324101).

MIREN

Galerija Oskarja Kogoja: na ogled monografska zbirka ter prostori obnovljenega materinega doma, Miren, št. 125.

SOLKAN

Vila Bartolomei: na ogled je razstava z naslovom »Ohraniti preteklost - ustaviti čas za danes in jutri« (predstavitev konservatorskih in restavratorskih delavnic Goriškega muzeja) od ponedeljka do petka od 8.00 do 15.00. Razstavo so pripravili Jana Šubic Prisljan, Ana Sirk Fakuč, Davorin Pogačnik in Vanda Bratina. Najavljene skupine si lahko muzejsko zbirko ogledajo tudi izven urnika; informacije na tajništvo Goriškega muzeja (tel. 003865-3359811).

NOVA GORICA

Muzejske zbirke Goriškega muzeja so odprte s poletnim urnikom: grad Kromberk od ponedeljka do petka od 8.00 do 19.00, sobota zaprto, nedelja, prazniki od 13.00 do 19.00; Sv. Gora sobota, nedelja, prazniki od 10.00 do 18.00; grad Dobrovo ponedeljek zaprto, od torška do petka od 8.00 do 16.00, sobota, nedelja, prazniki od 13.00 do 17.00; Kolodvor od ponedeljka do torška v skladu z urnikom Turistične agencije Lastovka, sobota od 12.00 do 19.00, nedelja od 10.00 do 19.00. Za ostale muzejske zbirke je urnik nespremenjen. Najavljene skupine si lahko zbirke ogledajo tudi izven urnika. Za informacije in najave lahko obiskoval-

ci pokličejo na tajništvo Goriškega muzeja, tel. 003865-3359811.

Paviljon Poslovnega centra Hit: do oktobra bo razstavljal umetniške keramike Lučka Šičarov iz Ljubljane.

DOBROVO

V Gradu: do konca avgusta je odprta razstava »100 let Bohinjske proge«, ki jo je pripravila Branka Sulčić. Urnik: od torška do petka od 8.00 do 16.00, ob sobotah in nedeljah od 13.00 do 17.00.

IDRIJA

Mestni muzej: odprto vsak dan od 9.00 do 18.00. Turistično informacijski center Idrija odprto od 8.00 do 16.00, ob sobotah od 9.00 do 12.00.

KOBARID

Kobariški muzej: na ogled je stalna muzejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan od 9.00 do 18.00.

LOKAVEC

Kovaški muzej: Orodje in oprema, stalna razstava.

LJUBLJANA

Muzej novejšje zgodovine: na ogled je stalna razstava Slovenci v XX. stoletju. Muzej je odprt od 10.00 do 18.00.

TRENTA

Trentarski muzej: razstava o Triglavskem narodnem parku in etnološka zbirka, stalni razstavi. Urnik: vsak dan od 10.00 do 18.00.

TOLMIN

Tolminska muzejska zbirka: od ponedeljka do petka od 9.00 do 15.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 17.00.

NAŠA SLIKOVNA KRIZANKA
REŠITEV (25. 8. 2007)

Vodaravno: skomina, bera, tovaris, oris, olive, amika, Modena, Ank, A.R., ravan, Arp, tao, Luis, ol, Podgora, etaža, Ilarica, prikaz, komet, Efore, Karina, rina, prag, V.A., pi, ANSA, Ars, slang, Dandolo, T.T., polotok, odontologija, eben, staranje, ogorina, žica, Sagar, E. K., narišek; na sliki: Podgora.

Proti nam bo prehodno pritekal iznad severne Evrope stanovitven zrak. Jutri bo naše kraje prešla oslabljena atlantska fronta, v torek bolj izrazita hladna fronta.

Nad srednjo Evropo in zahodnim Sredozemjem je območje visokega zračnega pritiska. S severnimi vetrovi doteka nad naše kraje toplel in razmeroma suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 6.18 in zatone ob 19.55.
Dolžina dneva 13.37.

BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv bo danes večji del dneva ugoden, proti večeru in v noči na ponedeljek se bodo pri najbolj občutljivih prehodno pojavljale z vremenom povezane težave.

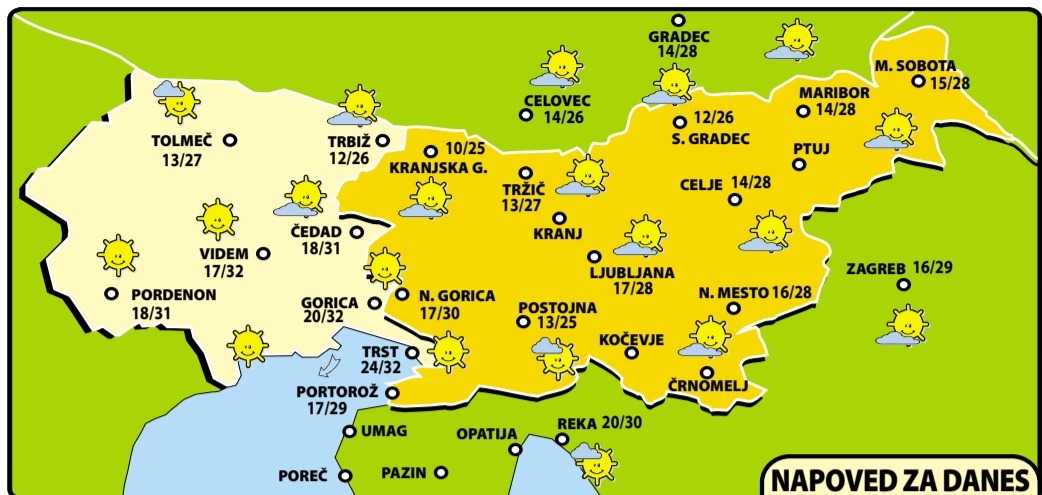
MORJE
Morje rahlo razgibano, temperatura morja 23,7 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	26	2000 m	12
1000 m	20	2500 m	9
1500 m	15	2864 m	7

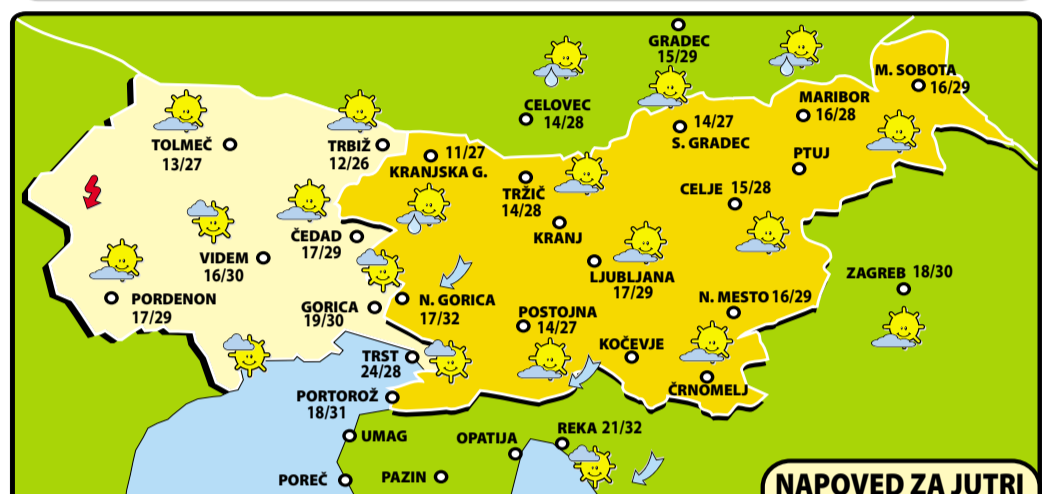
UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks po nižinah sredi dneva do 7 v gorah 8.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Ob morju in v nižinah bo pretežno jasno ali zmerno oblačno, ob morju bo zjutraj pihala zmerna burja. V gorah bo zmerno oblačno do spremenljivo. Razmeroma toplo bo.

Delno jasno bo z občasno zmerno oblačnostjo. Na Primorskem bo pihala šibka burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 10 do 17, najvišje dnevne od 25 do 30 stopinj C.

Zmerno oblačno bo do spremenljivo, v popoldanskih urah bo predvsem v Karnijskih Alpah in predalpah lahko nastala kakšna posamezna ploha ali kratkotrajna nevihta. Ob morju bodo pihali šibki krajevni vetrovi.

Jutri bo povečni sončno, v torek pa spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami in nevihtami. Na Primorskem bo zapihala zmerna burja.

ARTES

SERVIZI IMMOBILIARI

Nepremičninske storitve
v Sloveniji in Italiji
www.artes-immobiliare.com

HIŠE

ŠKOFIJE OKOLICA: na elitni lokaciji ponujamo novo samostojno hišo z vrtom, sestavljeno iz kuhinje, dnevne sobe, dveh spalnic, kopalnice in terase. Izredno lep pogled na morje.

SENOŽEČE: v centru vasi ponujamo starejšo kamnito hišo potrebne obnove, z vrtom v bližini. 47.000 €

SEŽANA CENTER: novejša enonadstropna hiša, s 4 sobnim stanovanjem in veliko teraso v prvem nadstropju ter garažo in poslovnim prostorom v pritličju. Hiši pripada ca. 130 m² dvorišča.

ŠTANJEL OKOLICA: deloma obnovljena samostojna hiša, z dvoriščem, garažo, kletjo in gospodarskim poslopjem. 105.000 €

DUTOVLJE: deloma obnovljena starejša hiša, s 70 m² stanovanjske površine, dvema garažama, kletjo, gospodarskim poslopjem in ograjenim dvoriščem.

GRADIŠČE OKOLICA: na zelo mirni lokaciji, daleč od prometa, ponujamo hišo delno potrebno obnove, s 300 m² vrta. Lep, odprt razgled.

DOL PRI VOGLJAH: blizu mejnega prehoda Repentabor ponujamo dvostanovanjsko hišo s 700 m² vrta. Stanovanji v velikosti 100 m² imata ločen vhod, podverasi in garažo.

STANOVANJA

NABREŽINA: na sončni in mirni lokaciji ponujamo stanovanja v končni gradbeni fazi, z različnimi kvadraturami in tipologijami.

TIP A: stanovanje v dveh nadstropjih, sestavljeno iz dnevne sobe s kuhinjskim kotom, dveh spalnic, dveh wc-jev, dveh velikih teras in parkirnega mesta v garaži.

TIP B: stanovanje v pritličju, sestavljeno iz dnevne sobe, kuhinje, dveh spalnic, dveh kopalnic, terase, vrta in parkirnega mesta v garaži.

SEŽANA: na rezidenčnem območju blizu centra mesta, na mirni in sončni lokaciji, ponujamo nadstandardno stanovanje v večji vili v fazi gradnje. Stanovanje je sestavljeno iz kuhinje, dnevne sobe, dveh spalnic, kopalnice z masažno kadjo, balkona in terase, vrta in garaze. Odprt razgled.

SEŽANA: stanovanje z vrtom 55 m², sestavljeno iz vhoda, dnevne sobe s kuhinjo, kopalnice, spalnice, terase, kleti in p.m. v garaži. Vseljivo v oktobru.

SEŽANA: stanovanje 70 m², deloma opremljeno, sestavljeno iz kuhinje, dnevne sobe, dveh spalnic, kopalnice in kleti. Vseljivo takoj.

ZEMLIŠČA

KOMEN OKOLICA: mirna in sončna lokacija na robu vasi, parcela 6600 m², od tega 2600 m² zazidljivega, ostalo kmetijsko zemljišče.

ŠTANJEL: zazidljiva parcela 1350 m², za gradnjo stanovanjske hiše. Sončna lega in odprt razgled. 55.000 €

GRINJAN - KOPER OKOLICA: na zelo mirni in sončni lokaciji, ponujamo 5000 m² kmetijskega zemljišča, z možnostjo izgradnje manjše hiše. Primerno za oljčni nasad ali drugo.

DIVACA OKOLICA: zazidljivo zemljišče 3700 m², primerno za gradnjo ene ali več stanovanjskih hiš, na robu vasi, sončna in mirna lokacija.

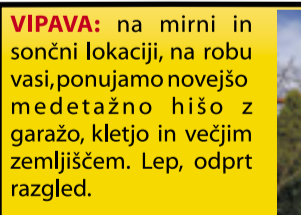
LOKEV: zazidljivo zemljišče 2600 m², primerno za stanovanjsko gradnjo. Sončna lega, odprt razgled.

DUTOVLJE: dvostanovanjska hiša 300 m², z veliko garažo, kletjo, družabnim prostorom, gospodarskim poslopjem in 2500 m² zazidljivega zemljišča. Deloma opremljena.

KOMEN OKOLICA: na zelo mirni lokaciji, v naravi, daleč od prometa, ponujamo v celoti na novo prenovljeno kraško hišo, 240 m², z garažo, vrtom in zunanjim kaminom. Sončna lega in prekrasen razgled.

VIPAVA: na mirni in sončni lokaciji, na robu vasi, ponujamo novejšo medetažno hišo z garažo, kletjo in večjim zemljiščem. Lep, odprt razgled.

SEŽANA CENTER »SONČNI CENTER KRASA«

Na obrobju mesta ponujamo še zadnja razpoložljiva stanovanja z različno razporeditvijo in kvadraturu. Vsakemu stanovanju pripada lastna terasa, atrij (v pritličju), klet in parkirno mesto v garažni hiši. Vselitev predvidena v oktobru.

Nudimo tehnično in pravno pomoč pri nakupu in prodaji ter možnost kredita z dogovorjenimi bankami.

34151 Opčine (TS) - Narodna ulica, 40 - Tel. in faks: 040 2158112

DOPIS IZ PARIZA - Četrta, srce mesta

Od tržnice do trgovskega centra

Pariz se poleti izprazni, po ulicah se redke promet premika lenobno, v metroju nisi kot sardina v škatli in Parižani so manj stresirani ter boljše volje. Turisti? Ti obiskujejo le turistične cone in itak so prisotni vse leto. Sicer pa so četrta, ki ostanejo žive, ki karakterizirajo mesto, ki zrcalijo njegovo preteklost in sedanost. Med slednje sodi gotovo Les Halles in katerega srce je Forum, veliki podzemni kompleks, kjer se nahajajo trgovine, mediateka, kino, bazen in največja postaja metra na svetu. Les Halles je od nekdaj imel posebno vlogo v Parizu; to je četrta Zolajevе knjige »Le Ventre de Paris«, tu se je nahajala najpomembnejša tržnica in največje pokopališče. Večkrat je govorila kako so mesta imela dušo in kako postajajo sterilna...

Vse do leta 1970 se je tu nahajala najpomembnejša tržnica; ime »les halles« je dobila prav po halah. »Marché des Champeaux«, kot so ga imenovali, so postavili že leta 1135 in počasi je tržnica spremenila četrta oziroma postala njeno srce. Prodajali so je malo vsega in vse skupaj je izgledalo kot velik bazar: jestvine, tekstil, čevlje, kramarje... Število prodajalcev je naraščalo in tako potreba po ureditvi prostorov. Kralj Filip August je dal zgraditi prvo halo za tekstil in kmalu so sledile tudi tiste za kruh, mlečne izdelke itd. Sicer pa je higiena ostajala problem, tudi zato ker je bilo zraven pokopališče »Les Innocentes«, tedaj največje v Parizu; če je po mestu je smrdelo (neumivanje, živali, kanalizacija...), je v okolici pokopališča prav dušilo. Leta 1780 se je udrta stena skupnega grobišča in trupla so padla v sosednje kleti. S tem je bilo konec dolgoletnih debat in pokopališča so prenesti iz mesta. Dalje se je v 19. stoletju začelo preurejanje mesta, ki je do tedaj izgledalo kot velika neurejena vas. Glede tržnice se je nadaljevala gradnja hal; leta 1848 so začeli z gradnjo 10 paviljonov, ki so jih dokončali leta 1936. Kljub temu pa problem ni bilo konec: z novo gradnjo je naraščalo prebivalstvo, potrebe, tržnica in kot posledica so bili v četrta gneča in prometni zastoji na dnevnem redu. Ker se je z leti stanje slabšalo, je bilo jasno, da treba tržnico preseliti iz mesta in leta 1969 so to res naredili. Leta 1971 so začeli podirati hale in graditi podzemno postajo ter Forum; center Forum - Les Halles je projekt arhitekta Clauda Visconija. Ko so vrtali galerije, so nekateri izkoristili priložnost: tako režiser Marco Ferri za film »Touche pas à la femme blanche« in tudi Polanski za »Locataire«. Leta 1977 so odprli postajo RER (hitri vlak, ki povezuje Pariz s predmestjem) in leta

1979 je bil na vrsti Trgovski center Forum. Leta 2004 je občina 1. okrožja razglasila natečaj za obnovo četrta, na katerem so zmagali Jean Nouvel, Winy Maas, Rem Koolhaas in David Mangin; letos julija so obnovo Forum dali v roke arhitektoma Patricku Bergerju in Jacquesu Anziuttiju. Mesto se nenehno razvija.

Nekoč tržnica, danes Forum. Vsak dan se postaje metra posluži okoli 800.000 potnikov, trgovski center obišče 41 milijonov kupcev na leto in bazen v Forumu je najbolj obiskan v mestu. Kljub temu nekateri ne marajo velikega Centra in govorijo o sterilnosti tovrstnih aglomeratov. Bo to držalo? Kot pri tržnici, ne gre le za trgovanje, ampak tudi za vse, kar se dogaja naokoli. Ko se sprehaša v okolici Forum, občutiš, da utripa, kot srce v telesu. Vsak dan, predvsem v popoldanskih urah se tu nabira množica: nekateri nakupujejo, drugi gredo samo na aperitiv ali večerjo, potem so tu še poulični umetniki, mladina... Ob sobotah se po ulicah in stopniščih preliva množica kot deroča reka; še posebno je veliko mladih, saj je postala navada, da iz »banlieues« pridejo sem na po-tep. Mesto se spreminja, stara in obnavlja, gradi se in podira, vendar bistvo, tista duša, ostane...

Jana Radovič